

Tilinpäätöskertomus 2021

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymä Soite

Hallitus: 14.03.2022

Valtuusto: 30.05.2022

1 Sisällys

Tilinpäätöskertomus 2021	1
1 Sisällys	2
2 Toimitusjohtajan katsaus	4
3 Kuntayhtymän luottamushenkilöhallinto	7
3.1 Valtuusto	7
3.2 Hallitus	8
3.3 Tarkastuslautakunta	10
3.4 Ruotsinkielinen jaosto	11
3.5 Yksilöasioiden jaosto	12
4 Johtajaylilääkäriin katsaus	13
5 Johtajaylihoitajan katsaus	15
6 Sosiaalihoitajan katsaus	17
7 Talousarvion toteutuminen	20
7.1 Toimintatuotot	22
7.2 Toimintakulut	22
7.3 Arviointia tulevasta todennäköisestä kehityksestä	30
7.4 Hallituksen esitys valtuustolle tuloksen käsittelystä	32
8 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	33
8.1 Selonteon taustaa	33
8.2 Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen	34
8.3 Sisäisen tarkastus	34
9 Asiakas- ja potilasnäkökulman toteutuminen ja palvelun laatu	36
10 Henkilöstötilinpäätös	38
10.1 Henkilöstön määrä ja rakenne	38
10.2 Henkilöstön ikärakenne ja sukupuolirakenne	38
10.3 Eläkkeelle siirtyminen	40
10.4 Poissaolot	41
10.5 Työterveyshuolto	45
10.6 Henkilöstöetuudet	46
10.7 Työhyvinvointi ja turvallisuus	46
10.8 Työhyvinvointikysely	48
10.9 Osaamisen kehittäminen	49
10.10 Resurssikeskus ja rekrytointi	50
11 Kuntayhtymän BSC-kortti ja tavoitteiden toteutuminen	52
11.1 Henkilöstöön ja osaamiseen kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet	52
11.2 Prosesseihin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet	53
11.3 Asiakkaisiin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet	54
11.4 Talouteen ja vaikuttavuuteen kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet	55
12 Toiminnan muutokset toimialueittain	56
12.1 Terveystalon ja sairaanhoidon palvelut	56
12.2 Hoidon ja hoivan palvelut	62
12.3 Perheiden palvelut	71
12.4 Vammaispalvelut	78
12.5 Johtamisen ja tuotannon tukipalvelut	84
13 Tilastokatsaus	90
13.1 Suoritetavoitteiden toteutuminen 2021	90
14 Tilinpäätös	91
14.1 Käyttötalouden ja investointiosan toteutuminen	91
14.2 Rahoitusosan toteutuminen	93
14.3 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	94

14.4 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	95
14.5 Tase	96
14.6 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	98
14.7 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	99
14.8 Konsernitase	100
14.9 Tilinpäätöksen liitetiedot	102
14.10 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	104
14.11 Tasetta koskevat liitetiedot	105
14.12 Kuntayhtymän kokonaistulot ja –menot	111
14.13 Kuntien osuudet kuntayhtymän varoihin	112
14.14 Kuntien palvelumaksut 1.1.-31.12.2021	113
14.15 Muut eriytetyt laskelmat	114
14.16 Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista	115
14.17 Allekirjoitukset	116

2 Toimitusjohtajan katsaus

Takana on Soiten viides toimintavuosi. Samalla kun soitelainen toimintamalli oli vähitellen alkanut vakiintumaan, elettiin samalla suurten murrosten aikaa. Korona väritti edelleen toimintavuotta ja muutti vahvasti arkea. Kestävä Soite –ohjelma hyväksyttiin ja strategiset linjakepit lyötiin soten maaperään. Digitalisoitiin. Käynnistettiin uuden hallintokauden valmistelu hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön hyväksymisen myötä ja valmistauduttiin ensimmäisiin aluevaaleihin. Syksyllä käynnistyi myös uusi ja samalla viimeinen valtuustokausi lyhennetyllä toimikaudella. Vuosi 2021 oli merkityksellinen vuosi monin tavoin.

Korona väritti arkea koko vuoden, vaikka kaikki olivat luulleet sen olevan vain lyhyt vuoden 2020 poikkeuksellinen hetki. Soitessa kasvettiin elämään vakiintunutta poikkeusaikaa. Samalla kun se rasitti arkea, avasi se myös mahdollisuuden edetä uudistuksissa. Koronarokotukset toivat uskoa parempaan tulevaisuuteen ja laajalla rokotussuojalla saavutettiin merkittäviä voittoja taistelussa tautia vastaan. Digitaalisten palveluiden käyttö edistyi ja tuli osaksi tavanomaista elämää. Tältä osin korona edisti Soiten strategisten tavoitteiden toteuttamista. Pitkittynyt kriisi vahvisti myös integroidun organisaation yhteisvastuullisuutta ja yhdessä tekemisen voimavaroja. Soite selvisi läpi vuoden koronataipaleesta paremmin kuin moni muu alue. Uskomme, että integroidulla toimintakulttuurilla oli tässä suuri voimavara. Resursseja jaettiin päivittäin yhteisvastuullisesti sinne, missä sitä kulloinkin eniten tarvittiin. Tässäkin toteutui yksi merkittävä Soiten strateginen tavoite. - Josko korona vei paljon voimia, vahvisti se myös soitelaisia entistä tiiviimmin yhteen ja edisti strategisten tavoitteiden toteutumista. Kulunut korona-vuosi ja kriisi kirkasti Soiten järjestelmän toimivuuden vahvuudet ja riskit. Kriisi punnitsee organisaation toimivuutta. Tässä vaiheessa kokemus on, että alueellinen ja integroitu, keskitetysti kokonaisjohdettu sote-toimija selviää pandemian kaltaisesta kriisistä paremmin kuin moni muu. Toisaalta meille vahvistui käsitys siitä, että Soiten kokoinen alueellinen toimija on ”sopivan kokoinen”.

Valtuustokausi päättyi syyskesällä 2021 siirtyneiden kunnallisvaalien vuoksi normaalia myöhemmin. Toukokuussa 2021 tehtiin Soiten valtuustossa erittäin merkittäviä päätöksiä Kestävä Soite –ohjelmasta. Sillä linjattiin Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja kehittämisen periaatteita. Vaikka liikkeelle lähdettiin talouden tasapainottamisen tarpeesta, päädyttiin ohjelmassa toiminnan kehittämisen sisältöihin. Palveluiden verkosto, digitaalisen

palvelut ensisijassa, liikkuvat kotiin tuotavat palvelut tukena sekä tarpeeseen perustuva kolmiportainen toimipisteverkko muodostivat strategisen perustan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle maakunnassa. Samalla korostettiin henkilöstöä toiminnan voimavarana. Kestävä Soite –ohjelma asetettiin strategiseksi kulmakiveksi myös tulevaisuuden varalle. Sillä Kestävä Soite –ohjelman hyväksymisen kanssa lähes yhtä aikaa tehtiin maassamme vuosikymmenten sisällä ehkä merkittävin sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöuudistus.

Kesäkuussa 2021 eduskunta hyväksyi lainsäädännön hyvinvointialueiden perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen merkittävästä uudistuksesta. Uudistus oli sisällöltään ja tavoitteiltaan hyvin saman sisältöinen, mitä Soite oli ollut toteuttamassa jo perustamisestaan lähtien. Sisältöuudistuksen lisäksi kyseessä oli kuitenkin myös merkittävä organisaatiouudistus. Soite ja alueen pelastustoimi, kunnista siirtyvä koulukuraattori- ja psykologitoiminta sekä Kärkullan kuntayhtymän kolmen toimipisteen erityishuolto päätettiin siirtää vuoden 2023 alusta lukien yhden, mutta kokonaan uudenlaisen organisaation, hyvinvointialueen alle. Samalla valmistauduttiin muutokseen, jossa Kruunupyö ja Reisjärvi siirtyisivät pois Soiten perusjoukkueesta. Käynnistyi ns VATEn aika. Käynnistyi hyvinvointialueen valmistelun kausi. Virkamieskunnasta kootun VATE-toimielimen toimintaa seuraamaan nimettiin syksyllä poliittinen seurantaryhmä. Joulukuun valmistauduttiin Suomen ensimmäisiin aluevaaleihin. Soitessa ja Keski-Pohjanmaalla valmistauduttiin vuosisadan uudistukseen. Tämä tehtiin otona, Soiten perustuksen rinnalla.

Toiminnan kehittäminen väritti myös vuotta 2021. Josko hyvinvointialueiden valmistelun myötä haettiin integroituneita toimintamalleja ja muutosta perinteisiin, pyrittiin valtakunnallista muutosta tukemaan myös laajalla hanketyöllä. TSOTEK ja RU olivat merkittävässä roolissa toimintavuonna. TSOTEK edistämässä uudenlaista sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanotto-toimintaa ja RU rakentamassa uudenlaista rakennetta ja uudenlaista toimintakulttuuria arkeen mm osallistamisen ja yhteisöohjautuvuuden kautta. Digitaalisten palveluiden kehittäminen näkyi hankkeissa. Eikä hankkeiden tavoitteita saatu maaliin edes vuoden päättyessä, vaan työ jatkuu.

Takana on poikkeuksellisen värikäs vuosi. Muutoksia ja uusia tuulia, mutta myös vahvoja strategisia perusteita ja tienviittoja. Muutosten keskellä tärkeintä oli kuitenkin soten perustehävän hoitaminen ja arki. Asiakkaat ja potilaat saivat hoidon. Yleisin asiakaspalaute oli lopulta tyytyväisyys. Myös henkilöstön palaute työtyytyväisyydestä oli hyvällä tasolla. Mullistusten keskellä Soite oli selviytynyt vuodesta lopultakin hyvin. Pieni oli ollut ketterä ja kekseliäs.

Takana on rankka, mutta onnistunut vuosi. On paljon aihetta kiitokseen. Tänä päivänä suurin kiitos kuuluu Soiten sitoutuneelle ja mukautumisvalmiille henkilöstölle. Väki epävarmuudenkin keskellä jaksoi taistella perustehtävänsä äärellä, kehittäen sitä ja tarvittaessa joustuen siirtymisen sinne, missä tarve kulloinkin oli suurin. Korona kosketti jokaista soitelaista. Se muutti jokaisen meidän arkipäivää ja työtä. Rohkein ja kokenein mielin soitelaiset näyttävät olevan valmiina myös rakenteellisten muutosten tekemiseen, kun ehjänä joukkueena valmistaudutaan siirtymään hyvinvointialueelle.

Lämmin Kiitos juuri Sinulle, soitelainen!

Minna Korkiakoski-Västi, toimitusjohtaja

3 Kuntayhtymän luottamushenkilöhallinto

3.1 Valtuusto

Valtuustolla oli vuonna 2021 viisi kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 55 asiaa.

Valtuuston kokoonpano 2017 – 3.10.2021

Kunta	Jäsen	Varajäsen
Halsua	Jussi Karhulahti	Leena Hietalahti
Kannus	Katri Kykyri	Piia Rautiola 11.4.2021 asti Noora Pajala 12.4.2021 alkaen
	Pauli Haaponiemi	Pekka Hämäläinen
Kaustinen	Kai-Eerik Käsälä Eija Seppä	Vesa Paavola Helinä Tuomela
Kokkola	Raimo Hiltunen Sari Innanen, pj Tapio Pajunpää Riitta Rahkola Tarja Harju-Karhula Esa Kant Kristiina Teerikangas, 1. vpj Anna Nurmi-Lehto Hans Snellman Camilla Wikman Hanna-Lea Ahlskog Pertti Korvela Tarja Palosaari Milla Marika Forsell-Tast	Jyrki Ojala Tapani Hankaniemi Petri Tofferi Johanna Paloranta Matti Uusitalo Erkki Mustasaari Emilia Teerikangas Esa Yli-Hallila Mats Brandt Marlén Timonen Jaana Kallio Pirita Kylmä Pekka Puolimatka Johanna Laakso
Kruunupyö	Peter Svartsjö, 2. vpj Sixten Dalvik	Inger Wistbacka Monica Ahlstrand
Lestijärvi	Susanna Hakala	Jukka-Pekka Tuikka
Perho	Tapio Peltokangas	Esa Kalliokoski
Toholampi	Ilkka Piispanen	Jukka Lintilä
Veteli	Jussi Torppa	Tuija Leivo-Rintakorpi
Reisjärvi (osajäsen)	Kaarlo Paavola	Antti Vedenpää

Sopimuskuntaedustaja: Pietarsaari: Marcus Suojoki, Evijärvi: Juha Alkio, Kinnula: Manu Toikkanen, Kalajoki: Kullervo Niemelä, Alavieska: Annikki Sipilä, Nivala: Esko Kangas

Valtuuston kokoonpano alkaen 4.10.2021:

Halsua	Petri Hotakainen	Timo Pärkkä
Kannus	Pauli Haaponiemi	Esa Erkkilä
	Katarina Luomala	Mira Kannussaari
Kaustinen	Eija Seppä	Antti Mäkelä
	Vesa Paavola	Helinä Tuomela
Kokkola	Tapani Hankaniemi, pj	Reino Herlevi
	Raimo Hiltunen	Jukka Mäkelä
	Esa Kant	Vesa-Matti Räisälä
	Matti Kuusela	Henry Paananen
	Sirpa Nevasaari	Riikka Peltola
	Anna Nurmi-Lehto	Susanna Ahtinen
	Boris Nygård, 1. vpj	Mauri Peltokangas
	Jyrki Ojala	Paula Pensaari
	Ulla Ollikainen	Sonja Sjöberg
	Sirpa Orjala, 2. vpj	Riikka-Maria Salmenaho
	Tarja Palosaari	Ulpu Keränen
	Pekka Puolimatka	Jarmo Humalajoki
	Mauri Salo	Jani Andersson
	Marlén Timonen	Peter Haldin
Kruunupyy	Seppo Filppula	Sixten Dalvik
	Peter Svartsjö	Inger Wistbacka
Lestijärvi	Susanna Uusitalo	Sirpa Parkkila
Perho	Pekka Riihimäki	Matti Louhula
Toholampi	Ville Suomala	Marja Hylkilä
Veteli	Johanna Järvelä	Erkki Lassila
Reisjärvi	Kaarlo Paavola	Sari Huuskonen

Sopimuskuuntaedustaja: Evijärvi: Esko Ahonen, Kinnula: Arja Rekonen. Pietarsaari: Kim Yli-Pelkola, Alavieska: Annikki Sipilä, Nivala: Esko Kangas, Sievi: Terhi Kangas, Kalajoki: Kullervo Niemelä

3.2 Hallitus

Vuonna 2021 hallitus kokoontui 19 kertaa ja käsitteli yhteensä 277 asiaa. Kokouksiin ovat jäsenten lisäksi osallistuneet valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä kuntien niimeämät edustajat. Esittelijöinä hallituksessa ovat toimineet toimitusjohtaja Minna Kor-kiakoski-Västi, johtajaylilääkäri Pirjo Dabnell, sosiaalihoitaja Tarja Oikarinen-Nybacka, johtajaylihoitaja Piia Kurikkala. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut vs hallintolakimies Vilma Kiilunen ja hallintosihteeri Mia Lukkarila.

Hallitus 2017 – 3.10.2021

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Veikko Laitila, pj, Kokkola	Riitta Rahkola, Kokkola
Pekka Nurmi, 1. vpj, Kokkola	Max Björkskog, Kokkola
Tomi Kivelä, 2. vpj, Kokkola	Jari Mäkelä, Veteli
Anneli Palosaari, Kokkola	Paula Pensaari, Kokkola
Anja Törmä, Kannus	Piia Rautiola, Kannus,
Antti Hietaniemi, Perho	Esa Kalliokoski, Perho
Tuija Leivo-Rintakorpi, Veteli	Erkki Lassila, Veteli
Marjo Salmi, Kokkola	Emilia Teerikangas, Kokkola
Mauri Lahti, Kokkola	Markku Luomala, Kaustinen
Jaana Kallio, Kokkola	Hanna-Lea Ahlskog, Kokkola
Mats Brandt, Kokkola	Hans Snellman, Kokkola

Kuntien nimeämät edustajat hallituksen kokouksissa:

Halsua: Timo Pärkkä, varalla Petri Hotakainen, Kaustinen: Kai-Eerik Käsälä, varalla Eija Seppä, Kruunupyy: Bengt-Johan Skullbacka, varalla Sixten Dalvik, Lestijärvi: Sirpa Parkkila, varalla Pekka Tuikkanen, Reisjärvi: Jyrki Halonen, varalla Teuvo Nyman, Toholampi: Jukka Lintilä, varalla Ville Suomala

Hallituksen kokoonpano 4.10.2021 alkaen:

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Tapio Pajunpää, pj, Kokkola	Jorma Kauppila, Kokkola
Tomi Kivelä, 1. vpj, Kokkola	Minna Koskela, Kokkola
Pekka Nurmi, 2. vpj, Kokkola	Sirkka Juusela-Pekkarinen, Kannus
Raija Potila, Toholampi	Marja Hylkilä, Toholampi
Kai-Eerik Käsälä, Kaustinen	Eija Seppä, Kaustinen
Riitta Rahkola, Kokkola	Reetta Hjelm, Kokkola
Kristiina Teerikangas, Kokkola	Marjo Salmi, Kokkola
Marko Karjalainen, Kokkola	Jesper Sundström, Kokkola
Hanna-Lea Ahlskog, Kokkola	Mauri Salo, Kokkola
Tina Lindskog, Kaustinen	Ilpo Äivo, Veteli
Hans Snellman, Kokkola	Mats Brandt, Kokkola

Kuntien nimeämät edustajat hallituksen kokouksissa:

Halsua: Taina Koskela, varalla Veli-Matti Hotakainen, Kannus: Anja Törmä, varalla Hannele Ilola, Kruunupyy: Seppo Filppula, Lestijärvi: Sirpa Parkkila, varalla Susanna Uusitalo, Perho: Tapio Peltokangas, varalla Matti Louhula, Veteli: Erkki Lassila, varalla Jussi Torppa

28.2.2022 Pekka Nurmen tilalle hallitukseen valittiin uudeksi jäseneksi Jukka Ylikarjula. Samalla valittiin Jukka Ylikarjula 2. varapuheenjohtajaksi.

3.3 Tarkastuslautakunta

Vuonna 2021 lautakunta kokoontui 13 kertaa ja käsitteli 92 asiaa. Kuntayhtymän vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator OY:n JHTT Asko Vanhatupa Kokkolasta 3.10.2021 asti. Vastuunalaisena tilintarkastajana 4.10.2021 lähtien on toiminut BDO Audiator OY:n HT, JHT Tuula Ylikangas ja avustavana tarkastajana JHTT Asko Vanhatupa.

Tarkastuslautakunta 2017– 3.10.2021

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Ilkka Piispanen, pj, Toholampi	Jussi Karhulahti, Halsua
Tarja Harju-Karhula, vpj, Kokkola	Esa Kant, Kokkola
Katri Aro, Kannus	Mirja Kallio, Kokkola
Johanna Järvelä, Veteli	Elli Ukskoski, Perho, valittu 27.5.19 valtuustossa (ent. varaj. Minerva Rannila, Perho)
Stefan Högnabba, Teerijärvi, valittu 1.2.21 valtuustossa (ent. jäsen Kari Harju, Kruunupyy)	Peter Svartsjö, Kruunupyy

Tarkastuslautakunta 4.10.2021 -

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Tarja Palosaari, pj., Kokkola	Manolis Huuki, Kannus
Johanna Järvelä, vpj., Veteli	Tarja Tuominen, Veteli
Jorma Koski-Vähälä, Lestijärvi	Tapio Tuikka, Lestijärvi
Markku Luomala, Kaustinen	Pirjo Urpilainen, Kokkola, valittu 29.11.2021 valtuustossa (ent. varaj. Tarja Harju-Karhula, Kokkola)
Helena Broända, Alaveteli	Leif Jakobsson, Kokkola

3.4 Ruotsinkielinen jaosto

Vuonna 2021 jaosto kokoontui 5 kertaa ja käsitteli 69 asiaa. Ruotsinkielisessä jaostossa on esittelijänä toiminut osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen ja sihteerinä Mikaela Smeds. Puheenjohtajana toimi neljässä kokouksessa Hans Snellman ja yhdessä Bengt-Johan Skullbacka.

Ruotsinkielinen jaosto

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
29.11.2021 asti	
Hans Snellman, pj, Kokkola	Christer Sourander, Kokkola
Jesper Sundström, vpj	Maria Södergård-Sundell, Kokkola
Susanne Hongell, Kruunupyö	Liane Byggmästar, Kruunupyö
Tapani Myllymäki, Kruunupyö	Anne-Maria Hästbacka, Kruunupyö
Carita Söderbacka, Kruunupyö	Ulla-Maria Åstrand, Kruunupyö
Hanna-Lea Ahlskog, Kokkola	Johan Candelin, Kokkola
Max Björkskog, Kokkola	Pekka Nokso-Koivisto, Kokkola
29.11.2021 alkaen	
Bengt-Johan Skullbacka, pj, Kruunupyö	Malin Åminne, Kruunupyö
Susanne Hongell, Kruunupyö	Ann-Marie Granholm, Kruunupyö

Anne-Maria Hästbacka, Kruunupyö

Tapani Myllymäki, Kruunupyö

Marlen Timonen, Kokkola

Hans Snellman, Kokkola

Jesper Sundström, Kokkola

Sonja Sjöberg, Kokkola

Max Björkskog, Kokkola

Jonas Heinola, Kokkola

Boris Nygård, vpj, Kokkola

Sofia Hägglund, Kokkola

3.5 Yksilöasioiden jaosto

Jaosto kokoontui 12 kertaa ja käsitteli 101 asiaa (sis. 45 oikaisuvaatimusta). Esittelijänä toimi sosiaalijohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka.

Yksilöasioiden jaosto 2017 - 2021

Jäsen

Seija Haapalehto, pj, Kokkola (2017-2019)

Marjo Salmi, pj, Kokkola (2020-2021)

Erkki Lassila, vpj, Veteli

Riitta Rahkola, Kokkola

Anja Törmä, Kannus

Mats Brandt, Kokkola

Varajäsen

Marjo Salmi, Kokkola (2017-2019)

Mauri Lahti, Kokkola (2020-2021)

Antti Hietaniemi, Perho

Paula Pensaari, Kokkola

Anneli Palosaari, Kokkola

Hans Snellman, Kokkola

Yksilöasioiden jaosto 2021 – 2025

Jäsen

Riitta Rahkola, pj, Kokkola

Tina Lindskog, vpj, Kaustinen

Marjo Salmi, Kokkola

Mauri Salo, Kokkola

Mats Brandt, Kokkola

Varajäsen

Raija Potila, Toholampi

Ilpo Äivo, Veteli

Marko Karjalainen, Kokkola

Hanna-Lea Ahlskog, Kokkola

Hans Snellman, Kokkola

4 Johtajaylilääkärin katsaus

Soiten toinen koronavuosi alkoi toiveikkaasti, kun alkuvuonna päästiin aloittamaan joukkorokotukset ja henkilökunnan suojaaminen. Rokotusten organisointi ja epidemian kontrollointi lohkasi kuitenkin Soiten henkilökunnan voimavaroista suuren osan. Varuillaolon järjestäminen aiheutti myös oman ponnistuksensa. Kaiken kaikkiaan covid-epidemia varjosti koko toimintavuotta enemmän kuin se ehkä organisaation ulkopuolelle näkyi. Poikkeavien olosuhteiden vaatima jatkuva järjestely, venyminen ja vuorojen vaihto, ylityöt ja varuillaolo ylimääräisine vuoroineen aiheutti väsymistä ja koetteli henkilöstön jaksamista monella tavalla, mutta siitä huolimatta toiminnot pystyttiin järjestämään hyväksyttävästi. Koronan varjossa Soitessa kehitettiin toimintoja.

Hyvinvointialueen valmistelu ja Kestävä Soite käynnistettiin. Ohjelman avulla pyritään turvaamaan Soiten toimintakyky myös tulevassa sote -uudistuksessa. Henkilöstöä osallistamalla ja vuorovaikutteisesti mietitään kestäviä keinoja toimintojen kustannustehokkaaseen parantamiseen.

Henkilöstön hyvinvointia pyritään lisäämään myös menossa olevalla Soite 2.0 valmennuksella, jonka avulla yhteisöohjautuvuutta ja henkilöstön kykyä vaikuttaa oman työnsä vaikuttavuuteen parannetaan. Henkilöstön arvostavaan ja rohkeaan johtamiseen kiinnitetään erityisesti huomiota.

Perusterveydenhuollon vahvistamiseen ja toimintojen kehittämiseen panostetaan saavutettavuutta parantamalla. Vastaanottopalveluiden kehittämisohjelma aloitettiin Soiten alueella, mutta Covid-19 pandemian iskiessä voimavaroja vastaanottopuolelta jouduttiin siirtämään epidemian hillitsemiseen. Kehittämisprojektin alkua jouduttiin siirtämään eteenpäin. Käyntiin saatiin kuitenkin 116117 projekti, eli kiireellisiin yhteydenottoihin vastataan yhdestä numerosta. Käynnistämisen jälkeen päivystysapunumero toimii kattavasti Soiten alueella. Lisäksi lasten kiireelliset yhteydenotot ohjattiin heille omaan yhteydenottokanavaan.

Soiten toimintoja haastaa edelleen henkilöstöpula useilla ei osa-alueilla. Tiettyjen erikoisalojen osaajien puute hankaloittaa palveluiden toteuttamista. Suuri osa näistä osaajista on sellaisia, joista pulaa on koko Suomessa, joten rekrytointi on haastavaa.

Soiten ideologiaa, arvoja ja missiota viedään eteenpäin tulevalle hyvinvointialueelle. Integraation merkitys varsinkin meneillään olevan epidemian hoidossa on osoittautunut tärkeäksi toimintoja tukevaksi arvoksi. Kuluneen vuoden aikana prosesseja pyrittiin entisestään vahvistamaan palvelualuejohtajien yhteisillä foorumeilla, joissa sosiaalihuollon, lääketieteen ja hoitotyön koordinaattorit toimivat fasilitaattoreina.

Erva- alueen yhteisiä projekteja pyrittiin myös viemään eteenpäin. Tervia osaamiskeskus on pikkuhiljaa laajentanut toimintojaan usealle erikoisalalle ja myös Soite on mukana omistajana ja yhteistyössä. Järjestämissopimus tarkastettiin, eikä muutoksia siihen kuluneelle vuodelle tullut. Nyt alkamassa ovat yhteistyöalueiden neuvottelut. Yhteisiä yhdyspintoja sekä pohjoiseen että etelään tunnustellaan ja yhteistyökuvioita mietitään.

Olemme pystyneet kaikista haasteista huolimatta tarjoamaan hoitoa lähes normaaliin tapaan. Hoitovelkaa on kuitenkin lääketieteellisessä hoidossa kertynyt ainakin suun terveydenhuollossa. Myös kontrollijonot joillakin erikoisaloilla ovat venyneet. Perusterveydenhuollon käynnit ovat muuttuneet hoitokäytänteiden muuttuessa siten, että puhelinvastaanottojen määrä on lisääntynyt. Ensikäynnin jonot erikoissairaanhoidon ovat pysyneet normaaleissa rajoissa, vaikka useimmat sairaanhoitopiirit Suomessa ovat joutuneet hankalaan tilanteeseen koronaepidemian vuoksi. Soite on pärjännyt tässä erityisen hyvin.

Hoidon laatu ja vaikuttavuus ovat jatkuvan kehittämisen ja seurannan alla. Laatuohjelmaa viedään eteenpäin. Potilaiden muistutusten ja kanteluiden määrä on hieman laskenut edellisestä vuodesta (n=83/2021, n=90/2020), korvattavien potilasvahinkojen määrä on ollut useita vuosia laskusuuntainen (n=35/2017, n=25/2020).

Kulunut vuosi on ollut erittäin haastava Covid-19 epidemian, taloudellisten haasteiden ja hyvinvointialueen valmistelun varjossa. Henkilöstö on osoittanut poikkeuksellista venymistä ja jaksamista raskaiden kuukausien ajan. Sillä työllä on turvattu alueen laadukas ja turvallinen terveydenhuolto myös tässä haasteellisessa ajassa.

Pirjo Dabnell johtajaylilääkäri

5 Johtajaylihoitajan katsaus

Vuonna 2021 painotus hoitotyössä oli edellisen vuoden tapaan korona epidemiatilanteen hoitamisessa ja johtamisessa. Heti alkuvuodesta lähdettiin nopealla aikataululla rakentamaan koronarokotuksien toimintamallia ja kartoitettiin rokotusosaaminen Soitessa. Vuoden aikana on edelleen rakennettu ja kehitetty epidemiaan liittyviä toimintamalleja sekä koulutettu ja perehdytetty hoitohenkilöstöä vastamaan uusiin tarpeisiin. Epidemian hoidossa on löydetty hyviä ja joustavia toimintatapoja, joilla on nopeasti voitu reagoida muuttuviin tilanteisiin. Voidaan todeta, että osa muutoksista on muodostunut osaksi arjen toimintoja. Paikallisia sopimuksia varallaolosta ja lisätyöstä on tehty tukemaan toimintamalleja ja mahdollistamaan nopeat muutokset toiminnoissa. Hoitotyön johtamisen merkitys on korostunut.

Hoitotyön henkilöstöressurssien osalta viime vuosi on ollut hyvin haastava ja myös täällä Soitessa on koettu resurssien riittämättömyyttä. Soiten varahenkilöstöjärjestelmä on ollut merkittävässä roolissa, kun henkilöstöä on kohdennettu ja liikuteltu tarpeen mukaan turvaten yksiköiden toiminnat. Yksiköiden henkilöstön joustavuus ja liikkuvuus on mahdollistanut toimintojen ylläpitämisen haastavissakin tilanteissa. Saman aikaan resurssien riittämättömyys on heijastanut henkilöstön jaksamiseen sekä lisännyt osaltaan kuormittavuutta varmasti jokaisessa yksikössä. Yhteistyö ja integroitunut toiminta on ollut edelleen Soiten vahvuus myös henkilöstöressurssien hallinnassa.

Kestävä Soiten ohjelman mukaisesti aloitettiin hoitotyön henkilöstömitoituksen mallin rakentaminen rakenneuudistushankkeen tuella. Kokoaikainen hanketyöntekijä työskenteli syys-joulukuun ajan kehittäen Soitelle hoitotyön henkilöstömitoituksen mallin näyttöön perustuen. Mallin rakentamisessa tehtiin yhteistyötä Lapin ja Oulun sairaanhoitopiirien kanssa. Loppuvuodesta mallia pilotoitiin Soiten kahdessa yksikössä, osasto 10 erikoissairaanhoidosta ja YLE 0 perusterveydenhuollosta. Mitoituksen toteuttaminen jatkuu vuoden 2022 aikana ja tavoitteena on toteuttaa mitoituslaskenta kaikkiin osastoihin ja poliklinikoihin Soitessa. Hoitotyön henkilöstömitoitus selvitys tuottaa tiedon resurssin nykytilanteesta yksiköissä sekä mahdollistaa jatkosuunnittelun. Tavoitteena on myös nostaa esille hoitotyön prosessien toimivuus ja löytää strategiset kehittämiskohteet.

Hoitotyön tutkimus- ja kehittämistyö jatkuu edelleen aktiivisena Soitessa. Centria-ammattikoulun kanssa kehitettiin sairaanhoitajaopiskelijoiden opinnäytetyöprosessia ja tiivistettiin yhteistyötä. Soitessa on nimetty jokaiselle toimialueelle opinnäytetyön vastuuhenkilö, joka koordinoi omalla toimialueella prosessin sujuvuutta. Tutkimuslupapäätöksiä on tehty hoitotyön

osalta 49 kappaletta. YAMK opinnot kiinnostavat edelleen hyvin hoitotyön asiantuntijoita ja vuosittain valmistuu useita hoitotyön johtamisen ammattilaisia. Opiskelijoiden osalta tyytyväisyys harjoitteluiden ohjaukseen ja toteutukseen on pysynyt entisellä tasolla, Cles-mittarin keskiarvo oli 8.8. K-PEDU:n kanssa aloitettiin yhteistyötä hoiva-avustaja koulutuksen osalta tukemaan tehostetun palveluasumisen hoitajamitoituksen nostoa vuoden 2023 aikana.

Hyvinvointialueen valmistelussa hoitotyö on ollut aktiivisesti mukana yhdessä lääketieteen ja sosiaalityön kanssa ja työtä jatketaan edelleen. Valtakunnallista hoitotyön keskustelua on seurattu aktiivisesti ja yhteistyöverkostoja rakennettu edelleen.

Piia Kurikkala, johtajaylihoitaja

6 Sosiaalihoitajan katsaus

Sosiaalihuollossa vuosi 2021 jatkui edelleen koronan tahdittamana. Toimintatavat koronan kanssa oli testattu jo vuonna 2020 ja niitä jatkettiin kulloisenkin tautitilanteen mukaan. Palvelutuotannossa rajoitukset huomioitiin ja asiakkaiden palvelutarpeisiin pystyttiin vastaamaan. Vuoden aikana sosiaalihuollossa lisääntyi huoli ja keskustelu siitä, miten näin pitkä koronatilanne eristäytymisineen ym. vaikuttaa pidemmällä aikavälillä eri ikäisten ihmisten hyvinvointiin. Nuorten osalta pahoinvointia tuli vuoden aikana esille mm. psykiatrisen hoidon tarve näyttäytyi korkeana ja lastensuojelussa lisääntyivät lastensuojeluilmoitukset. Voi myös arvioida, että pitkä eristäytyminen ja vähäiset sosiaaliset kontaktit vaikuttavat negatiivisesti myös ikäihmisten hyvinvointiin ja toimintakykyyn.

Sotokeskus- ja Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus hankkeet vauhdittivat Soitessa muutosta kohti parempia palveluja ja Hyvinvointialueita. Hankkeissa kehitettiin laajasti Soiten toimintaa mm. vastaanotto toiminnassa, ikäihmisten, lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön palveluissa, oikeastaan läpi koko peruspalvelujen kentän. Kehittämistyössä yksittäisenä yhdistävänä tekijänä korostui integraatio eri sote-toimijoiden kesken. Lape-yhteistyöryhmä, Soiten ja kuntien yhteistyöfoorumi, jatkoi toimintaansa ja sitä kautta kunnat osallistuivat johtoryhmänä lapsiperheiden palveluiden kehittämistyöhön. Soite myös jatkoi yhteistyötä Itlan (Itsenäisyyden lasten rahasto) kanssa Lapsuuden rakentajat kehittämishankkeessa, hankkeessa kehitetään erityisesti Lapset puheeksi toimintamallin käyttöä Soitessa ja kunnissa sekä yhteisövaikuttavuutta. Päihdehuoltoa ja erityisesti jalkautuvaa työtä kehittävä Enter-hanke jatkui ja pääsi toimimaan edellistä vuotta paremmin, kun koronarajoitukset helpottivat.

Sosiaalityöntekijätilanne Soitessa oli pääosin hyvä, mutta lastensuojelussa ja lapsiperheiden sosiaalityössä oli sosiaalityöntekijäpulaa. Myös vammaispalveluissa oli ongelmia erityisesti alkuvuoden aikana. Asiaan on pyritty vaikuttamaan palkkaohjelmalla, työnohjauksella, kehittämällä työyhteisöjä ja työjärjestelyjä. Määräaikaisten sosiaalityön opiskelijoiden opintojen edistymistä tuettiin edelleen.

Sosiaalihuollon valtion tutkimusrahoituksen käynnistymisen myötä Soite pääsi Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen kumppanina mukaan sosiaalityön kehittämis- ja tutkimushankkeisiin mm. lastensuojeluun ja rakenteellisen sosiaalityöhön liittyen. Vuoden aikana käynnistyi monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön toimintamallin ja prosessin nykytilaa ja kehittämispotentiaalia tutkiva ja kehittävä Mora-hanke. Hankkeessa selvitetään ja tutkitaan, miten rakenteellista sosiaalityötä toteutetaan 2020-luvulla julkisessa sosiaalityössä Suomessa sekä

miten ja millaisilla toimintamalleilla rakenteellista sosiaalityötä voidaan tulevaisuudessa integroida osaksi sote-palvelujärjestelmää sekä maakunnallisten hyvinvointialueiden toimintaa ja päätöksentekoa. Soitesta hankkeen tutkimuskohteenä olivat sosiaalityön ammattilaisten lisäksi alueen järjestöt ja Soiten hallituksen jäsenistä koottu ryhmä.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisia muistutuksia tehtiin 30 kpl (18 kpl vuonna 2020, 10 kpl vuonna 2019, 27 kpl vuonna 2018). Muistutuksista yhdeksän (9) koski lastensuojelua, neljä (4) aikuisten sosiaalipalveluja (toimeentulotuki, terveyssoosiaalityö, aikuissosiaalityö, kotouttamispalvelut), yksi (1) vammaispalveluja, yhdeksän (9) vanhusien tehostettua palveluasumista tai laitoshoidoa, yksi (1) sosiaalihuollon asiakasrekisteriä ja kaksi (2) omais- ja kotihoitoa, yksi (1) lastenvalvontaa, kaksi (2) mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja. Muistutukset kohdistuivat sisällöllisesti työntekijöiden ja asiakkaiden väliseen vuorovaikutukseen, palvelun sisältöön, prosessin toimivuuteen/toimimattomuuteen, palvelun toteuttamisen virheisiin, toiminnan laillisuuteen ja säädösten mukaisuuteen.

Sosiaalihuollon hakemusten lakien ja ohjeiden määrittelemissä käsittelyajoissa pysyivät hyvin aikuissosiaalityö ja vanhusienhuolto sekä lastensuojelukin pääosin. Vammaispalveluissa oli edelleen suurehkoja ongelmia pysyä käsittelyajoissa suuresta hakemusmäärästä ja vaihdelleesta henkilöstötilanteesta johtuen. Vanhusienhuollon palveluissa nousi loppuvuonna esille jonon pidentyminen tehostettuun palveluasumiseen. Tästä aiheutui ongelmia koko palveluketjuun.

Sosiaalihuollossa vietiin vuoden aikana läpi valmistautuminen ja muutokset Sosiaali Effican käyttöprosesseissa niin, että Soiten sosiaalihoito voisi liittyä Kanta-palveluun. Työ vaati projektityöntekijöiden työn lisäksi aikaa ja huomiota koko sosiaalihuollon väeltä. Projektissa kehitettiin aktiivisesti myös kirjaamista. Lopputuloksena Soiten sosiaalihoito liittyi onnistuneesti Kanta-palveluun loppusyksyllä. Myös vanhojen, ennen yhteistä asiakastietojärjestelmää, käytössä olleiden asiakastietojärjestelmien tietojen siirto jatkui vuoden aikana ja saataneen loppuun alkuvuoden 2022 aikana.

Kestävä Soite ohjelmassa voimakkaasti esille nostettu palveluintegraatio eteni vuoden aikana mm. professioiden koordinaattoreiden vetämässä palvelualuejohtajien työryhmässä. Työryhmässä tehtiin asiakas- ja potilastyöhön liittyviä ratkaisuja, joille edistetään integraatiota sosiaali- ja terveyspalveluissa. Työryhmässä myös tutustuttiin palvelualueiden tilanteisiin ja mietittiin yhteisen työn kehittämistä. Palvelualuejohtajat aloittivat useita uusia kokeiluja, joilla pyritään moniammatilliseen ja -toimijaiseen työskentelyyn.

Kaiken kaikkiaan sosiaalihuollon vuotta koskien laajasti koko kenttää leimasi integraation kehittäminen, korona ja huoli koronan lyhyt- ja pitkäaikaisesta vaikutuksesta ihmisten hyvinvointiin. Myös rakenteellinen työ ja ilmiöiden tarkasteleminen nousi entistä enemmän esille. Tämä on toivottava kehityssuunta, jotta voidaan paremmin ennakoida hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia ja mahdollisia palvelutarpeita.

Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalijohtaja

7 Talousarvion toteutuminen

Soiten tilikausi 2021 oli nykymuotoisen sosiaalitoimen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integroivan kuntayhtymän viides tilikausi. Talousarvio vuodelle 2021 oli rakennettu siten, että jäsenkuntien sote-kustannukset voivat kasvaa 284,4 milj. euroon ollen + 5,8 % (15,7 milj. €) suurempi vuoden 2020 ennakkoihin verrattuna. Tilinpäätökseen 2020 verrattuna talousarviossa oli kasvua 4,8% (11,8 milj. €). Soiten valtuusto edellytti talousarvion 2021 päätöksenteon yhteydessä 11 - 13 milj. € suuruista kustannusten kasvun hillintää. Vuoden 2021 toiminta- ja taloussuunnitelma oli talouden tasapainottamisen budjetti, jossa eurossäästöt pohjautuvat ensi sijassa toiminnan kehittämiseen ja hyväksytyin strategian täytäntöönpanoon. Talouden tasapainottamisohjelma jakautuu vuosille 2021-2023, jossa vuodelle 2021 haettiin 5 milj. euron säästöä ja vuosille 2022-2023 säästötavoite on noin 5-8 milj. €. Valtuusto päätti 24.5.2021 (§ 18) kokouksessaan hyväksyä Kestävä Soite –talouden tasapainottamisohjelman osaksi Soiten strategista ohjausta. Talousarviossa 2021 ei huomioitu koronan vaikutuksia.

Talousarviossa 2021 pysyttiin ja jäsenkunnille palautettiin ennakoita 4,5 milj. €, mikä on vain 0,5 milj. € pienempi kuin asetettu 5 milj. € säästötavoite. Palautus oli mahdollista koska Soite haki jäsenkuntien suostumuksella valtion myöntämät korona-avustukset, joita kirjattu tulokseen yhteensä 13,7 milj. €. Ilman korona-avustuksia Soite olisi joutunut lähettämään 9,3 milj. € lisälaskun jäsenkunnille. Vuosi 2021 on ollut kustannusten kannalta edelleen vaikeasti hallittavissa. Koronapandemia on vaikuttanut koko yhteiskunnan ja Soiten toimintaan, jotka ovat vaikuttaneet kuluja lisäävästi sekä aiheuttaneet toimintojen keskeytyksiä tai uudelleenorganisoitua.

Soiten tavoitteena on ollut jäsenkuntien tarvekioitujen sote-kustannusten saattaminen maan keskiarvoon. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos julkaisee vuosittaiset valtakunnalliset tarvekioidut sote-kustannukset. Tiedot saadaan kovin myöhässä käyttöön ja tällä hetkellä tiedossa on vasta vuoden 2019 tiedot. Vuonna 2019 Soiten indeksi on 95 (2018 indeksi 100), eli hyvä kustannuskehitys on jatkunut ja 2019 ollaan selkeästi alle maan keskiarvon.

Valtuusto 30.11.2020 hyväksyi talousarvion, jossa Soiten jäsenkuntalaskutuksen määrä vuonna 2021 oli 284,4 miljoonaa euroa. Tämä toteutui ja jäsenkunnille tilitettiin ennakkomaksujen palautusta 4,5 milj. € tai -1,58 % alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Jäsenkuntalaskutuksen kokonaismääräksi muodostui 279,9 miljoonaa euroa. Tämä on vain 7,3 miljoonaa

naa euroa tai 2,7 % prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Jäsenkuntalaskutuksen talousarvio vuodelle 2021 oli 284,4 milj. €, jolla tavoiteltiin 4,3 % prosentin kasvua vuoteen 2020 verrattuna. Inflaatio vuonna 2021 oli 3,5%.

Soiten toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 22,1 miljoonaa euroa (6,4 %) ollen 366,4 milj. €. Toimintatuottojen kasvusta 62 % oli valtiolta saatuja koronatukia yhteensä 13,7 milj. €. Vastaavasti toimintakulut kasvoivat 22,8 milj. € (6,8 %) ollen 360,0 milj. €.

Investointimäärärahasta 14,7 milj. €, toteutui noin 6,9 milj. € (toteumaprosentti brutto 47 %). Investoinnit suhteessa kuntayhtymän toimintatuottoihin nähden ovat erittäin pienet, vuonna 2021 vain 1,9 % toimintatuotoista.

	Alkuperäinen ta- lousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muu- tosten jälkeän	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot %
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	327 006 945	0	327 006 945	323 646 455,93	-3 360 489	99,0
Maksutuotot	19 295 083	0	19 295 083	20 405 362,40	1 110 279	105,8
Tuet ja avustukset	2 747 042	0	2 747 042	16 665 068,84	13 918 027	606,7
Muut tuotot	5 574 506	0	5 574 506	5 715 630,21	141 124	102,5
Yhteensä	354 623 576	0	354 623 576	366 432 517,38	11 808 941	103,3
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	146 826 029	0	146 826 029	151 144 176,11	4 318 147	102,9
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	26 279 037	0	26 279 037	27 404 454,18	1 125 417	104,3
Muut henkilöstösivukulut	5 044 110	0	5 044 110	5 913 873,42	869 763	117,2
Palvelujen ostot piirin ulkop.	18 629 430	0	18 629 430	22 894 758,79	4 265 329	122,9
Palvelujen ostot	97 954 430	0	97 954 430	101 226 970,68	3 272 541	103,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	28 212 135	0	28 212 135	29 471 721,76	1 259 587	104,5
Avustukset	7 956 178	0	7 956 178	7 553 443,65	-402 734	94,9
Muut toimintakulut	16 741 956	0	16 741 956	14 440 279,26	-2 301 677	86,3
Yhteensä	347 643 305	0	347 643 305	360 049 677,85	12 406 373	103,6
TOIMINTAKATE	6 980 270	0	6 980 270	6 382 839,53	-597 431	91,4
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
Korkotuotot	0		0	39 004,73	39 005	
Muut rahoitustuotot	0		0	755 314,97	755 315	
Korkokulut	-82 000		-82 000	-79 523,88	2 476	97,0
Muut rahoituskulut	-60 000		-60 000	-79 363,06	-19 363	132,3
Yhteensä	-142 000		-142 000	635 432,76	777 432,76	-447,5
VUOSIKATE	6 838 271	0	6 838 271	7 018 272	180 001	102,6
POISTOT	-6 838 271		-6 838 271	-7 378 026,98	-539 756	107,9
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	-359 755	-359 755	
Varausten ja rahastojen muutokset						
Varausten muutos				228 632,73	228 633	
Rahastojen muutos	0		0	131 121,96	131 122	
yhteensä	0		0	359 754,69	131 122	
TILIKAUDEN ylijäämä/alijäämä	0	0	0	0	0,00	

7.1 Toimintatuotot

Kuntapalautusten jälkeen tuloslaskelman mukaiset toimintatuotot (ulkoiset) yhteensä ovat 366,4 miljoonaa euroa. Valtion korona-avustuksia on kirjattu toimintatuottoihin 13,7 miljoonaa euroa, joka ei kata kaikkia Soitelle aiheutuneita koronakuluja. Vuoden 2020 kustannuksiin verrattuna jäsenkuntien kustannukset kasvoivat 7,3 miljoonaa euroa eli 2,7 prosenttia.

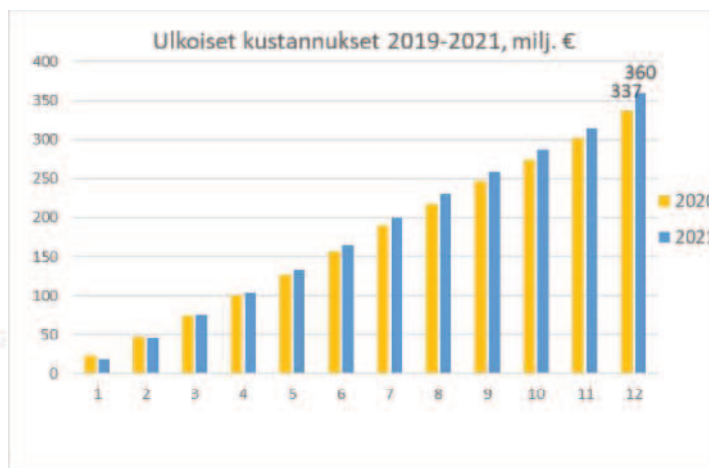
Kuntien laskutuksen osalta toiminta voidaan jakaa suoriteperusteisen hinnaston mukaan laskutettaviin palveluihin ja niin sanotun Numeruslaskutuksen piirissä oleviin palveluihin. Suoriteperusteisesti toteutettava laskutus perustuu siihen, että tuotteilla on ennalta päätetty hinta. Numeruslaskutuksen osalta toteutuneet kustannukset kohdistetaan jäsenkunnille valitun ajurin perusteella, mikä tarkoittaa pääsääntöisesti asiakkaiden tai käyntien määrää. Asiakaspalvelujen ostot kohdistetaan läpilaskutusperiaatteella potilaan kotikunnalle.

Jäsenkuntien keskinäisessä kustannusten jaossa huomioidaan suoriteperusteisen kustannuksen lisäksi potilaskohtainen kalliin hoidon tasaus sekä tilinpäätöksen yhteydessä tehtävä vuosittaisten suurten kokonaiskustannusten tasaus, jossa keskimääräistä kasvua 5 % suuremmat kasvut tasataan jäsenkuntien kesken asukasluvun suhteessa.

7.2 Toimintakulut

Ulkoiset kulut olivat 360,0 miljoonaa euroa, jossa kasvua 22,8 miljoonaa euroa vuoteen 2020 verrattuna. Alkuperäisen talousarvion mukaiset toimintakulut ylittyivät 12,4 miljoonalla eurolla eli noin 3,6 %.

Menolajit 2021	TA (M€)	TP (M€)	TOT (%)	Osuus menoista (%)
Henkilöstökulut	178,1	184,5	103,5 %	51,2 %
Palvelujen ostot	116,6	124,1	106,5 %	34,5 %
Asiakaspalvelujen ostot	67,0	68,3	102,0 %	19,0 %
Erikoissairaanhoido	18,6	22,9	122,9 %	6,4 %
Kuntoutuspalvelut	0,3	0,2	91,5 %	0,1 %
Perusterveydenhuolto	0,4	0,5	139,4 %	0,1 %
Sosiaalipalvelut	28,7	26,8	93,6 %	7,5 %
Vammaispalvelut	9,1	7,7	84,3 %	2,1 %
Perhehoidon palkkiot	1,2	1,5	121,0 %	0,4 %
Palveluseteli	8,7	8,7	99,4 %	2,4 %
Muiden palvelujen ostot	49,6	55,8	112,5 %	15,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	28,2	29,5	104,5 %	8,2 %
Avustukset	8,0	7,6	94,9 %	2,1 %
Muut toimintakulut	16,7	14,4	86,3 %	4,0 %

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut olivat 184,5 milj. € ja ylittivät vuoden 2020 toteutuneet kulut 7,7 milj. € (+4,3 %) ja ylittivät alkuperäisen budjetin 5,1 miljoonalla eurolla (+2,9 %). Jos tarkastellaan puhtaasti palkkoja, palkkioita ja korvauksia ilman jaksotuksia ja lomarahojen muutoksia ne kasvoivat 5,8 milj. € vuoteen 2020 verrattuna. Henkilösivukulut kasvoivat 1,8 milj. € edelliseen vuoteen verrattuna.

Palveluiden ostot

Vuonna 2021 palveluiden ostot olivat 124,1 milj. € missä on kasvua vuoteen 2020 verrattuna 14,7 milj. € (13,4 %) ja kasvua budjettiin 7,5 milj. € (6,5 %). Asiakaspalveluiden ostot olivat 68,3 milj. € ja nousivat 6,9 milj. € vuodesta 2020. Suurimmat kasvut olivat sosiaalipalveluiden ostoissa +4,0 milj. € ja erikoisairaanhoidon ostoissa +2,0 milj. €. Ainoastaan kuntoutuspalveluiden ostot vähenivät 0,1 milj. €. Erikoisairaanhoidon ostopalvelut eli niin sanotut piirin ulkoiset ostot olivat 22,9 milj. €. Näiden kulujen kehityksiin on luonnollisesti vaikuttanut korona aiheuttamat operatiivisten toimintojen alasajot vertailuvuonna 2020.

Muiden palveluiden ostot kasvoivat 7,8 milj. € (+16,3 %) edellisestä vuodesta ollen 55,8 milj. € ja ylittivät budjetin 6,2 milj. € (12,6 %). Suurin muutos tuli potilasvahinkovakuutusmaksuissa +3,3 milj. €, johon vaikutti uusi vakuutus sekä uudet korvauspäätökset, jotka kohdistuivat vanhaan vakuutukseen. Laboratoriopalveluiden ostoissa kasvua oli 1,5 milj. €, muissa asiantuntijapalveluissa 0,9 milj. € ja työterveyspalveluiden ostoissa 0,5 milj. €.

Muiden palveluiden ostot 2021	TA (M€)	TP (M€)	Erotus (€)	TOT (%)
Toimistopalvelut	1,3	1,4	-0,1	105,7 %
ICT-palvelut	5,3	4,8	0,6	89,0 %
Vakuutukset	1,8	3,0	-1,2	166,8 %
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	7,2	7,2	0,0	100,2 %
Huolto- ja kunnossapitopalvelut	1,7	1,4	0,3	83,4 %
Matkustus- ja kuljetuspalvelut	3,8	3,2	0,6	85,3 %
Henkilöstön koulutus	0,8	0,6	0,2	79,8 %
Asiantuntijapalvelut	10,8	13,7	-2,9	126,5 %
Laboratorio- ja röntgenpalvelut	8,8	12,8	-4,0	144,7 %
Muut palvelut	8,0	7,7	0,3	96,3 %
Yhteensä	49,6	55,8	-6,2	112,5 %

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ostot ylittivät viimevuoden 1,2 milj. € (4,4 %) ja budjetin 1,2 milj. € (4,4 %). Suurin kasvu oli syöpälääkkeissä milj. €, sekä käsineissä 0,4 milj. €. Syöpälääkkeiden kasvua selittää vertailuvuoden vuoden 2020 notkahdus, vuonna 2019 syöpälääkkeitä käytettiin 3,0 milj. €, 2020 2,4 milj. € ja vuonna 2021 2,9 milj. €. Merkittävästi pienentyneitä kuluja oli kertakäyttöisissä suojavälineissä 0,5 milj. €, mikä selittyy halventuneilla yksikköhinnoina.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat 2021	TA (M€)	TP (M€)	Erotus (€)	TOT (%)
Toimistotarvikkeet	0,62	0,53	0,09	85,7 %
Elintarvikkeet	2,36	2,23	0,13	94,6 %
Vaatteisto	0,14	0,12	0,01	89,4 %
Lääkkeet, laboratorio- ja apteekkitarvikkeet	7,95	7,60	0,34	95,7 %
Hoitotarvikkeet	10,54	12,80	-2,26	121,4 %
Kuntoutuksen apuvälineet	1,89	1,69	0,21	89,1 %
Puhdistusaineet ja tarvikkeet	0,44	0,46	-0,02	105,2 %
Lämmitys, sähkö ja vesi	1,87	2,01	-0,14	107,6 %
Kalusto	1,24	1,06	0,17	86,1 %
Huolto- ja kunnossapitotarvikkeet	0,75	0,48	0,27	64,1 %
Kanttiin ostot	0,20	0,17	0,04	82,4 %
Muut aineet tarvikkeet ja tavarat	0,21	0,31	-0,09	143,5 %
Yhteensä	28,21	29,47	-1,26	104,5 %

Avustukset

Avustukset kasvoivat edellisestä vuodesta 0,2 milj. € (3,4 %) ollen 7,6 milj. €.

Muut toimintamenot

Muut toimintakulut pienenivät edellisestä vuodesta 1,1 milj. € (-6,8 %). Muista kuluista keskeisiä ovat vuokrakulut ja yhtiövastikkeet, jotka vähenivät 1,1 milj. €.

Sisäiset menot

Sisäiset kulut ylittyivät kokonaisuudessaan 0,1 miljoonaa euroa.

Sisäiset kulut 2021	TA (M€)	TP (M€)	Erotus (€)	TOT (%)
Sisäiset organisaation johdon kulut	8,1	7,1	1,1	87,0 %
Sisäiset henkilöstöpalvelut	24,1	25,2	-1,0	104,3 %
Sisäiset tekniset palvelut	14,7	14,9	-0,1	100,8 %
Sisäiset tietohallinto palvelut	9,2	8,4	0,9	90,8 %
Sisäiset muut laskutettavat palvelut	8,7	11,0	-2,3	126,0 %
Sisäiset muut kohdistettavat palvelut	6,6	5,1	1,5	77,8 %
Yhteensä	71,5	71,5	-0,1	100,1 %

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kuluja nettotuotto oli 0,6 milj. €. Lainojen korkokustannukset olivat 79.523,88 euroa (ed.v. 82.617,51 euroa). Nordlab palautti ennen vuotta 2021 kertyneitä voittoja Soitelle 0,6 milj. €. Vuonna 2021 nostettiin 11,4 milj. € uutta lainaa.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 0,6 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna olleen 7,4 miljoonaa euroa. Poistot ylittivät budjetin noin 0,5 miljoonalla eurolla.

Varausten käsittely

Kaikki varaukset purettiin ja varausten tasearvo tilinpäätöksessä 2021 on 0,0 euroa. Soiten perustamisen vuoden 2016 tilinpäätöksen yhteydessä tehtyä investointivarausta oli tilinpäätöksessä 2020 jäljellä 228 632,73.

Tilikauden tuloksen käsittely

Talousarvion 2021 hyväksymisen yhteydessä oli hyväksytty tilinpäätöksen tuloksen menettelyn periaatteet, jossa jäsenkunnille palautetaan Kiinteistöyhtiö H-Seitsikon rahoitusosuutta vastaavan ylijäämän ylittävä osuus.

Rahastojen vähennyksen jälkeen rahastojen nettomuutos oli 131.121,96 euroa.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden ylijäämäksi tuloslaskelmassa muodostuu 0,0 euroa.

Budjetoitu tulos vuodelle 2021 oli 0,00 euroa.

Investointihankkeiden toteutuminen

Investointimääräraha brutto oli 15,1 milj. € ja käyttö toteutui 6,9 milj. € (toteumaprosentti 45,7 % brutto). Rakentamista koskevat investoinnit olivat suurimmat. Näitä ovat lähinnä leikkaustoiminnan yhdistäminen, F-siipi (välinehuolto) ja näihin liittyvät laite- ja kalustehankinnat sekä terveystie 1 hankinta.

Investoinnit	TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Tot. %
Tietokoneohjelmistot yhteensä	2 916 110	1 680 052	-1 236 058	57,6
Kiinteän omaisuuden osto yhteensä	210 000	79 751	-130 249	38,0
Rakennukset yhteensä	6 570 000	2 445 676	-4 124 324	37,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	367 000	207 151	-159 849	56,4
Kuljetusvälineet yhteensä	0	0	0	
Muu kalusto yhteensä	3 782 430	2 500 077	-1 282 353	66,1
Käyttöomaisuusarvopaperit yhteensä	1 279 523	3 100	-1 276 423	0,2
Liittymismaksut	0	0	0	
Yhteensä	15 125 063	6 915 808	-8 209 255	45,7

Lainat ja lainojen lyhennykset

Kuntayhtymän lainakanta 31.12.2021 oli 40.161.252 € (edellisvuonna 33.748.685,09 €) josta 36.026.095,50 € pitkäaikaisissa veloissa. Vuoden 2021 aikana konsernin lainoja lyhennettiin 5.078.679 € ja uutta talousarviolainaa nostettiin 11.400.000,00 €. Konsernin kokonaislainakanta oli 53.849.233 € (48.690.189,09 €).

Tilinpäätöksen tunnusluvut (virallinen tase)

Tuottojen ja kulujen välinen erotus käyttökate oli 6.382.839 € (edellisvuosi 7.084.278 €). Vuosikate oli 7.018.272 € (edellisvuonna 7.165.873 €). Vuosikate osoittaa tulorahoitusta, joka jää käytettäväksi investointeihin tai lainan lyhennyksiin. Rahoituslaskelman mukaan investointien tulorahoitusprosentti kasvoi edellisvuodesta ja on nyt 101,48 % (61,9 %). Investointien tulorahoitustunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien hankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Lainanhoitokate oli 1,26 (3,37) eli kuntayhtymän lainanhoitokyky on tämän tunnusluvun perusteella heikentynyt. Maksuvalmius eli kassan riittävyys päivinä oli keskimäärin 32 päivää (15). Kuntayhtymän omavaraisuusaste virallisessa taseessa on laskenut edellisvuoden tasosta 8,81 % (10,49 %). Suhteellinen velkaantuneisuus 28,35 % kasvoi hieman edellisvuodesta (26,11 %). Lainakanta kasvoi edellisvuodesta ollen 40.161.252 € (33.748.685 €).

Virallisen tuloslaskelman ja taseen sekä konsernin mukaiset tunnusluvut esitellään tarkemmin tämän tilinpäätösasiakirjan laskelmatiedoissa (suluissa esitetty vuoden 2020 vastaavat luvut).

Konsernissa omavaraisuusprosentti oli 9,4 % (10,6 %) ja pääomamenojen tulorahoitusprosentti 81,9 % (63,19 %). Investointien tulorahoitusprosentti oli 109,72% (81,08 %).

Jäsenkuntien maksut

Valtuuston 30.11 hyväksymän talousarvion mukaan Soiten jäsenkuntalaskutuksen raami vuonna 2021 oli 284,4 miljoonaa euroa. Toteutuneet jäsenkuntien kustannukset olivat 279,9 milj. € alittaen raamin noin 4,5 miljoonaa euroa. Toteutuneet kustannukset olivat 7,3 miljoonaa euroa tai 2,7 % enemmän kuin vuoden 2020 kustannukset. Jäsenkunnille palautettiin ennakkomaksuja yhteensä 4,5 milj. € vuodelta 2021. Lisälasku lähtee yhdelle kunnalle ja kahdeksan kuntaa saa palautusta.

Vuoden 2021 ennakkolaskutus perustui tilanteeseen ennen koronaa. Valtion korona-avustuksia on tilinpäätökseen kirjattu tuotoiksi 13,7 miljoonaa euroa, joka ei kuitenkaan kata kaikkia Soitelle aiheutuneita koronakuluja. Korona-avustusten kohdistaminen suoritteisiin on hyvä malli ja avaa koronakustannusten läpinäkyvyyttä, suurimmat koronakustannukset kohdistuivat testaukseen (8,1 milj. €) ja rokottamiseen (2,1 milj. €). Aivan tarkasti ei pystytä kaikkia

Covid-19 kustannuksia ja vaikutuksia Soiten tulokseen selvittämään, arviolta yli 15 milj. € on kuluja aiheutunut varautumisesta, torjunnasta, hoidosta sekä niihin liittyvistä hankinnoista.

Soite haki jäsenkuntien puolesta kaikki korona-avustukset. Kunnan asukasluvun mukaan saatu 1.264.686 € suuruinen (17 €/asukas) avustus on Soiten tilinpäätöksessä kirjattu toimeksiantojen varoihin ja sieltä tilitetään kunnille kohdistettu korona-valtionosuus samalla määrällä kuin kuntakohtainen avustus on ollut. Tämä summa ei sisälly Soiten tuloslaskelmaan kirjattuun 13,7 milj. € avustuksien määrään.

Kuntakohtaisten erojen keventämiseksi on käytössä lakisääteinen potilaskohtainen suurten kustannusten tasaus (100.000 €), joka koskee vain erikoissairaanhoidoa. Lisäksi Soiten valtuusto on päättänyt, että Soiten jäsenkuntalaskutuksessa noudatetaan myös sote-kokonaismenoista vuotuisten suurten kustannusten kasvun tasausta.

Jäsenkuntien kustannusten välinen jakauma vaihtelee tasausjärjestelmistäkin huolimatta merkittävästi. Kun keskimääräinen kustannusmuutos oli +2,7 %. Kaustisen kuntalaskutus pieneni -3,6% (ed.v. +9,4%) kun taas Halsuan kulut kasvoivat noin +7,7 %:lla (ed.v. -10,9%). Osin muutokset selittyvät kuntien vuotuisilla, suurillakin satunnaisilla kustannusheilahteluilla, joten kustannuskehitystä tulee arvioida useamman vuoden tarkastelujaksolla.

Jäsenkuntien palvelumaksuissa toteutettiin talousarvion käsittelyn yhteydessä hyväksytyt jäsenkuntien välinen tasaus. Kalliiden hoitojen tasausraja oli 100.000 €/potilas. Potilaskohtaisten yksittäisten korkeiden kustannusten perusteella hyvitystä jaettiin runsaat 5,1 milj. € (ed.v. 2,5 milj. €). Sote-kokonaismenoista vuotuisten suurten kustannusten kasvun tasauksen osalta jaettiin 0,2 miljoonaa euroa (ed.v 0,1 milj. €),.

Jäsenkunta	Ennakkolaskutus 2021 yhteensä	Sote TP 2020 tasattuna	Sote TP2021 tasattuna	Tasattu muutos (%)	Tp2021 vrt ennakot
Halsua	5 364 289	4 676 250	5 038 520	7,7 %	93,9 %
Kannus	20 432 024	20 233 553	20 418 862	0,9 %	99,9 %
Kaustinen	15 954 453	15 499 639	14 941 024	-3,6 %	93,6 %
Lestijärvi	3 660 133	3 221 473	3 470 949	7,7 %	94,8 %
Perho	11 906 286	10 695 591	11 043 912	3,3 %	92,8 %
Toholampi	12 163 770	11 101 524	10 771 964	-3,0 %	88,6 %
Veteli	13 955 444	13 319 376	13 170 198	-1,1 %	94,4 %
Kokkola	176 221 968	170 763 312	177 070 971	3,7 %	100,5 %
Kruunupyö	24 722 629	23 046 292	23 959 907	4,0 %	96,9 %
Yhteensä	284 380 995	272 557 010	279 886 307	2,7 %	98,4 %

Peruspääoma ja jäsenkuntaluettelossa tapahtuneet muutokset

Tilivuonna ei ole tapahtunut muutoksia. Kuntien peruspääomasta päättää valtuusto. Kuntayhtymässä kirjatut kuntien osuudet kuntayhtymän varoihin ovat kokonaismäärältään (sis. tilivelka) 5.972.818,34 €. Peruspääomajako pohjautuu vanhaan ns. sairaansijavaraus -laskelmaan.

Jäsenkuntien peruspääoma on kirjattu taseeseen varallisuudeksi peruspääomana. Jäsenkuntien lisäksi kuntayhtymän taseessa on pitkäaikaisena velkana kirjattua peruspääomaa ns. Kalajokilaakson kunnilta. Tilanteessa, jolloin Kalajokilaakson kunnat erosivat Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiristä, ei pääomasijoituksia palautettu kunnille vaan ne jäivät kuntien osuutena kuntayhtymän varoihin ja kirjattiin tilivelkana kuntayhtymän taseeseen. Näin ollen Kalajokilaakson kunnilla, jotka ovat hakeneet uudelleen Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin jäsenyyttä (Reisjärvi 2013), ei ole ollut velvollisuutta uudelle suoritettavalle peruspääomasijoitukselle. Kuntaliitosten yhteydessä liittyvien kuntien peruspääomasijoitukset kohdennetaan uudelle peruskunnalle. Mikäli kunta, jolla ei ole peruspääomasijoitusta kuntayhtymässä hakee Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin jäsenyyttä, päätetään pääomasijoituksen määrästä aina erikseen.

Pietarsaaren tullessa kuntayhtymän sopimuskunnaksi 1.10.2015 lukien, ei tämä vaikuttanut peruspääoman suuruuteen. Pietarsaarella ei ole pääomasijoitusta kuntayhtymässä.

Taseessa 2021 jäsenkuntien yhteenlaskettu peruspääoman määrä on 5.972.818,34 €. Muiden sijoitukset (1,4 milj. €) on kirjattu pitkäaikaisiin velkoihin. Soiten valtuusto 24.5.2021

päätti palauttaa Kalajokilaakson kunnille Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin aikaiset peruspääomat, yhteensä 1,4 milj. €. Sijoitukset oli kirjattu pitkäaikaisiin velkoihin ja palautukset pienensivät Soiten tasetta, mutta eivät vaikuttaneet Soiten tulokseen. Soiten taseeseen merkityt summat kunnittain: Alavieska 84 046,53 €, Haapajärvi 166 976,29 €, Kalajoki 572 916,63 €, Nivala 173 094,62 €, Sievi 205 902,66 €, Ylivieska 219 339,86 €, Yhteensä 1 422 276,59 €.

7.3 Arviointia tulevasta todennäköisestä kehityksestä

Soite on voimaanpanolain 20§:ssä tarkoitettu pakkokuntayhtymä. Pakkokuntayhtymät (sairaanhoitopiirit ja erityishuoltopiirit) siirtyvät suoraan lain nojalla varoineen ja velkoineen hyvinvointialueille ja lakkaavat olemasta olemassa kuntayhtyminä ilman kuntalain mukaista kuntayhtymän purkumenettelyä. Kuntayhtymän jäsenkunnat eivät saa korvausta menettämässään kuntayhtymän jäsenosuudesta. Jäsenosuuden menetys voidaan kuitata alentamalla kunnan peruspääomaa

Kesäkuussa 2021 eduskunta hyväksyi lainsäädännön hyvinvointialueiden perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen merkittävästä uudistuksesta. Soite ja alueen pelastustoimi, kunnista siirtyvä ruokahuolto, koulukuraattori- ja psykologitoiminta sekä Kärkullan kuntayhtymän kolmen toimipisteen erityishuolto siirtyy Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminnaksi vuoden 2023 alusta lukien. Kruunupyö ja Reisjärvi siirtyvät Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointialueille.

Soiten konserniin on yhdistetty tytäryhteisö Kiinteistö Oy H-Seitsikko (omistusosuus 100%) sekä Nordlab Pohjois-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä (omistusosuus 10,2 %). KokkoPesu Oy on käsitelty osakkuusyhtiönä (omistusosuus 45%). Vuonna 2021 on aloitettu selvitys Soiten 100% omistaman tytäryhtiön, Kiinteistöyhtiö H-Seitsikon mahdollisen purkamisen juridisista ja verotuksellisista vaikutuksista Soitelle ja H7:lle.

Soiten ensimmäinen toimintavuosi toteutui jäsenkuntien antaman raamin valossa erittäin hyvin ja kustannukset jäsenkunnille jopa laskivat 2,45 % edelliseen vuoteen verrattuna. Toisena toimintavuonna kustannukset nousivat 4,93 % ja kolmantena vuonna kirjanpidon mukaan 1,41 % edellisten tilikausien ylijäämien palautukset huomioiden, mutta tosiasiallisesti 4,38 %, joten käytännössä pysyttiin normaalilla kasvu-uralla eli tavoite on kauempana kuin edeltävänä vuonna. Vuonna 2020 kustannukset kasvoivat 0,6% vuoteen 2019 verrattuna. Vuonna 2021 kustannuskasvu oli 2,7%. Vuosi 2022 on Soiten viimeinen nykymuodossaan. Vuoden

2022 jälkeenkin kustannusten kasvua pitää leikata ja varmistaa että tavoitellut kustannusvai-
kutteiset säästöt 11-13 milj. € toteutuvat vuoden 2023 mennessä. Tavoite on rakentaa teho-
kas ja taloudellinen maakunnallinen hyvinvointialueen organisaatio, joka on valmis aloitta-
maan toiminnan 1.1.2023.

Kustannusten kriittistä tarkistelua toteutetaan palvelurakenteen ja tuotantotapojen mukautta-
misen kautta huomioiden myös digitaalisaation kehittämisen mahdollisuus palvelutuotan-
nossa Soiten strategian mukaisesti ihminen keskiössä. Ennuste on, että alueen sotemenoihin
kohdistettava suhteellinen kokonaisuusmäärä tulee pienenemään. Tämä edellyttää toiminto-
jen kustannusrakenteen supistamista.

Samaan aikaan näköpiirissä on myös tiettyjä kustannuksia kasvattavia asioita ja rahoituksen
laskelmat päivittyvät hitaasti. Kunnan tai kuntayhtymien palveluksessa olevan sosiaali- ja ter-
veydenhuoltohenkilöstön (SOTE-sopimus) työehtosopimusneuvottelut ovat kesken, mutta
odotettavissa on selkeästi suurempia palkankorotuksia kuin talousarviossa on varauduttu.
Koronaepidemia jatkuu vuonna 2022 ja sen kestoja ja taloudellisia vaikutuksia on mahdotonta
tarkasti ennustaa vuodelle 2022.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu suurelta osin valtion rahoitukseen sekä osin asiakas- ja
käyttömaksuihin. Ensi vaiheessa hyvinvointialueilla ei ole verotusoikeutta. Hallitus sitoutuu
verotusta ja rahoitusta koskevan lainsäädännön valmistumiseen hallituskauden aikana ja
mahdolliseen voimaantuloon viimeistään 2026. Hyvinvointialueiden valtion rahoitus on las-
kennallista ja yleiskatteista. Yleiskatteinen rahoitus koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja
pelastustoimen tehtävien rahoitusmalleista. Koko maan tasolla rahoituksen pohjan muodos-
tavat kunnilta siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien kustan-
nukset.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa sosiaali- ja terveydenhuollon osalta rahoituspohjaa koro-
tetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla. Pelastustoimen
osalta rahoituspohjaa korotetaan kustannustason kasvulla. Lisäksi kustannustasossa huomi-
oidaan myös hyvinvointialueiden mahdolliset tehtävämuutokset. Tämän lisäksi hyvinvointialu-
eelle myönnetty laskennallinen rahoitus tarkistetaan jälkikäteen vuosittain vastaamaan valta-
kunnallisesti toteutuneita kustannuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien palvelutar-
peen vuosittainen kasvu huomioidaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) kehittä-
män ja ylläpitämän sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvua ennustavan sosiaalimenojen
analyysimallin kasvuennusteen mukaisesti.

Palvelutarpeen arvioitu kasvu huomioidaan täysimääräisesti uudistuksen voimaantulovuoden 2023 ja sitä seuraavan vuoden 2024 rahoituksen tasossa. Sen jälkeen palvelutarpeen kasvu huomioidaan 80-prosenttisesti. Tämä kannustaa hyvinvointialueita tehokkuuteen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä. Uudistuksesta johtuvia siirtymäkauden kustannuksia varten sosiaali- ja terveydenhuollon sosiaalimenojen ennustemallilla muodostettuun palvelutarvearvioon lisätään 0,2 prosenttiyksikköä vuosina 2023–2029.

Jatkossa oleellista on erikoissairaanhoidon yksiköiden keskinäisessä työnjaossa ”pärijätä” yhteistoiminta-alueen keskinäisissä neuvotteluissa ja varmistaa päivystävän sairaalan vankka asema myös tulevaisuudessa. Lisäksi on löydettävä mahdollisimman paljon integraatiosta saavutettavissa olevia hyötyjä.

7.4 Hallituksen esitys valtuustolle tuloksen käsittelystä

Hallitus esittää, että valtuusto hyväksyy tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. esittää valtuustolle, että tilinpäätöksessä noudatetaan jäsenkuntien välisessä kustannus- jaossa vuotuisten suurten kustannusten tasausta siten, että tasaus lasketaan sote-kustannusten kokonaismäärästä vertailutietona tilinpäätös 2020
2. esittää valtuustolle, että se hyväksyy jäsenkuntapalautuksen sen suuruisena, että tilikauden tulos on 0,00 euroa
3. hyväksyä osaltaan tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen vuodelta 2021
4. esittää valtuuston hyväksyttäväksi tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä seuraavaa:
 - Tilikauden tulos 0,00 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä
 - tuloutetaan opinto- ja viihdytysrahastosta 177.863,26 €
 - siirretään opinto- ja viihdytysrahastoon 46.741,30 €
 - tuloutetaan investointivarausta 228.632,73 €
5. allekirjoittaa vuoden 2021 tilinpäätöksen
6. antaa tilinpäätöksen tilintarkastajan tarkastettavaksi ja lähettää tilinpäätöskertomuksen tarkastuslautakunnalle
7. saattaa Keski-Pohjamaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymän tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen valtuuston käsiteltäväksi
8. antaa valmistelevalle viranhaltijoille oikeuden tehdä tilinpäätöskertomukseen mahdollisia teknisiä korjauksia

8 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

8.1 Selonteon taustaa

Selvityksen perusteena on riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistus. Riskien ja epävarmuustekijöiden arviointiin sekä muihin toiminnan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyviä asioita on käsitelty mm. seuraavissa asiakirjoissa ja päätöksissä:

- Soiten sertifioidun laatu järjestelmän SHQualityn mukaiset ulkoisen ja sisäisen laatuau-ditoinnin kehittämissuositukset
- talousarvion ja –suunnitelman 2021-2023 laadinnan yhteydessä tehty arviointi
- talousarvion käyttösuunnitelma 2021 ja täytän töönpano-ohjeet
- johdon katselmukset (kevät -kokouksessa erityisesti sisäinen valvonta ja riskien hal-linta)
- riskienhallintapolitiikka (2020)
- toimintakertomus 2021 ja siihen sisältyvä henkilöstökertomus 2021
- tilintarkastuksen tarkastusohjelma ja tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma
- johtavien viranhaltijoiden viranhaltijapäätösten tiedoksi anto hallitukselle kuukausittain (otto-oikeus)
- sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet (valtuusto 2016)
- konserniohje 2020
- Sisäisen tarkastuksen toimintaohje (hallitus 2021)
- Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma 2021

Kuntayhtymässä omistajapolitiikasta päättää valtuusto. Omistajaohjauksen keskeisenä ele-menttinä toimii konserniohjaus. Viimeisin konserniohje on hyväksytty valtuuston kokouksessa 30.11.2020. Soiten omistajaohjauksen yhtenä keskeisenä periaatteena aktiivinen omistajuus ja raportointi. Kuntayhtymä on aktiivinen omistaja, joka käyttää päämäärätietoisesti omistaja-ohjausta yhteisöissään. Näin kuntayhtymä varmistaa, että tytäryhteisöissä otetaan huomioon konsernin kokonaisuus, ja että muissa yhteisöissä toiminta vastaa Soiten tarpeita ja etua. Keskeinen osa ohjausta ja valvontaa on aktiivinen osallistuminen tytäryhtiön hallitustyöskentelyyn

8.2 Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen

Talousarvion ja -suunnitelman mukaisten taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutusta arvioidaan kuukausittain toimialueilla ja johtoryhmässä sekä raportoidaan hallitukselle. Raportoinnin yhteydessä selvitetään toimintaympäristön muutoksia, ja niiden vaikutuksia Soiten toimintaan sekä henkilöstön saatavuutta. Toimialuejohtajat tekevät kuukausittain päätöksiä sisäisen valvonnan toteuttamisesta viranhaltijapäätösten osalta. Johtavien viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset tuodaan kuukausittain hallitukselle tiedoksi.

Toimialueittain valmisteltavissa osavuosikatsauksissa hallitus arvioi neljän neljän vuosittain toiminnan tilaa neljän BSC-lähtöisen ja valtuustotasolla määritellyn tavoitteenäkökulman kautta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta raportoidaan osavuosikatsauksittain ja arvioidaan erikseen ja erityisesti toimialueittain järjestettävässä johdon katselmuksessa kevään tapaamisissa. Syksyn toiminta- ja taloussuunnitteluun painottuvassa johdon katselmuksessa sekä suunnitteluprosessissa tarkastellaan resurssien riittävyyttä suhteutettuna todettuihin riskitekijöihin.

Kuntayhtymän vakuutustoiminnan hallinnoinnissa käytetään ns. meklaritoimintaa, joka on kilpailutettu tilikauden aikana. Sisäistä valvontaa ja riskien arviointia tukevat sekä tarkastuslautakunta että tilintarkastaja. Työskentely on hyvin vuorovaikutteista ja vahvasti preventiivistä.

Kokonaisturvallisuuden riskienarvioinnissa ja hallinnassa käytetään Laatuportti-ohjelmistossa olevaa riskienhallinta osiota. Vastuualueet tekevät kokonaisturvallisuuden riskiarvioinnin kerän vuodessa. Saadut tulokset ovat hyödynnettävissä vastuualue, palvelualue ja toimialue tasolla jokapäiväisessä toiminnassa ja johtamisessa. Tuloksista tehdään myös yhteen veto Soiten johtoryhmälle, joka valitsee tulosten perusteella vuosittain toiminnan kehittämiseksi ja laadun parantamiseksi. Haitta- ja vaaratapahtumailmoitusten osalta on siirrytty myös käyttämään Laatuporttia.

8.3 Sisäisen tarkastus

Sisäinen tarkastus on toteutettu kuntayhtymän omana toimintana vuoden 2021 alusta alkaen. Tehtävä on vakinaistettu vuoden 2021 lopulla. Sisäisen tarkastuksen perustana toimii hallituksen hyväksymä sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Sisäisen tarkastuksen keskeinen tavoite on varmistaa, käyttääkö kuntayhtymän linjajohto sisäistä valvontaa välineenä kohtuullisen varmuuden hankkimiseksi tavoitteiden saavuttamisessa. Sisäisen valvonnan asianmu-

kaisuutta valvotaan jatkuvasti erikseen valituilla painopistealueilla. Painopistealueet määritellään vuosittain hallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmassa. Organisaation koko ja toiminnan laajuus huomioiden sisäistä tarkastusta varten on perustettu sisäisen tarkastajan virka. Näin ollen sisäinen tarkastus on saatu selkeästi erotettua ulkoisesta tarkastuksesta omaksi toiminnaksi ja siihen käytettävän työpanoksen määrää on saatu kasvatettua. Muutoksessa on huomioitu myös tuleva hyvinvointialue, jossa sisäinen tarkastus on lakisääteinen toiminto.

Viranhaltijat ovat omalta osaltaan suorittaneet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti tarkastusta ja valvontaa ja raportoineet siitä esimiehilleen. Sisäisen valvonnan tilasta on koottu raportti osavuosikatsauksittain. Sisäisen tarkastustoiminnan kannalta käytännössä oleellisia toimintamuotoja ovat kaikki ne valvontatoimenpiteet ja kontrollit, joilla varmistetaan toiminnan asianmukaisuus ja tavoitteiden saavuttaminen. Esimerkkinä näistä ovat mm. ostolaskujen tarkastus-, hyväksymis- ja maksumääräysmenettely sekä sopimusten hyväksymiskäytännössä toteutettu päätöksenteosta osin eriytetty allekirjoitusmenettely.

Pasi Hämäläinen, talousjohtaja

9 Asiakas- ja potilasnäkökulman toteutuminen ja palvelun laatu

Laatuohjelma SHQS:n hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä

Vuonna 2021 hyödynnettiin SHQS laatuohjelmaa palvelu- ja vastuualueiden prosessien arvioinnissa ja kehittämisessä. Soitessa prosessien kehittämisessä on kiinnitetty huomiota integraation toteutumiseen ja moniammatillisen toiminnan edistämiseen sekä saumattomien ja turvallisten palveluprosessien kehittämiseen. Vastuualueiden itsearviointien keskiarvot olivat kaikissa arvioiduissa kriteereissä yli 4/6. Tulosten mukaan toiminnan keskeiset prosessit on tunnistettu ja kuvattu sekä prosessin vaiheet on määritelty. Rajapinnat ylittävän toiminnan osalta on kehitettävää tiedonkulussa ja prosessien yhteensovittamisessa.

Sisäiset auditoinnit suoritettiin kotiin vietävin palveluihin, joissa tarkasteltiin prosesseja ja rajapintoja, työnjakoa sekä palvelujen jatkuvaa kehittämistä. Haastattelut suorittivat 8 sisäistä auditoijaa. Auditoinnin tuloksen mukaan kotiin vietävistä palveluista on laadittu selkeitä prosessikuvauksia vastuualueetasolla ja vastuuhenkilöt ovat määritelty. Rajapinnoilla tapahtuu päällekkäistä toimintaa, joka on selkeä kehittämiskohde. Tavoitteena on jatkossa kehittää prosesseja ja toimintamalleja palvelukokonaisuuksina yli toimialuerajojen. Myös asiakkaat otetaan vahvemmin mukaan prosessien kehittämiseen.

Johdon katselmuksessa tarkasteltiin hyvinvointialueen valmistelun tilannekuvaa toimialueiden näkökulmasta. Toimialueiden haastatteluissa muodostettiin kokonaiskuvaa rakenteista, palveluista, ja prosesseista, jotka toimivat hyvin. Samalla kartoitettiin myös muutostarpeita. Organisaatorakenne ja johtamisjärjestelmän toimivuutta pidetään hyvänä. Kehittämistä vaativina asioina nousivat erityisosaajien resursoinnin turvaaminen, esimiestyön tarkastelu ja keskitetyn rekrytoinnin käyttöön ottaminen. Tukipalvelujen roolia ja resursointia on tarkasteltu riittävän laadun ja toimintamallien näkökulmasta.

Soiten ylläpitoauditointi suoritettiin Labqualityn toimesta. Tavoitteena oli arvioida prosessin ohjausta, riskien hallintaa, potilaslähtöisyyttä ja jatkuvan laadunparantamisen toteutumista. Ylläpitoauditointi kohdistui lonkkamurtumapotilaan prosessin tarkasteluun. Organisaatiotason erityismaininnat kohdistuivat toiminnan strategian mukaiseen kehittämiseen, johon on laajasti

osallistettu henkilöstöä. Lisäksi strategialähtöinen koulutussuunnittelu tukee hyvin perustehtävää. Lonkkamurtumaprosessin vahvuuksia olivat auditoinnin mukaan moniammatillinen kehittäminen, vahva kuntoutuksellinen ote ja ennaltaehkäisevien palvelujen integrointi prosessiin. Auditoinnissa annettiin 10 lisänäyttöpöytä. Lisänäytöt kohdistuvat omavalvontasuunnitelmien päivityksiin, turvallisuussuunnitelmien laatimiseen, asiakirjojen ja tallenteiden hallintaan sekä prosessin omistajan vastuiden ja valtuuksien määrittelyyn. Kehittämissuositukset kohdistuivat prosessien tavoitteiden määrittelyyn ja prosessiriskien tunnistamiseen sekä lääkinällisten laitteiden laiterekisterin näkyvyyteen yksikötasolle.

Soiten laatu- ja asiakas-/potilasturvallisuusohjausryhmä on seurannut ja arvioinut hoidon/ palvelun laadun sekä turvallisuuden kehitystä tilastotietojen ja arviointien avulla. Vuoden aikana on aktiivisesti kehitetty Laatuportin ominaisuuksia turvallisuuden eri osa-alueiden arvioinneissa sekä haitta- ja vaaratapahtumailmoitusten laatimisessa. Vuonna 2021 aloitettiin laite-turvallisuuden osaamisen kehittäminen digitaalisen laitepassin pilotoinnilla.

Sari Timonen, laatupäällikkö

10 Henkilöstötilinpäätös

10.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstöä oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 3917. Taulukkoa lukiessa on huomioitava, että jos sama henkilö on Soitella kahdessa palvelussuhteessa, niin hän näkyy taulukossa molemmilla toimialueilla yhtenä, mutta hänet lasketaan yhteensä -riville vain kerran. Palvelussuhteista 68 % oli vakituisia eli toistaiseksi voimassaolevia ja 32 % määräaikaisia. Määräaikaiset palvelussuhteet ovat eripituisia virkojen ja toimien sijaisuuksia, avoimien virkojen tai toimien hoitajia sekä määräaikaisen tehtävän hoitajia. Määräaikaista palvelussuhteita on eniten hoidon ja hoivan toimialueella, missä on myös suurin henkilöstömäärä sekä tämän vuoksi suurin tilapäisen työvoiman tarve. Vakituisia palvelussuhteita oli 23 vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana, vastaavasti määräaikaisia oli 21 enemmän kuin edellisellä vuonna.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2021 Virasto	Vakituiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
HALLINTO	2	1	14			28	2	1	42
KEHITTÄMISYKSIKKÖ	10			5			15		
JOHDON TUKI JA TUOT. TUKIPALV.	334	440	437	158	205	201	492	645	638
TUTKIMUS- JA KUNTOUTUS-PALV.	300			75			375		
HOITO JA HOIVA	857	824	801	456	436	375	1313	1260	1167
PERHEIDEN PALVELUT	330	386	399	219	198	224	549	584	623
VAMMAISPALVELUT	150	181	172	94	78	86	244	259	257
TERVEYDEN- JA SAIR.HOITOPALV.	708	848	829	279	343	372	987	1191	1199
LIIKELAITOKSET	2	3	1	1			3	3	1
Yhteensä	2693	2683	2653	1287	1260	1281	3980	3940	3917

10.2 Henkilöstön ikärakenne ja sukupuolirakenne

Henkilöstön keski-ikä

Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 46,9 vuotta ja määräaikaisen henkilöstön 37,0 vuotta. Nuorinta henkilöstö oli vammaispalveluiden toimialueella 42,9 vuotta. Keski-ikältään vanhinta suurissa toimialueissa hoito ja hoivassa sekä johtamisen ja tuotannon tukipal-

veluissa 43,9 vuotta. Kunta-alalla työskentelevän henkilöstön keski-ikä oli 45,6 vuotta. Vaki-naisten henkilöstön keski-ikä oli 47,6 vuotta ja määräaikaisten keski-ikä 39,0 vuotta (Tilasto 2020: KT Kuntatyönantaja, Henkilöstötilastot).

Henkilöstön keski-ikä 31.12.2021			
Vakituisuus			
Toimialue	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä
HALLINTO	48,1	41,3	43,5
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	46,4	38,6	43,9
HOITO JA HOIVA	47,4	36,7	43,9
PERHEIDEN PALVELUT	46,7	37,3	43,3
VAMMAISPALVELUT	45,4	37,9	42,9
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	46,9	35,8	43,4
LIKELAITOKSET	62,0		62,0
Yhteensä	46,9	37,0	43,6

Henkilöstön ikäjakauma

Kuntayhtymän henkilöstö jakaantuu 5-vuotisikäryhmittäin 11-12 %:n osuiksi tasaisesti 25-64 –vuotiaiden osalta. Alle 25-vuotiaita oli töissä 252 eli 6 % henkilöstöstä. Joulukuun lo-pussa palvelussuhteessa oli 41 henkilöä, jotka olivat täyttäneet 65 vuotta. Henkilöstöstä noin 12 % eli 455 oli 60-vuotiaita tai vanhempia. Kunta-alalla työskentelevistä oli 12,5 % yli 60-vuotiaita (Tilasto 2020: KT Kuntatyönantaja, Henkilöstötilastot).

Ikärakenne toimialoittain 31.12.2021												
Ikäjakauma												
Virasto	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Yht.
HALLINTO		1	3	4	9	6	7	6	2	4		42
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	3	33	83	81	60	64	75	72	93	68	6	638
HOITO JA HOIVA	36	82	112	116	109	115	155	130	156	144	12	1167
PERHEIDEN PALVELUT	1	23	72	85	77	90	77	59	77	57	5	623
VAMMAISPALVELUT	5	20	20	25	30	33	37	41	28	14	4	257
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	3	45	140	150	185	151	134	123	128	126	14	1199
LIKELAITOKSET										1		1
Yhteensä	48	204	428	461	469	454	484	431	484	413	41	3917
	1 %	5 %	11 %	12 %	12 %	12 %	12 %	11 %	12 %	11 %	1 %	

Sukupuolirakenne

Henkilöstöstä 86 % on naisia ja 14 % miehiä. Miesten osuus on pienintä hoidon ja hoivan toimialueella. Suhteessa eniten miehiä on perheiden palveluiden, terveyden ja sairaanhoidon sekä johtamisen ja tuotannon tukipalveluiden toimialueella. Kunta-alalla työskentelevistä oli naisia 80 % (Tilasto 2020: KT Kuntatyönantaja, Henkilöstötilastot).

Sukupuolirakenne 31.12.2021			
Virasto	Sukupuoli		Yhteensä
	Mies	Nainen	
HALLINTO	10	32	42
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	95	543	638
HOITO JA HOIVA	57	1110	1167
PERHEIDEN PALVELUT	115	508	623
VAMMAISPALVELUT	48	209	257
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	215	984	1199
LIKELAITOKSET		1	1
Yhteensä	540	3377	3917

14 % 86 %

10.3 Eläkkeelle siirtyminen

Vuoden 2021 aikana on jäänyt vanhuuseläkkeelle 75 henkilöä (v. 2020 vanhuuseläkkeelle jäi 66 henkilöä). Ennenaikaisesti eläköityneitä eli työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt 6 henkilöä (v. 2020, 13). Kaikkiaan 239 (v. 2020, 212) palvelussuhdetta on päättynyt vuoden aikana. Kun suhteutetaan päättyneet palvelussuhteet kuntayhtymän henkilöstön 3917 määrään niin 6,1 % henkilöstöstä on vaihtunut. Vaihtuvuus on vähän lisääntynyt edellisistä vuosista. Osaltaan tätä selittää edellisvuotta suurempi vanhuuseläkkeelle jääneiden määrä.

Päättyneet palvelussuhteet 31.12.2021					
Toimialue	VANHUUS- ELÄKE	TYÖ- KYVYTTÖ- MYYS- ELÄKE	MUU SYY	MUUTTO	Yhteensä
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	13	2	18	4	37
HOITO JA HOIVA	31	3	52	6	92
PERHEIDEN PALVELUT	9		20	1	30
VAMMAISPALVELUT	4		16	2	22
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	18	1	35	4	58
Yhteensä	75	6	141	17	239

10.4 Poissaolot

Poissaoloja kertyi vuoden 2021 aikana 384 832 päivää (vuonna 2020, 381 364 päivää). Alla olevassa taulukossa on esitetty poissaolot kokonaisina päivinä poissaoloryhmittäin.

Poissaoloista suurimman ryhmän muodostavat vuosilomat 149 623 (v. 2020, 150 993) päivää eli 38,9 % (v. 2020 39,6 %) kaikista poissaoloista. Lakisääteisten poissaolojen osuus oli 20,7 % (v. 2020, 21,7 %). Lakisääteisiin poissaoloihin kuuluvat perhevapaat, kuten äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaat, hoitovapaat mukaan luettuna tilapäiset hoitovapaat.

Muiden poissaolojen määrä oli 90 543 (v. 2020, 82 847) päivää eli 23,5 % (v.2020, 21,7 %). Tähän ryhmään kuuluvat koulutusvapaat, palkalliset ja palkattomat kuntoutusvapaat ja yksityisasioiden vuoksi otetut virka- ja työvapaat sekä opintovapaat.

Poissaolot, kalenteripäivinä v. 2021	Poissaolon syyryhmä				
	Toimialue	Sairaus, tapaturma	Perhevapaa	Vuosiloma	Muut poissaolot
HALLINTO	107	91	1227	595	2020
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	10518	15068	24310	11532	61428
HOITO JA HOIVA	22240	23996	44678	29934	120849
PERHEIDEN PALVELUT	8542	10196	22219	15575	56533
VAMMAISPALVELUT	3910	4141	8568	5069	21688
TERVEYDEN- JA SAIRAAHOITOPALV.	19820	25990	48481	27837	122128
LIKELAITOKSET	47		140	0	187
Yhteensä	65183	79482	149623	90543	384832

Alla olevassa taulukossa on vertailtu vuosien 2019 – 2021 henkilöstön erilaisia palkallisia ja palkattomia poissaoloja. Palkattomien poissaolojen määrä on noussut v. 2021 edellisestä vuodesta 6976 päivää eli 8,32 % ja vuonna 2020 päiviä oli 1 218 eli 1,58 %. Henkilöstön määrä on laskenut työaikaprocentin mukaan laskettuna 37 henkilöä eli -0,97 %.

Poissaolot v. 2019-2021						
	v 2019	v. 2020	muutos	v. 2021	muutos	
Sairaus, tapaturma	63 744	63 709	-0,05 %	65 183	2,26 %	kvtes-> 60, 120 kpv palkall/ 2/3 palkall., yli 120 kpv palkaton
Perhevapaa	72 134	83 815	13,94 %	79 482	-5,45 %	tilap. Hoitovapaa, äitiysvapaa palkall., hoitovapaa palkaton
Vuosiloma	146 288	150 993	3,12 %	149 623	-0,92 %	palkallinen
Koulutus	9 703	5 611	-72,93 %	6 648	15,59 %	palkallinen
Virkamatka	819	157	-421,66 %	52	-199,62 %	palkallinen
Muut virka- ja työvapaat	75 649	76 867	1,58 %	83 843	8,32 %	yleensä palkaton mm. työloma/virkavapaa, opintovapaa
Yhteensä	374 557	381 364	1,78 %	384 832	0,90 %	
Henkilöstö	3 701	3 839	3,59 %	3 802	-0,97 %	Työaikaprocentin mukaan ilmoitettuna

Sairauspoissaolot

Poissaolopäivinä lasketut henkilöstön sairauspoissaolot vaihtelivat heinäkuun 4443 (v. 2020 kesäkuun 4205) poissaolopäivästä joulukuun 6317 (v. 2020 maaliskuun 7031) poissaolopäivään. Pienempien sairauspoissaolopäivien kuukausia ovat olleet lomakuukaudet kesäkuusta heinäkuuhun. Vuoden aikana sairauspoissaolopäiviä on kertynyt 65183 kalenteripäivää (v. 2020 oli 63709).

Poissaolot, kalenteripäivinä 1-12/2021													
Virasto	Sairaus, tapaturma												
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Yhteensä
HALLINTO	13	1		1	3	20		4	17	8	25	15	107
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	662	669	951	890	1086	910	820	880	849	936	757	1108	10518
HOITO JA HOIVA	1863	1835	1984	1570	1775	1350	1592	2162	1917	2043	2010	2139	22240
PERHEIDEN PALVELUT	555	708	736	712	859	521	502	672	729	715	879	954	8542
VAMMAISPALVELUT	333	282	406	276	271	328	291	255	272	473	364	358	3910
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	1646	1629	1798	1609	1775	1374	1239	1675	1632	1906	1794	1742	19820
LIIKELAITOKSET	12	23			12								47
Yhteensä	5084	5147	5875	5059	5781	4503	4443	5647	5417	6081	5830	6317	65183

Sairauspoissaolopäivät on alla olevassa taulukossa ryhmitelty sairauspoissaolon keston mukaan. Kaikista sairauspoissaolopäivistä 18 % on kestoltaan 1-3 kalenteripäivää. Työnantajalla on käytössä sairauspoissaolo esimiehen luvalla. Covid-19-pandemian vuoksi vuonna 2021 omalla esimiehellä on ollut lupa hyväksyä työkyvyttömyyden takia töistä poissaolo seitsemään perättäiseen kalenteripäivään saakka. Työterveyshoitajan todistus tarvitaan 7 - 9 kalenteripäivän töistä poissaoloon ja kymmenen ja sitä ylittävään tarvitaan työterveyslääkärin todistus.

Poissaolojen kestojakautuma kalenteripäivinä 1-12/2021									
Toimialue	Poissaolojen kestojakautuma								
	1-3	4-10	11-30	31-60	61-120	121-180	181-365	>365	Yhteensä
HALLINTO	34	23	50						107
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	1913	1686	2575	2931	1289	124			10518
HOITO JA HOIVA	4222	4195	6026	5282	1927	150	408	31	22240
PERHEIDEN PALVELUT	1689	1212	1704	2785	1152				8542
VAMMAISPALVELUT	740	782	1030	872	121		365		3910
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	3169	2721	4286	5969	2735	241	181	519	19820
LIIKELAITOKSET			12	35					47
Yhteensä	11766	10619	15682	17874	7223	515	954	550	65183

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaikkien vuoden 2021 aikana palvelussuhteessa olleiden sairauspoissaolot siten, että kaikki sairauden vuoksi poissaolleet on jaoteltu poissaolojen keston mukaan toimialueittain. Kaikkiaan sairauspoissaoloja eli yhden tai useamman päivän poissaoloja on vuoden aikana ollut 3157 (v. 2020, 3084) eri henkilöllä. Kappalemääräisesti

on eniten 1-3 päivän poissaoloja eli 2691 (v. 2020, 2624) henkilöllä. Kuudenkymmenen kalenteripäivän raja ylittyi 92 (v. 2020, 110) henkilöllä. Taulukkoa luettaessa on huomioitava, että mukana on kaikkien kuntayhtymässä vuoden 2021 työskennelleiden henkilöiden poissaolopäivät, myös jo eläkkeelle jääneiden ja eri pituisissa määräaikaisissa palvelussuhteissa työskennelleiden. Vakituksista palvelussuhteissa olevista henkilöstöstä 77,5 % on joutunut olemaan töistä poissa työkyvyttömyyden vuoksi. Toisin sanottuna noin 22,5 % on pysynyt ”terveinä” eli ei ole ollut työkyvyttömyyden vuoksi poissa töistä päivääkään koko vuoden aikana.

Sairauspoissaolojen kestojakautuma/hlöt 1-12/2021									
Toimialue	Poissaolojen kestojakautuma								Yhteensä
	1-3	4-10	11-30	31-60	61-120	121-180	181-365	>365	
HALLINTO	18	3	2						21
JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.	439	209	136	63	15	1			523
HOITO JA HOIVA	908	474	284	123	24	1	2	1	1 063
PERHEIDEN PALVELUT	399	163	93	52	13				479
VAMMAISPALVELUT	194	94	48	19	1		1		228
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV	795	348	214	121	28	2	1	4	945
LIKELAITOKSET			1	1					1
Yhteensä	2 691	1 276	771	373	79	4	4	5	3 157

Eniten sairauspoissaolopäiviä oli hoidon ja hoivan toimialueella eli 22,8 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden laskettuna. Toimialueista vähimmillä sairauspoissaolopäivien määrällä isoista toimialueista on selvinnytperheiden palvelut 16,9 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden sekä vammaispalvelut 17,7 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden. Suuri sairauspoissaolojen määrä näkyy sekä työterveyshuollon palvelujen käytössä, että sijaiskustannusten määrässä. Sairauspoissaolojen määrässä näkyy covid-19:n vuoksi syntyneet poissaolot (2227 kalenteripäivää).

Sairauspoissaolopäivät/htv					
Toimialue	Poissaolonsyryhmä				
	Sairaus, tapaturma 2017	Sairaus, tapaturma 2018	Sairaus, tapaturma 2019	Sairaus, tapaturma 2020	Sairaus, tapaturma 2021
HALLINTO	0	0	15,6		3,7
KEHITTÄMISYKSIKKÖ	9,4	16,8	6,4		
JOHDON TUKI JA TUOT. TUKIPALV.	21,4	19	19	17,3	20,0
TUTKIMUS- JA KUNTOUTUSPALVELUT	11,8	16,5	18,8		
HOITO JA HOIVA	22,8	22,1	22,3	22,8	22,8
PERHEIDEN PALVELUT	12,5	13,3	17,1	16,9	16,9
VAMMAISPALVELUT	16,1	16,8	20,4	22,1	17,7
TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITOPALV.	15,1	15,8	17,6	17,8	20,4
LIKELAITOKSET	4,3	42,1	10,2	13,6	21,9
Yhteensä	17,9	18,1	19,5	19,4	20,2

Kunta-alan sairauspoissaolokalenteripäiviä oli vuonna 2020 keskimäärin 16,7 päivää (Työterveyslaitos, Kunta10-tutkimus). Kunta10-tutkimuksessa ammattiryhmien välillä on suuria eroja sairauspoissaolojen määrissä. Hoitoalan ammatit ja muut ammattiryhmät, joissa tehdään fyysistä työtä ovat edelleen myös keskimääräisten sairauspoissaolojen listakärjessä vuonna 2020 eli olivat poissa keskimäärin 21–29 päivää vuodessa. Vähiten kunta-alalla ovat sairauden takia poissa töistä sote-alalla lääkärit 9,4 pv/htv ja eniten laitoshuoltajat 24,4 ja lähihoidajat 26,3 pv/htv. Koronapandemia on sekä Kunta10-kyselytulosten että näiden sairauspoissaolotilastojen valossa lisännyt työkuormitusta erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa. Toisaalta korona on lisännyt poissaoloja tietyissä ammattiryhmissä myös tiukentuneiden ohjeistusten vuoksi: pienessäkin nuhassa ei ole voinut mennä töihin ja koronatestitulosten odottelu on voinut pidentää lyhyitä poissaoloja.

Vartu -varhaisen tuen malli (Ohje Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyökyvyyskuntayhtymän Soiten henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jatkamisen tueksi) on jalkautettu yksiköihin. Työnantajan edustaja eli esimies yhdessä työntekijän kanssa käy mallinnetun työhyvinvointikeskustelun, kun lyhyet sairaspoissaolot ovat toistuvia (kolmas oma ilmoitussairauspoissaolosta neljännesvuoden aikana) tai, jos sairauspoissaoloja kertyy 15 kalenteripäivää neljännesvuosijaksolla. Soite pitää tärkeänä henkilöstön työhyvinvointia ja työhyvinvoinnin edistämistä. Keskustelun tavoitteena on tukea työntekijän työssä jatkamista vanhuuseläkeikään ja

kehittää aktiivisesti työoloja. Varhaisen tuen mallin mukaisia keskusteluja seurataan sähköisellä järjestelmällä.

10.5 Työterveyshuolto

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymän Soiten henkilöstön työterveyshuolto on hankittu ostopalveluna TyöplusKunta Oy:ltä. TyöplusKunta Oy:llä on toimipisteet Kokkolassa, Kannuksessa, Kruunupyyssä, Teerijärvellä, Toholammilla ja Tunkkarissa. Soitelle työterveyspalveluja tarjoava Työplus muuttui 1.10.2018 TyöplusKunta Oy:ksi. Yhtiö toimii ns. InHouse-yhtiönä palvelen julkisia hankintayksiköitä, lähinnä alueen kaupunkeja, kuntia ja kuntayhtymiä.

Työterveyshuoltotoiminta perustuu työnantajan ja palveluntuottajien väliseen työterveyshuolto-sopimukseen. Keski-Pohjanmaan sosiaali-terveyspalvelukuntayhtymä Soiten työterveyshuoltosopimukseen sisältyy lakisääteisen ennaltaehkäisevän työterveyshuollon lisäksi yleislääkäritasoinen sairaanhoito. Toiminta pohjautuu tarkemmin työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan, joka tehdään koko kuntayhtymän tasolla. Toimintasuunnitelmat päivitetään vuosittain vastaamaan tarpeita.

Työterveyshuolto on tehnyt terveystarkastuksia, määräaikaistarkastuksia, työhön sijoitustarkastuksia, toimintakykytestejä, ergonomiakäyntejä sekä työyhteisöjen työpaikkaselvityksiä. Pitkittyneiden sairauspoissaolojen katkaisemiseen sekä työkokeilujen järjestämiseen on aktiivisesti panostettu. Lisäksi henkilöstöä on ohjattu erilaisille Kelan rahoittamille yksilöllisille kuntoutusjaksoille kuntoutuslaitoksissa. Tämän lisäksi kuntayhtymän henkilöstölle ja esimiehille on järjestetty kuntoutustoimintana avokuntoutusjaksoja, unikoulua, oman elämänhallinnan tukea, psykologin ja psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanottoja.

Työplussa on järjestänyt painonhallintaryhmiä, joihin on osallistunut Soiten henkilöstöä. Samoin Soiten henkilökuntaa on osallistunut työfysioterapeutin pitämiin selkä-, niska- ja olkaryhmiin.

Työterveyshuollon toiminnan kannalta yhteistyö työnantajan kanssa on erittäin tärkeää. Työterveyshuolto ja henkilöstöpalvelut tapaavat säännöllisesti useita kertoja vuodessa, osavuosi-kausittain, ajankohtaisten asioiden tiimoilta sekä kehittävät toimintoja henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Työterveyshuollon toimijat ovat tilastoineet ja luokitelleet kuntayhtymän henkilöstön sairauspoissaolojen diagnooseja. Työterveyshuollon henkilökuntaa on ollut asiantuntijoina mukana mm. sisäilmatyöryhmissä.

Työterveyshuollon kustannukset muodostuvat palveluntuottajalle maksettavista korvauksista. Kela korvaa työnantajalle hyväksymistään ennaltaehkäisevän työterveyshuollon kustannuksista 60 % ja sairaanhoidon kustannuksista 50 % vuosittain vahvistamansa työntekijäkohtaisen enimmäiseuromäärän mukaan. Ehkäisevän työterveyshuollon kustannuksista voidaan kuitenkin korvata enintään 60 %, kun työterveyshuolto ja työpaikka ovat yhteistyössä sopineet työkyvyn hallinnasta, seurannasta ja varhaisesta tuesta.

Työterveyshuollon bruttokustannukset olivat vuonna 2021 ennaltaehkäisevän työterveyshuollon (korvausluokka 1) osalta 1 394 933 e ja sairaanhoidon (korvausluokka II) 948 761 e. Alla taulukossa vertailu Soiten työterveyshuollon kustannukset vuosina 2017 - 2021.

	Vuosi				
Työterveyskustannukset	2021	2020	2019	2018	2017
Korvausluokka 1	1 394 933	1 168 484	1 150 372	1 209 767	1 042 788
Korvausluokka 2	948 761	940 774	1 176 846	1 007 498	1 017 912
	2 343 694	2 109 258	2 327 218	2 217 265	2 060 700
Lähde					
TyöPlus Kelakorvaushakemus					

10.6 Henkilöstöetuudet

ePassin liikunta- ja kulttuuri sekä hyvinvointietuutta oli käytettävissä ilman omavastuuta 100 €/henkilö. ePassi-etuutta käytti 2857 henkilöä. Lisäksi Soite on tukenut henkilöstöyhdistyksen toimintaa 25 000 euron yleisavustuksella.

Merkkipäivää, 50 ja 60 vuotta täyttäneitä, muistettiin 160 €:n ostositoumuksella. Eläkkeelle siirtyville annettiin myös 160 €:n ostositoumus.

10.7 Työhyvinvointi ja turvallisuus

Työhyvinvoinnin osalta vuosi muodostui toiseksi peräkkäiseksi koronavuodeksi, jonka vuoksi muutamia työpaikkaselvityksiä jouduttiin perumaan. AVI:n tarkastukset toteutuivat suunnitelmallisesti ja osittain etänä. Tarkastuksen kohteena oli psykososiaalinen kuormitus, jonka

osalta tehtiin kohdennettuja riskiarvioita AVI:n ilmoittamiin yksiköihin. Lisäksi AVI teki tarkastuksen organisaation johdolle, jossa tarkastuksen kohteena oli työnantajan työturvallisuusjohtamisen toimintakäytännöt psykososiaalisen kuormituksen hallintaan. Henkilökunnan psykososiaalista kuormittumista seurattiin yhteydenottojen ja kyseiseen tapahtumatyyppiin liittyvien haitta- ja vaaratapahtuma ilmoitusten pohjalta.

Työhyvinvoinnin ja turvallisuuden vastuualueen henkilöstössä tapahtui muutoksia työhyvinvointipäällikön ja työkykykoordinaattorin viransijaisuuksien myötä. Esimiesten ja toimihenkilöiden työsuojeluvaltuutettu vaihtui täydennysvaalien myötä. Työsuojeluvaltuutettujen toimikausi päättyi kuluneelle vuodelle. Työnantaja aloitti työsuojeluaaleihin liittyvät neuvottelut järjestöjen edustajien kanssa kesällä. Neuvottelut jatkuvat vuonna 2022. Nykyiset valtuutetut jatkavat tehtävässään siihen asti, että työsuojeluvaalit toteutuvat, uudet valtuutetut on valittu ja nimetty tehtävään.

Työsuojelun toimintaohjelman painopistealueina olivat psykososiaalisen kuormittumisen hallinta, jota seurattiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa sekä työn vaarojen selvittäminen ja arviointi, jossa kiinnitettiin erityistä huomiota kemiallisten ja biologisten riskien arviointiin koronaepidemian vuoksi.

Sovellettuun työhön on ollut sijoitettuna 7 työntekijää. Työkykykoordinaattorin kautta korvaavaan työhön on sijoitettu 6 työntekijää. Ammatillisen kuntoutuksen kautta työkokeilussa on ollut 4 työntekijää. Työkykykoordinaattorin rooli sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden vähenemiseksi, on todennettu ja työyhteisöissä koettu tarpeellisenä. Aktiivisen tuen toimintamalli ja siihen liittyvä varhaisen tuen keskustelulomake sekä varhaisen tuen keskustelun ilmoituskäytännöt päivitettiin.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma päivitettiin kesken toimintakauden. Suunnitelmaan lisättiin toimenpiteitä ehkäisevän työterveyshuollon sisältöön.

Turvallisuusasiat on keskitetty turvallisuuspäällikön vastuulle. Kulunvalvonta järjestelmän päivitys toteutettu kesän- ja syksyn aikana keskussairaalassa. Vuoden aikana päivitettiin Soiten valmiussuunnitelma yhdessä toimintoista vastaavien henkilöiden kanssa. Turvallisuussuunnitelmat sekä siihen liittyvät dokumentit on siirretty Laatuportti-ohjelmaan, esimiehet on koulutettu laatimaan sekä päivittämään yksiköidensä suunnitelmat tähän järjestelmään. Laatuporttiin siirrettiin haitta- ja vaaratapahtuma ilmoitukset sekä työn riskien arvioinnit. Henkilöstöä ja esimiehiä on koulutettu raportoinnin ja riskien hallinnan ilmoitus-, käsittely- ja arvioinnin käytänteisiin.

10.8 Työhyvinvointikysely

Vuoden 2021 huhtikuussa kartoitettiin Soiten henkilöstön työhyvinvointia sähköisellä kyselyllä. Kysely toteutettiin Kevan tarjoamalla verkkotyökalulla. Kyselyn avulla saatiin kattava kuva Soiten henkilöstön työhyvinvoinnin nykytilasta. Kyselyyn vastasi 2053 henkilöä eli vastausprosentti oli 60,3. Kyselyn tulokset raportoitiin henkilöstölle, johdolle, keskeisille työsuojelu- ja yhteistoimintatahoille. Saadut tulokset käsiteltiin työyhteisöissä ja kehittämisideat hyödynnetään Soiten ja työyhteisöjen kehittämistyössä.

Kysely henkilöstölle toteutettiin aikavälillä 23.3.-22.4.2021. Kyselyn avulla kerättiin tietoa työhyvinvoinnin keskeisistä aihealueista: työn sujuminen, työtehtävät ja oma voimavarat sekä esihenkilön ja työnantajan toiminta. Saadut tulokset olivat pääsääntöisesti parempia kuin Kevan meille valitsemien erikoissairaanhoidon verrokkiorganisaatioiden tulokset.

Soitea työnantajana suosittelee 79 % vastaajista (verrokeilla 68,4 %). Vastanneista 70,4 % kokee, että työ tarjoaa mahdollisuuden ammatillisen kehittymiseen, 84 % vastanneista arvioi, että voi käyttää tietojaan ja taitojaan työssään monipuolisesti. 86,2 % tuntee vähintään kerran viikossa itsensä vahvaksi ja tarmokkaaksi työssään, 85,4 % on innostunut työstään vähintään kerran viikossa ja 85,6 % tuntee vähintään kerran viikossa tyydytystä, kun on syventynyt työhönsä. Vastaajista 48,3 % vastasi, että heillä on tarpeeksi aikaa saada työ tehdyksi.

Lähiesimiestyö oli verrokkiorganisaatioita paremmalla tasolla; 77,3 % oli sitä mieltä, että hänen ja esimiehen välillä vallitsee luottamuksellinen ilmapiiri (neutraalin vastauksen valitsi 11,3 %). Palautteen antamisessa on kehitettävää, sillä 43,5 % oli sitä mieltä, että saa työssä onnistumisestaan palautetta, 22,8 % valitsivat neutraalin vaihtoehdon, 33,6 % koki, että ei saa riittävästi palautetta onnistumisestaan.

Kaksi kolmasosaa (67,1 %) valitsi neutraalin tai positiivisen vastausvaihtoehdon kysymykseen ”oletko tyytyväinen koko organisaation johtamistapaan” verrokeilla 45,5 %. Yli 80 % vastanneista arvioi, että yhteistyö eri ammattiryhmien kanssa toimii hyvin ja 58 % arvioi, että yhteistyö yksiköiden välillä toimii hyvin.

Seuraava henkilöstökysely toteutetaan keväällä 2022 samalla Kevan verkkotyökalulla.

10.9 Osaamisen kehittäminen

Soiten täydennyskoulutus on pyritty toteuttamaan suunnitellusti vaihtelevista kokoontumisrajoituksista huolimatta. Asiantuntijaluennot on tarvittaessa muutettu pidettäväksi etäyhteyksien välityksellä ja tallenteina. Kliinisten taitojen harjoitukset on puolestaan järjestetty suunniteltua pienemmissä ryhmissä terveysturvallisuus huomioiden. Täydennyskoulutus on painottunut eri henkilöstöryhmien ammatti- ja erikoisalakohtaisen osaamiseen varmistamiseen sekä turvallisuusosaamisen vahvistamiseen. Mm. elvytys- ja varautumisharjoitukset sekä eritasoiset lääkeshoidon osaamisen testaukset toteutettiin rajoitusten mahdollistamalla tavalla. Alkuvuodesta aloitettiin varautuminen väestön COVID rokotuksiin. Yhteensä 549 Soiten työntekijällä on voimassa oleva rokottamisen lääkelupa, näistä 160 suoritettiin vuoden 2021 aikana.

Tulevaa osaajavajetta ennakoiden oli tavoitteen a myös varmistaa tulevaisuudessa psykoterapeuttien riittävyys organisaatiossa. Koulutuksen aloittaneiden määrä saatiin nousuun ja oli vuoden lopussa yhteensä 8 työntekijää, kun aikaisemmin koulutusta suorittavia oli keskimäärin 1-2 työntekijää vuodessa.

Oppisopimuksella suoritettujen tutkintojen – ja osatutkintojen määrä pysyi aikaisempien vuosien tasolla. Kuluneen vuoden aikana saatiin valmiiksi 23 sosiaali- ja terveystalouden, liiketoiminnan, laitoshuollon ja ravintohuollon tutkintoa tai tutkinnon osaa.

Osana Rakennemuutoshanketta toteutettuun Soite 2.0 valmennukseen osallistui 155 esimiestehtävissä toimivaa ja valmennukseen sisältyvän muutosvalmentaja -osuuden suoritti 22 Soitelaista.

Täydennyskoulutukseen osallistuivat ammattiryhmittäin tarkasteltuna eniten sosiaalityöntekijät (ka 4,6 pv, osallistuneita 75 % ammattiryhmästä) sekä lääkärit ja hammaslääkärit (ka 3,3 pv ja osallistuneita 91 %). Soiten henkilöstöstä 80 % osallistui vuoden aikana täydennyskoulutukseen, mikä vastaa edellisten vuosien tasoa. Vastaava valtakunnallinen vertailuluku oli 59 % vuonna 2020.

Täydennyskoulutus 2021 Koko Soite	Palkkaa saavan henkilöstön lkm 31.12.2021 (sis.sijaiset)	Koulutukseen osallistuneet lkm koko vuosi (sis.sijaiset)	Koulutus-päivät yht.	Koulutus-päivät keskim/ koulutettu suluissa valtakunnallinen luku v. 2020	Osallistuneet% suluissa valtakunnallinen luku v. 2020
Lääkärit, hammaslääkärit	246	223	734,7	3,3 (3,6)	91 % (79%)
Sosiaali- ja terveystalouden amk ja opistoaste	1641	1415	3153,1	2,2 (2,6)	86 % (68%)
Sosiaali- ja terveystalouden perus- ja koulusta	1463	1195	1752,3	1,5 (1,8)	82 % (46%)

Sosiaalityöntekijät	72	54	247,1	4,6 (3,5)	75 % (60%)
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuollon henkilökunta, ei sosiaalityöntekijät	50	42	158,6	3,8 (3,8)	84 % (73%)
Muu henkilöstö	459	208	454,6	2,2 (1,8)	45 % (48%)
Yhteensä kaikki	3931	3137	6500,4	2,1 (2,5)	80 % (59%)

Taulukko: Täydennyskoulutuksen toteutuminen 2021 Soite (suluissa valtakunnalliset vertailuluvut v 2020).

Soiten henkilöstö osallistui ammatilliseen täydennyskoulutukseen yhteensä 6500 henkilötyöpäivää (0,24 % kokonaistyöajasta). Vastaava luku vuonna 2019 oli 8707 henkilötyöpäivää). Täydennyskoulutuspäivissä ilmeni hienoista nousua vuoteen 2020 verrattuna lukuun ottamatta lähihoitaja ryhmää, johon kokoontumisrajoitukset ja Soiten tuotannon supistuminen vaikutti eniten.

Täydennyskoulutuspäivistä 40 % toteutui Soiten koulutuspalvelujen koordinoimana ja tuottamana. Koulutusten peruuntumiset ja rajoitukset ryhmien koossa vaikuttivat Soiten omaan tuotantoon, joka jäi hieman alle tavoitetason.

Täydennyskoulutuksen kustannuksista 19 % katettiin ulkopuolisella rahoituksella (EVO-rahoitus, hankerahoitus, oppisopimusrahoitus). Soiten täydennyskoulutuksen budjetista toteutui 76 %, josta 3 % kohdentui pitkäkestoiisiin psykoterapeuttikoulutuksiin. Täydennyskoulutuksen kustannukset sisältävät kurssimaksut, majoitus- ja matkakulut. Koulutuksen aikaisten sijaisien palkat eivät sisälly kustannuksiin.

10.10 Resurssikeskus ja rekrytointi

Lääkärien rekrytointitilanne on edelleen haasteellista Covid-19 epidemian vuoksi. Kaikki lääkärinpäivät oli joko peruttu tai on ollut virtuaalitapahtumia. Olemme jatkaneet edelleen tulevaisuuteen tähtäävänä rekrytointimuotona 1-2 lukuvuoden lääketieteen opiskelijoiden palkkaamista kesätyöhön työyksikköihin. Tämä järjestely on koettu sekä opiskelijoiden että yksiköiden kannalta onnistuneeksi. Amanuenssuurit ovat toteutuneet suunnitellusti. Resurssikeskus toimii aktiivisesti Lääkäre rekrytointi-työryhmässä.

Rekrytoinnissa on haasteellista löytää erikoisosaajia esim. puheterapeutteja, psykologeja, terveyskeskuslääkäreitä ja sosiaalityöntekijöitä. Näiden ammattikuntien osalta markkinointi- ja rekrytointikampanjoita on tehty ilman hyviä tuloksia.

Sairaanhoitajia on saatu rekrytoitua avoimiin toimiin suhteellisen hyvin. Pitkiin sijaisuuksiin rekrytointi on vaikeutunut ja lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on ollut haastavampaa löytää tekijöitä kuin aiempina vuosina. Muutama sairaanhoitaja on vaihtanut alaa. Lähihoitajien rekrytointi on vielä onnistunut, paitsi etäämmällä maakuntakeskuksesta, jossa lähihoitajapula alkaa jo näkymään.

Vuonna 2021 kesäsijaisia ei saatu rekrytoitua niin paljon, kuin olisi ollut tarve. Kruunupyssä sekä Lestijokilaaksossa on ollut aika ajoin haasteellista saada hoitohenkilökuntaa. Lähihoitajia ja osastosihteereitä on kohtalaisesti saatavilla koko alueelle. Hoitajien rekrytoinnin haasteeseen olemme syksyllä kokeilleet keskitettyä rekrytointia resurssikeskuksesta ja tiivistettyä yhteistyötä oppilaitosten kanssa myös kansanvälisten opiskelijoiden osalta.

Yhden palveluesimiehen työpanos on käytetty koronarokotetyön järjestämiseen. On ollut hyvin haasteellista saada sissit riittämään yksiköiden poistumia korvaamisessa, koska sissityövoima on kiinnitetty paljon covid-19 epidemian aiheuttamiin työtehtäviin, kuten rokotustyö, näytteenotto, jäljitys ja Covid-19 potilaiden hoito. Soiten rekrytointijärjestelmään on vuonna 2021 tullut hakemuksia 2056 kpl, tämä on 327 vähemmän kuin vuonna 2020. Rekrytointipäätöksiä Soitessa tehtiin 284 kpl vuonna 2021 tämä on samalla tasolla, kuin edellisinä vuosina.

Eija-Liisa Heikkilä, henkilöstöjohtaja

11 Kuntayhtymän BSC-kortti ja tavoitteiden toteutuminen

11.1 Henkilöstön ja osaamiseen kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoite	Toimenpiteet ja aikataulu	Tavoitetaso ja mittari	Toteutuminen
Osaamisen vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Verkko-opetuksen lisääminen ja kehittäminen online ja tallenteilla Panostetaan henkilöstön perhdytykseen ja mentoointiin Esimiesten perhdytystä kehitetään ja heille suunnataan laaja-alainen integraation huomioiva perhdytys Soiten johtamistehtävään Kehitetään ja tuetaan johtamista johtamiskoulutuksen lisäksi hankkeiden avulla 	<ul style="list-style-type: none"> Jokainen työntekijä on osallistunut ammatilliseen täydennyskoulutukseen tavoitteena suositusten muk. taso Oman koulutuspalvelun tuottamat koulutuspäivät puolet täydennyskoulutuksesta Henkilöstön perhdytyksen verkkoovellus päivitetty v. 2021. loppuun mennessä Jokaisella esimiehellä on johtamistutkinto, useamman vuoden ta-voitteena 	<ul style="list-style-type: none"> Täydennyskoulutuksen kattavuus oli 80 % Toteutui 40 % Siirtyi 2022 alkuvuodelle Soiten seuraava johtamis-koulutus alkaa alkuvuonna 2022
Työhyvinvointi ja työssä jaksaminen	<ul style="list-style-type: none"> Vanhaisen tuen sisällöllinen kehittäminen ja korvaavan työn mallin luomisen ja käyttöönotto sekä vartu-keskustelujen hyödyntäminen Esimiestyön koulutuksellinen tukeminen osallistavaan johtamiseen sekä rohkaisu tarttua työntekijän ja työpaikan tilanteeseen henkilöstöjohtamisessa Lähiesimies ja työyhteisö ovat aloitteellisia psykososiaalisissa kuormitustilanteissa ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa Kannustetaan jokaista työntekijää aktiivisuuteen ja vastuuseen omasta työssä jaksamisesta ja myönteisen työpaikkailmapiirin luomisesta 	<ul style="list-style-type: none"> Vartu-keskustelut käyty ajoissa 100%:sesti Kehitys- ja tavoitekeskustelut käyty 100%:sesti Työtyytyväisyyskysely 1 krt/vuosi, tavoite hyvä Sairaspoissaolojen määrä vähentyy edelliseen vuoteen Sairaspoissaolojen määrä Sote verrokkiryhmässä ovat alle keskiarvon vuonna 2021 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutunut 65 % Toteutunut 60 % Toteutettu alkuvuosi 2021 Saadut tulokset olivat kauttaaltaan parempia kuin Kevan valitsemien verrokkien tulokset. v. 2021 - 65 183 kpv v. 2020 - 63 709 kpv Keven tiedot v. 2020, Soiten sairauspoissaolokustannukset 17-20 % alle verrokkien (sote kynt)
Henkilöstön saatuun vuodelle varmistamien -myönteinen työnantajakuva näkyväksi	<ul style="list-style-type: none"> Soiten brändikirjan ja markkinointiviestintästrategian hyödyntäminen työnantajakuvan parantamisessa Ollaan aktiivisia sosiaalisessa mediassa ja tehdään aktiivista yhteistyötä median, oppilaitosten ja yliopistojen kanssa Opiskelijoiden mentoointi ja hyvä harjoittelukokemus Turvataan riittävä vakituinen varahenkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön oman työnantajan suosittelemiseksi NPS > 80% Hyvä tulos opiskelijoiden suosittelemisessa Sairaanhoidajilla CLES vähintään 9 Nuorten lääkäreiden yhdistyksen arvio 4-5/5 Vakanssien täyttyästeen nousu (tehtävissä joissa on työvoimapu-lla) 	<ul style="list-style-type: none"> 79 % vastaajista suosittelee Soitea työnantajana CLES 8,8 NLY 4 Tilanne pysynyt ennallaan
Resurssien tehokas käyttö toteutuu	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön osallistaminen oman toiminnan ja prosessien kehittämiseen Edistetään ja edellytetään henkilöstöresurssien liikkuvuutta ja kohdentamista joustavasti eri yksiköiden välillä Täyttyvät ja vakanssien siirrot, eläkepoistumat, uudet resurssitarpeet tehdään resurssi pankin kautta 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstöresurssien kokonaiskäyttöä koordinoidaan ja ohjataan linjajohdon lisäksi resurssikeskuksen kautta perusteena käyttöas-teet ja toiminnanohjaus – malli käytössä 2021 Resurssikeskuksen kotiasastopäivät vähenevät Ulkopuolisen sijaisten käyttö hoitotyössä vähenee 	<ul style="list-style-type: none"> Kotiasastopäivät 2021 7 tavoite toteutunut 2020 11,5% Korona on näkynyt sijaisten käytössä

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustoille

11.2 Prosesseihin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoite	Toimenpiteet ja aikataulu	Tavoitetaso ja mittari	Toteutuminen
Ehjä, katkeamaton sekä vaikuttava asiakas- ja potilaspolku	<ul style="list-style-type: none"> Digihoitopolkujen käyttöönotto Henkilöstö, asiakkaat ja muut sidosryhmät ovat mukana prosessin ja hoitoketjujen kehittämisessä Tiivis yhteistyö jäsenkuntien kanssa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi Syvennetään <i>toiminnallista</i> integraatiota arjen työssä Palvelualuejohton yhteistyön tiivistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Terveyskyliä ja Omaolo käyttöönotettujen digihoitopolkujen määrä Vaitakunnalliset mittarit: Hoitotakuu toteutuu terveydenhuollon palveluissa Lainmukaiset käsittelyajat toteutuvat sosiaalipalveluissa 	13/16 oirearviota ja 3/3 palveluarviota sekä 1 Terveyskyliän Omapolku käyttöönotettu. Esh-hoitoa odotti yli 180 vrk vain 5,9%, mikä on hyväksyttävä määrä. Leikkauksiin yli 180 vrk odotusaika on vain 4,3% Toteutuvat pääsääntöisesti yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Eniten vaikeuksia oli vammaispalveluissa.
Avohoidon ja -palveluiden sekä peruspalveluiden vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Vastaanotto prosessin uudistaminen Uuden Sote-keskus palvelun kehittäminen Resursseja siirretään avohoitoon ja -palveluihin 	<ul style="list-style-type: none"> Uudistettu vastaanotto prosessi käytössä koko Soiten alueella 2021 loppuun mennessä Kotona asuvien määrä Soiten alueella kasvaa kaikissa asiakasryhmissä 	Käyttöönotto siirtynyt vuodelle 2022, pilotointi käynnistynyt 1/2022. Kotona asuvien %-osuus ikäryhmittäin vaihtelee. Kokonaisuudessa lukumäärä on kasvanut ja entistä useampi selviää avopalveluiden avulla.
Teknologisten ratkaisujen lisääminen palvelun tuottamisessa	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään systemaattisesti etähoitoa, robotiikkaa, sensorteknologiaa ja tekoälyä niillä palvelualueilla missä saadaan parhaat hyödyt 	<ul style="list-style-type: none"> Teknologisten ratkaisujen käyttö lisääntynyt vuodesta 2020 Teknologisten ratkaisujen käyttö laajentunut uusiin käyttötarkoituksiin 	Uusia teknologisia ratkaisuja testattu, pilotoitu ja myös käyttöönotettu. Tuotettujen palveluiden määrä kasvanut
Hankkeet (TSOTEK ja RU) osa Soiten prosessien kehittämistä	<ul style="list-style-type: none"> Hankkeet pidetään osana Soiten johtamista ja prosessien kehittämistä 	<ul style="list-style-type: none"> Hanketyön tuloksia alettu hyödyntää Soiten palvelujen järjestämisessä 	Hankkeissa määritellyt tavoitteet digitalisaation edistämiseksi on saavutettu. Hankkeista osa on siirtynyt osaksi operatiivista toimintaa. Monipalvelu-prosessin valmistelu edennyt. Aikuissosiaalityössä ja perusterveydenhuollon vastaanotolla toteutettu yhteisvastaanotto pilotti. Prosessien toteutuminen hankkeissa raportoidaan 1-2 kk välein.
Tiedolla johtaminen	<ul style="list-style-type: none"> Johtaminen perustuu ajantasaiseen ja oikeaan mitattavaan tietoon joka tuotetaan automaattisesti johdon avuksi Hyödynnetään kansallisesti rakennettuja mittaritietoja (esim. sote-palvelupaketit, THL) 	<ul style="list-style-type: none"> Keskeisimmät mittarit on otettu käyttöön ja ne raportoidaan tilinpäätöksessä 	Toteutunut

11.3 Asiakkaisiin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoite	Toimenpiteet ja aikataulu	Tavoitetaso ja mittari	Toteutuminen
<p>Asiakaslähtöinen toimintatapa ja avoin palveluhenkinen organisaatiokulttuuri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ennakkovaikutusten arviointi menetelmää hyödynnetään merkittävien palvelurakenteen muutosten suunnittelussa • Systemaattinen asiakaspalautteen kehittäminen ja tiedon hyödyntäminen palveluprosesseissa • Laajennetaan viranhaltijapäätösten näkyvyyttä Soiten verkkosivuilla 	<ul style="list-style-type: none"> • Ennakkovaikutusten arviointeja on tehty vähintään 4/vuosi • Roidu-asiakaspalautteiden suosittelevuusindeksi (NPS) on palvelliittain vähintään vuoden 2020 tasoa • Qpro-asiakaspalautteen ka. vähintään 4,0 • Saatu asiakaspalautte näkyvyyden kehittämiseksi • Viranhaltijapäätösten näkyvyys nettisivuilla laajennettuna vuodesta 2020 	<p>3 / 4 valmistui</p> <p>NPS-luku 74, vuoden 2020 tasolla</p> <p>Qpro, nyt 3,8</p> <p>Palautteisiin reagoidaan aktiivisesti</p> <p>Toteutunut</p>
<p>Soiten palvelut löydetään ja saavutetaan yhä useammin etänä ja sähköisesti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Viestintää kehitetään asiakaslähtöisemmäksi ja painotetaan sähköisiä palveluita • Lisätään Soiten tunnettavuutta markkinoinnin ja eri viestintäkeinojen avulla • Soiten verkkosivujen uudistaminen 2021 	<ul style="list-style-type: none"> • Sähköiset palvelut lisääntyvät • Terveyskylä ja Omaolo otettu käyttöön • Verkkosivujen saavutettavuusindeksi luku kasvaa • Myönteinen näkyvyys mediassa on lisääntynyt ja sosiaalisen median kanavien tavoitettavuusmäärät ovat kasvaneet 	<p>13/16 oirearviota ja 3/3 palveluarviota sekä 1 Terveyskylän Omaopolku käyttöön otettu.</p> <p>Verkkosivujen saavutettavuus-indeksi 2021: 75,4 (2020: 76,4).</p> <p>Näkyvyys mediassa on lisääntynyt merkittävästi (2021: posit. 59, neutr. 1052, neg. 10 / 2020: posit. 73, neutr. 628, neg. 6). Tavoitettavuus kasvanut somekanavissa ja uusilla IG-tileillä avattu (esim. FB kattavuus + 195,1 %, vierailut +365,3%, tykkäykset +53,3%).</p>
<p>Asiakkaiden ja potilaiden osallisuuden lisääminen hoidossa ja palveluiden kehittämisessä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raadit ja neuvostot toimivat aktiivisesti ja niiden tekemät kehittämissuositukset hyödynnetään toiminnan suunnittelussa • Asiakaskokemusten hyödyntäminen kehittämisessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Maakunnalliset vammais- ja vanhusneuvostot toimivat säännöllisesti • Asiakasraatien, neuvostojen, kokemusasiantuntijoiden sekä asiakaskehittäjäryhmien lausunnot näkyvät päätöksenteossa 	<p>Vanhusneuvosto kokoontunut 5 kertaa ja vammaisneuvosto 7 kertaa</p> <p>Asiakasraatien ja neuvostojen vuosiraportit käsitelty hallituksessa</p> <p>Kokemustoiminnan malli laadittu, otettu käyttöön ja seuranta käynnistetty Kokeilumallien toimintasuunnitelmissa</p> <p>13, tehtäviä 53</p>

11.4 Talouteen ja vaikuttavuuteen kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoite	Toimenpiteet ja aikataulu	Tavoitetaso ja mittari	Toteutuminen
Kustannustehokkuus	<ul style="list-style-type: none"> Resurssien ja palvelutarjonnan joustava kohdentaminen palvelukysynnän mukaisesti mahdollistetaan operatiiviselle johdolle Yksikön johto ja tilivelvollinen seuraa kustannuksia ja toimintavolyymia aktiivisesti ja muutosarpeisiin reagoidaan nopeasti Otetaan käyttöön uusia, innovatiivisia palvelumuittoja Oman toiminnan rinnalla käytetään suunnitelmallisesti ostopalveluja Laajennetaan etätyön mahdollisuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> Toimialueiden taloudellisen ja toiminnallisen analyysi kuukausitasolla toimitusjohtajalle. Tehostunut tilan- ja työajankäyttö Etäpalvelut asiakkaille lisääntyvät 	<p>Toteutunut</p> <p>Työajankäytön seurantaan on kiinnitetty huomiota, mm. kotihoidon välitön työaika lisääntynyt</p> <p>Tilalahallinnassa on luotu prosessi tilojen hallinnoimiseksi</p> <p>Toteutunut.</p>
Jäsenkuntalaskutuksen sote-menojen kasvun hallitseminen tavoitteena kuntien kantokykyä vastaava kustannustaso	<ul style="list-style-type: none"> Palveluverkkoa ja palvelurakennetta (avohoidon vahvistaminen) tarkastellaan huomioiden sekä palvelujen saatavuus palvelumuittoilun keinoin että kustannukset Toiminnan tuottavuuden varmistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Jäsenkuntien tarvevakioidut sote-kustannukset ovat maan keskitasossa vuoteen 2022 mennessä Raami TA2021 (+ 2%) toteutuu jäsenkuntalaskutuksessa 	<p>Toteutuu</p> <p>Indeksi 1-8/2021=91 (*</p> <p>Indeksi 1-8/2020=93</p> <p>Raami toteutuu</p>
Keskipohjanmaan keskussairaala on omaa aluettaan laajemman väestön päiväystävä sairaala	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö naapurisairaanhoidopiiriin ja naapurikuntien kanssa on aktiivista ja huolehditaan Soiten edunvalvonnasta erä-alueella ja valtakunnassa 	<ul style="list-style-type: none"> Jäsenkuntien ulkopuolisen myynnin osuus säilyy vähintään vuoden 2019 tasossa 	<p>2021 = 27,4 M€</p> <p>2020 = 25,9 M€</p> <p>2019 = 27,1 M€</p>
Soite noudattaa kestävä kehityksen periaatteita toiminnassa ja päätöksenteossa	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalinen työllistäminen huomioidaan hankinnoissa Ympäristöohjelman laatiminen suunnitelmakauden aikana 	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalinen työllistäminen kirjataan hankintaohjeeseen ja sen toteutumisen seuranta on aloitettu Ympäristöohjelma on laadittu 2021 	<p>Kirjattu ohjeeseen</p> <p>Asiaa edistetty KP Työkykyhankkeessa</p> <p>Valmis</p>
Luottamustoimielimien, jäsenkuntien, operatiivisen johdon talousinformaation kehittäminen strategisella ja operatiivisella tasolla	<ul style="list-style-type: none"> Tiedolla johtamisen kehittäminen Nopeat ja Kohdenetut raportit erilaisille käyttäjille Sisäisen tarkastuksen vahvistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Räätälöityjen raporttien määrä lisääntyy eri käyttäjäryhmissä Verkossa olevien raporttien käytön lisääntyminen Sisäinen tarkastaja 1.1.2021 töissä 	<p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu</p>

*) 1-12/2021 Suurimpien kuntien sote nettotoimintamenot on saatavilla maaliskuun loppuun mennessä, julkaisija kuntaliitto

12 Toiminnan muutokset toimialueittain

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2021-2023 on jaettu sitovuustasoltaan kahteen osaan: valtuuston hyväksymään sitovaan osioon sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaa perustelevaan ja täydentävään informatiiviseen osioon.

Sitovina esitetään toiminnalliset tavoitteet yksilöidymmin koko kuntayhtymää koskevalla tasolla toiminta- ja laadunhallintasuunnitelman mukaisesti (BSC). Lisäksi esitetään sitovina toimintavolyymiä kuvaavat tavoitteena olevat määrälliset suoritemäärätavoitteet. Lisäksi toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyväksytään sitovina toimialueittain esiteltynä määräraharauksiin sisältyvät toiminnalliset muutokset, joiden täytäntöönpanosta vastaa kunkin toimialueen toimialuejohtaja suunnitelmakaudella.

12.1 Terveiden ja sairaanhoidon palvelut

Toiminta-ajatus: Kustannusvaikuttavien ja laadukkaiden terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toteuttaminen ihmisläheisesti, moniammatillisesti ja kotona pärjäämistä tukien.

Terveiden ja sairaanhoidon toimialueen vuotta on leimannut vahvasti koronapandemia, tiettyjen alojen jatkuva lääkäripula sekä edelleen paheneva valtakunnallinen hoitajapula. Pandemiatilanteeseen vastaaminen on vaatinut yksiköiden vahvaa yhteistyötä sekä henkilöstön joustoja ja siirtymistä uusiin tehtäviin. Kehittämistä ja yhteistyötä on tehty jatkuvasti koronatoimiin liittyen. Muita kehittämistä on edistetty pandemian sallimissa rajoissa.

Alueellamme koronatilanne säilyi touko-kesäkuun rypäitä lukuun ottamatta rauhallisena syyskuulle saakka. Siitä alkaen tartunnat ja sairaalahoitoon tarve lähtivät nousuun. Testaus ja tartunnan jäljitys on vaatinut päivittäin 10-15 henkilöä myös viikonloppuisin. Koronatutkimuksia on tehty v.2021 78353. Vuoden alussa käynnistyneet koronarokotukset ovat työllistäneet päivittäin 10-15 henkilöä, ja niistä merkittävä osa toteutettiin walk-in-rokotuksina. Vuonna 2021 annettiin 123 016 koronarokotusta.

Koronahoidon aiheuttamia osastohoito päiviä oli 707, joista tehohoito päiviä 100. Koronapotilaiden vuodeosastohoito toteutettiin pääasiassa osastolla 9. Koronapotilaiden hoidon turvaamiseksi vuoden aikana jouduttiin lisäämään lääkäreiden päivystystä ja hoitajien varallaoloa. Rokotustoiminnassa eläkeläiset ovat olleet merkittävä voimavara. Tiesan toimialueen alle kuuluvalla koronakustannuspaikalle on merkitty kuluja 2,8 milj. € ilman Nordlabin kustannuksia

Tesan sopimus- ja ulkokuntamyynti nousi 0,2 milj. €. Sijaiskulut nousivat 2,4 milj. € ja erillis-korvaukset 1,1 milj. €. Lääkäripula selittää vakituisten lääkärien palkkojen jääminen -0,9 milj. €, josta vastaanottopalveluissa 0,5 milj. €. Lääkäripalveluiden ostoissa oli +0,2 milj. € nousu. Piirinulkoisen ESH-nousi +0,8 milj.€, josta merkittävä osa selittyy lastenkirurgian siirrolla Te-saan Perheitten palveluista. Koronapandemia selittää käsineiden (+0,4 milj. €) ja muiden suojarusteiden kasvaneet kustannukset.

Tesan bruttahoitopäiviä oli vuonna 2021 2,2 % enemmän kuin vuonna 2020, mutta vielä 3,8 % vähemmän kuin vuonna 2019. Tesalla ESH-hoitokäynnit ovat suurin piirtein ennallaan. (0,6% enemmän kuin vuonna 2019 ja 2020)

Päivystysapu 116117- toimintamuutos on tehty onnistuneesti. Yhteispäivystyksen käyntimää-rissä on palattu ns. normaalimmalle tasolle (32 201). Koronapandemian myötä päivystyksen toimintatapaa on muutettu (infektiopotilaat hoidetaan erillisellä linjastolla) ja potilaat ovat ko-konaisuudessaan aiempaa vaativampia (tutkimuksia ja seurantaa tarvitaan enemmän), on päivystyksen työmäärä kasvanut selkeästi. Päivystys- ja diagnostiikkaosaston hoitajaksojen kesto on pysynyt tavoitteen mukaisesti lyhyenä (= 1,8 vrk). Ensihoitopalvelussa on tehtävä-määrä palautunut aikaisemmalle kasvavalle käyrälle (+ 5% vuosittain), siitäkin huolimatta, että hoitolaitosten väliset potilassiirrot ovat edelleen tavoitteen mukaisesti vähenemään päin. Diagnostiikkaa ja sairaala-apteekkia on korona työllistänyt monin tavoin. Väestön ikääntymi-nen ja lääketieteen kehittyminen näkyy radiologian vaativien ns. leiketutkimusten lisäänty-vissä tutkimusmäärissä.

Somatiikan palvelualueen käyntimäärissä on 4,3% nousu, ja leikkauossalissa tehtyjen toimen-piteitten määrä palasi liki vuoden 2019 tasolle (4729/4769). Hoitohenkilökunnan resurssin tehokkaamman käytön vuoksi teholliselle rakennettiin koronateho, jonka avaamisen turvaa-miseksi aloitettiin hoitohenkilökunnan varallaolo lisätyönä. Osastohoitopäivät nousivat viime vuoteen verrattuna 3,3%. Osastohoitopäivissä eivät näy 2017 aloitettu herkotoiminta (herää-möstä kotiin), joita oli vuonna 2021 1163. Somatiikan palvelualueella sopimus- ja ulkokunta-laskutus nousi 10,1 milj. €. Lääkäri- ja hoitajapulan takia sijaishenkilöstöä ja ostopalveluita on tarvittu runsaasti, mutta siitä huolimatta henkilöstökulut nousivat vain 100t€ eli 0,4%. Medisii-ninen poliklinikka pääsi muuttamaan remontoituihin tiloihin.

Kuntoutuksen ja neurologian osalta viime vuonna aloitettu paikkamäärien vähennys neurolo-gian ja vaativan kuntoutuksen osastolla saatiin valmiiksi alkuvuodesta 2021. Tämä näkyy 809 hoitopäivän (9,4 %) laskuna hoitopäivien määrässä sekä toimintakulujen laskuna (1,1 %).

Osaston kuormitus on noussut selvästi ollen 80,4% (2020 74,2%). 2021 tehtiin hinnaston tarkistuksia erityisesti vaativan neurologian ja vaativan kuntoutuksen hoitopäivien osalta vastaamaan yleistä valtakunnallista tasoa. Paikkavähennyksen ja vuosivaihtelun vuoksi kuitenkin sopimus- ja ulkokuntamyynä laski 0,1 milj. €. Kuntoutuspalveluiden ostot (kuntoutuspalvelut + palvelusetelit) lisääntyvät vuosi vuodelta ollen 1,4 milj. €, mikä 25,4% korkeampi kuin vuonna 2020. Terapioihin pääsyn odotusaikaa on alettu seurata. Sähköinen ajanvaraustoiminta aloitettiin Kokkolan avofysioterapiassa ja monialainen yhteistyö vammaispalveluiden, senioreiden avopalveluiden ja apuvälinepalveluiden välillä asunnonmuutostyöprosessin yhteensovittamiseksi.

Vastaanottopalveluissa on työstetty Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeeseen liittyvää uudistusta, jolla pyritään vaikuttavampaan ja suunnitelmallisempaan hoitoon, sekä sen myötä myös parempaan hoitoon pääsyyn koronatoimien ohella. Vastaanottouudistuksen kehittämistyön tueksi tehtiin myös ennakkovaikutusten arviointi (EVA), jossa tarkasteltiin moniammatillisten vastaanottopalveluiden tuottamista kahden eri teemakokonaisuuden kautta (palvelut yhdellä yhteydenotolla; tukena eri alojen ammattilaiset, sekä digitaaliset asiointipalvelut. Kontaktin määrä on yli kaksinkertaistunut vuoden 2020 103 000 kontaktista 234 000 kontaktiin koronasta johtuen. Näistä sairaanhoitajat hoitavat 70% ja lääkärit 18,4% ja niistä koronakontakteja on 62,4%. Ei-koronasta johtuvien hoitokontaktienkin määrä on lisääntynyt 7,3% Potilaiden vastaanottojen saatavuuden lisäämiseksi muuta kuin fyysisiä vastaanottokäyntejä on pyritty lisäämään. Tavoitteiden mukaisesti puheluiden määrä on lisääntynyt vastaanottojen lääkäreillä vuodesta 2018 vuoteen 2021 50 % eli 7 067:sta 10 617 puheluun. Sähköisten kanavien käyttö on vielä vähäistä, mutta se tehostuu käytön vakiintuessa Myös sähköisen asiointin kontaktit ovat kasvaneet 147,4%.

Suun terveydenhuollossa käyntimäärät kasvoivat merkittävästi vuodesta 2020, mutta käyntimäärissä ei päästy aivan vuosien 2017-2019 tasolle. Käyntejä kertyi 79 404 eli 9,3% vähemmän kuin 2019. Potilasmäärissä päästiin vuosien 2017-2019 tasolle ja käyntejä pidentämällä on saatu hoidettua kerralla enemmän. Soite suun terveydenhuolto on hoitanut maan keskiarvoihin nähden merkittävästi enemmän potilaita väestöön suhteutettuna (40%/34%). Jononpurkuun avuksi otettiin lohkeamien palveluseteli huhtikuun alusta.

Tuula Rajaniemi, Terveyden ja sairaanhoidon palvelut toimialuejohtaja

Tuloslaskelma	Tot 1-12/2020	% lv	Tot 1-12/2021	% lv	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot yhteensä	161 406 206,36		170 101 773,37		8 695 567,01	105,4 %
Palkat ja palkkiot	-52 238 111,02	-32,4 %	-55 303 308,99	-32,5%	-3 065 197,97	105,9 %
Henkilöstösivukulut	-11 049 071,91	-6,8 %	-11 961 955,75	-7,0%	-912 883,84	108,3 %
Asiakaspalvelujen ostot	-17 838 004,34	-11,1 %	-19 108 291,49	-11,2%	-1 270 287,15	107,1 %
Muiden palvelut	-20 437 140,25	-12,7 %	-22 295 292,84	-13,1%	-1 858 152,59	109,1 %
Aineet, tarv ja tavarat	-18 897 824,17	-11,7 %	-20 112 425,74	-11,8%	-1 214 601,57	106,4 %
Avustukset	-2 393,50	0,0 %	-6 051,91	0,0%	-3 658,41	252,8 %
Muut toimintakulut	-2 456 328,44	-1,5 %	-2 939 805,74	-1,7%	-483 477,30	119,7 %
Ulkoiset kulut	-122 918 873,63	-76,2 %	-131 727 132,46	-77,4%	-8 808 258,83	107,2 %
Sisäiset kulut	-32 594 805,12	-20,2 %	-37 211 458,68	-21,9%	-4 616 653,56	114,2 %
Toimintakulut yhteensä	-155 513 678,75	-96,3 %	-168 938 591,14	-99,3%	-13 424 912,39	108,6 %
Toimintakate	5 892 527,61	3,7 %	1 163 182,23	0,7%	-4 729 345,38	19,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut yht	-7 356,65	0,0 %	-1 010,95	0,0%	6 345,70	13,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 622 027,32	-1,0 %	-1 809 053,63	-1,1%	-187 026,31	111,5 %
Yli/-Alijäämä	4 263 143,64	2,6 %	-646 882,35	-0,4%	-4 910 025,99	-15,2 %

Terveystieteiden ja sairaanhoidon toimialue

12.1.1 Toiminnanmuutokset

Toiminnanmuutos	2021	Toteutuminen
Hoitajaresurssin joustavampi liikuttelu osastokuormitusten perusteella	Arvio: -25.000 kardiologia (8, 9, syty, pkl), -25.000 neku, -25.000 kirurgian osastot	Koronapandemia ja hoitajapula on väärtännyt vuotta 2021. 100 koronatehohoitopv ja 607 os9 sair:hoitopv Os 7 ja 10 yhdessä 6 vk -50000€ Os9 kaksi huonetta suljettu 8 vk, -100000€
Aamalla peruttavien leikkausten määrän vähentäminen	-50.000	Aamalla peruuntuneiden leikkausten (syy:ei leikkattavaa) määrä ei ole vähentynyt. 2020 16 kpl / 2021 26 kpl
Vastaanottojen uuden toimintamallin käyttöönotto koko Soiten alueella -hoito alkaa heti yhteydenotossa -potilaille omat yhteyshenkilöt; parempi hoidon jatkuvuus ja hoidon koordinointi -hoito etänä aina kun ei tarveta läsnävastaanotolle -kansanterveydellisesti merkittävien terveysriskien seulonta ja näiden suunnitelmallisempi hoito potilaslähtöisesti	-50.000 TSOTEK-projektin rahoituksella käyttöönotto. Tulevaisuudessa säästö koko Soiten tasolla voi olla huomattavasti suurempi kun perussairaudet saadaan paremmin hallintaan ja saadaan sitä kautta tuotettua terveyshyötyä	Toimintamallin käynnistäminen siirtyi vuodelle 2022. Vuoden 2021 aikana valmisteltu yhtenäiset hoito- ja toimintaohjeet.
Sähköinen varastonhallinta (lääkkeet, muut tarvikkeet) – alussa tuo kustannuksia, sillä nykyisen varaston vieminen digit. järjestelmään vaatii työpanosta	Koko Soitea koskettava asia, koordinointi pitäisi tapahtua tukipalveluista, ei säästöä vielä vuodelle 2021	Apteekin varastoautomaation ja prosessin suunnittelu toteutettuyksyn 2021. Hankinta ja muutostyöt vuoden 2022 aikana
Henkilökuntamitoituksen / osastopaikkojen määrän joustava säätely kuormituksen ja kysynnän mukaan sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa operatiivisen virkamiesjohdon toimesta	-50.000	Hoitajajilannetta seurattu 1-2 x/vk jatkuvasti ja tasattu väkeä. LS sulussa 11 vk aikaisemman 8-9vk sijasta -50000€ Koronapotilaiden hoitoon jouduttu irtottaman resurssija / varalliaoloa tehohoitopotilaaksi
Hoitotarvikejake lun uudistus	-100.000 (osa säästöistä vuodelle 2020)	Toiminnan järkevöittäminen esim. yhteistyön parantaminen ESH-os/pkl ja KSH kanssa toi säästöjä mutta säästöä ei vielä saatu, koska esim. DMI kustannukset nousivat
Terveysasematoinpisteverkon tarkastelu palvelumuotoilun keinoin - hyödynnetään arvioinnissa EVA-menetelmää.	Ei säästöjä vielä 2021 (ennakkovaikutusten arviointi tehdään vasta tuolloin (kustannussäästö -150 000 - -936 000 saavutettavissa jatkossa)	Päädettiin tekemään moniammatillisten vastaantoppalvelujen tuottamisen EVA, toiminnanmuutoksen t ukemiseksi.
Sisätauti päiivystyksen vahvistaminen viikonloppuisin (toinen seniorikiertäjä)	+90.000	Toteutettu tarpeen mukaan/ sairaalassa olevien koronapotilaiden määrän mukaan +25000

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustoille

60/116

Toiminnanmuutos	2021	Toteutuminen
Palvelusetelin käyttöönotto suun terveydenhuollon jononpurkuun	+100.000 (vaihtoehtokustannuksena omana työnä tai ostopalveluna tehty jononpurku)	Lohkeamapalveluseteli otettiin käyttöön, +62400
Pienivolyymisten, ei päivystävien erikoisalojen vertailu; omana tuotantona vai ostopalveluna	-	Tehty. Pidetään hyvänä sitä, että k. erikoisalojen osajat ovat käytettävissä käytössään osastoilla olevien potilaiden hoidossa

12.2. Hoidon ja hoivan palvelut

Toiminta-ajatus: Hoidon ja hoivan palvelut tuotetaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan laadukkaasti ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Palvelut tukevat itsenäistä selviytymistä, osallisuutta ja toimintakykyä.

Toimialueen vuosi on ollut epävakaa koronasta ja yhä pahenevasta henkilöstöpulasta johtuen. Tästä huolimatta vaikutukset perustoimintaan ovat olleet asiakkaiden näkökulmasta vähäisiä johtuen henkilöstön ja esimiesten sujuvasta yhteistyöstä haasteellisessa tilanteessa. Osaa ei-kiireettömästä toiminnasta, kuten päivätoiminta ja seniorineuvoloiden toiminta, on lyhyitä ajanjaksoja supistettu ja henkilöstöä siirretty esim. kotihoitoon ja rokotustoimintaan. Koronaeristyspäiviä oli yhteensä 147 ja koronakontakteja avohoidossa 1190. Suurin osa päivistä tai käynneistä on syntynyt altistustilanteista, ja avohoidossa koronanäytteiden otosta ja vain murto-osa koronapositiivisten hoitopäivistä tai -käynneistä. Hoitovelka näkyy toimialueella viime vuotta suurempana palveluiden kysyntänä. Ikäihmisten palveluissa vanhuspalvelulain mukaiset päätökset sosiaalipalveluiden myöntämisestä ja oikeudesta palveluihin toteutuivat yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Poikkeuksia ovat aiheuttaneet kotihoiton saatavuudessa loppuvuodesta tapahtunut äkillinen muutos. Lisäksi jonotusajat ympärivuorokautiseen hoivaan ovat voineet pidentyä yli 90 päivän useista syistä: Asiakkaan siirtokuntoisuus voi vaihdella, tarjottua paikkaa ei oteta vastaan tai on turvallisuuden takaamiseksi tehty muutoksia etusijajärjestyksessä. Myös yksiköissä meneillään olleilla remonteilla (Heimbo/Kruunupyy, Attendo Haka-lahti/Kokkola) ja henkilöstöpulalla on ollut vaikutuksensa jonotusaikoihin. 31.12.2021 tehostettua palveluasumista jonotti 79 asiakasta. Kotona asuvien > 75-vuotiaiden osuus laski viime vuoden vastavaan verrattuna 0,9% (väestötiedot v. 31.12.2020 ja 31.12.2021 eivät täysin verrannollisia) ja 30.9.2021 verrattuna 0,4% ollen 31.12.2021 92,1%. Kuitenkin 31.12.2021 kotona asuvia oli 25 enemmän kuin 30.9.2021. Tehostetun palvelu-asumisen paikkoja on ollut henkilöstöpulan ja remonttien vuoksi tyhjiillään n. 20-25 paikkaa, mistä syystä esim. jaksohoitopaikalla jo ympärivuorokautisesta asumisesta päätöksen saaneet > 75 – vuotiaat ovat kirjautuneet kotona asuviksi. Kuntien välillä on suuria eroja palveluiden peittävydessä. Väestö-pohjaltaan pienissä kunnissa muutaman asiakkaan tilanne vaikuttaa merkittävästi peittävyyslukujen määrittämiseen, kun taas isompien väestöpohjien kunnissa eroja vertailuajan-kohtien välillä syntyy vähemmän. Kotona asuvien osuus vaihteli Halsuan 89,1%:sta Toholammilla 93,5%:iin. Kokkolassa, Perhossa ja Toholammilla päästiin 93%:n peittävyystavoitteeseen kotona asuvien > 75 osalta.

Perhehoidossa asiakasmäärät ovat säilyneet ennallaan mutta lyhytaikaisen perhehoidon käynnit lisääntyneet 337% (v. 2021 /284; v. 2020/ 65). Omaishoidon > 75-vuotiaiden asiakkaiden määrä (576; v. 2020/568) ja peittävyys koko alueella (7%) on säilynyt lähes ennallaan. Erilaisia tukipalveluita käyttävien ikääntyneiden määrä jatkaa kasvuaan. Myös kotihoitoon ja -sairaalan kaikki käynnit yhteensä ovat lievässä kasvussa (0,5%). Säännöllisen kotihoitoon piirissä olevia oli 31.12.2021 10,2 % > 75 –vuotiaista. Videopuhelukäyntien osuus kotihoitoon käynneistä on kasvanut tavoitteiden mukaisesti. Joulukuussa 7,8% (37 655) kotihoitoon käynneistä tehtiin etänä (2,7% 31.12.2020). Etäkontaktien määrä

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustolle

62/116

kasvoi 140%:lla ed. vuodesta. Asiakasmäärä videopuhelinpalvelussa oli vuoden lopussa 127. Kasvua oli edelliseen vuoteen 70%. Lääkeautomaatteja oli käytössä 136 asiakkaalla, kasvu n. 17%. Loppuvuodesta kotihoidon palvelut ruuhkautuivat pahasti etenkin Kokkolassa, kun kaksi merkittävää kotihoidon palvelusetelituottajaa lopetti nopealla aikataululla toimintansa ja asiakkaat siirtyivät Soiten kotihoidon palveluihin. Samaan aikaan myös muut yksityiset palveluntuottajat kärsivät henkilöstö-pulasta, eivätkä ottaneet uusia asiakkaita. Sähköisiä esitetulomakkeita täytettiin 127% edellisvuotta enemmän (v. 2020/ 375; v. 2021/852). Kotisairaalan käyntimäärissä vähäistä kasvua (11 381/ 2021; 2020 / 11 203), kun taas asiakasmäärä kasvanut n. 28%:lla (1063/2021; 832/2020). Palvelua on näin ollen voitu tarjota yhä useammalle asiakkaalle. Tämä johtuu osittain siitä, että Baxter-pumppujen vakiintunut käyttö vapautti ja mahdollisti fyysisten käyntien kohdentamisen yhä useammalle asiakkaalle ja osittain koronaajan ilmiöstä vertailuvuonna 2020, jolloin infektoiden kokonaismäärä laski myös kotisairaalassa. Vuoden alusta lähtien kotisairaalan toiminta siirtyi Lesti- ja Perhonjokilaaksoissa yleislääketieteen osastojen yhteyteen ja asiakasryhmät laajentuivat kuntoutuspotilaisiin. Yöpartoiminnan laajentaminen Lesti- ja Perhonjokilaaksoon ei ole onnistunut toimintavuoden aikana lähinnä henkilöstöpulasta johtuen. Käynnit ovat vuoden aikana keskittyneet yhä harvemmalle asiakkaalle, sillä asiakasmäärissä laskua 31% mutta käyntimäärissä kasvua 4%. päättyessä.

Potilasohjauksen protokollaa jalkautettiin monialaisessa yhteistyössä ja tehostetussa kotikuntoutumisen yksikössä otettiin käyttöön videopuhelinpalvelu. Tehostetun kotikuntoutumisen sekä asiakasvoilyymi että kuntoutusjaksot kasvoivat molemmat 37%:llä. Kotihoidon asiakkaista 25 (14/2020) kävi intensiivisen kuntoutusjakson tehostetussa kotikuntoutumisen yksikössä, määrä kasvoi lähes puolella viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. RAI- toimintakykyarvion mukaan interventiojakson läpikäyneistä kotihoidon asiakkaista toimintakyky koheni 43%:lla, palveluntarve väheni 40%:lla. Kotihoidon asiakkaille suunnatut kuntoutusinterventiot olivat siis vaikuttavia, 47%lla asiakkaista terveydentila koheni intensiivijakson jälkeen. Koko alueen jaksohoitoyksiköissä toteutui 154 jaksoa enemmän kuin v. 2020 (3013/2021; 2859/2020). RAI- arvioiden mukaan jaksohoitoon ohjautuvien asiakkaiden kohdalla näkyi hauraus ja huonokuntoisuus, odottajia oli yksiköissä paljon ja potentiaalisia kuntoutujia pystyttiin ottamaan vähemmän. RAI -arvion mukaan asiakkaista yhä suuremmalla osalla on suurentunut riski joutua laitoshoitoon (v. 2020/ 64%; v. 2021/ 79%). Sairaalasta jaksohoitoon tulleista kotiin palasi 16% vähemmän kuin viime vuonna. Yleislääketieteen osastojen hoitopäivät ovat lisääntyneet viime vuoteen verrattuna n. 5%:lla, km. hoitoaika pidentynyt n. 1 vrk:lla. Sekä jaksohoitoyksiköissä että yleislääketieteen osastoilla kuormitukset ovat olleet korkeampia kuin v. 2020. Sekä ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan kasvu että suurempi riski joutua laitoshoitoon jaksohoidon alkaessa, antavat viitteitä koronan aiheuttamasta hoitovelasta. Kasvua kaikissa ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon hoitopäivissä oli 1,7% viime vuoteen verrattuna. Jotta tulevaisuudessa tarjontaa kevyemmästä tuetusta asumisesta olisi

tarjolla, on syksyn aikana käynnistetty myös uusien seniori - kohteiden suunnittelu Kokkolaan ja Kaustiselle ja vierailtu useimmissa Soiten alueen kunnissa tulevaisuuden asumispalvelutarpeisiin liittyen.

Toimialueen asiakasmäärien ja palveluiden kysynnän kasvu sekä muut kustannuskasvua lisäävät tekijät huomioiden, kulukasvun taittaminen on ollut erityisen haasteellista. Ulkoiset kulut ovat kasvaneet n. 2,1 milj. € viime vuoteen verrattuna. Kulukasvu on osaltaan seurausta palveluiden kysynnän kasvusta kaikissa ikääntyneiden palveluissa. Ottamalla käyttöön ja laajentamalla erilaisia digitaalisia ja sähköisiä palveluita ja teknologiaa sekä kasvattamalla välittömän työajan osuutta, on tuottavuutta voitu kuitenkin parantaa. Kustannuksia toimialueella on lisännyt myös korona. Se on aiheuttanut lisäpoissaoloja henkilöstölle ja sen myötä sijaiskulujen kasvua samoin kuin eristyspäivät sekä ylipaikkatilanteet. Selkeästi suurin kulukasvu on tapahtunut asiakaspalveluiden ostoissa, n. 4,5milj. €, joka selittyy 95%:sti kahden tehostetun palveluasumisyksikön muuttamisesta ostopalveluksi sekä hoitopäivähinnan yhdenmukaistamisesta 1.1.2021 alkaen sekä hinnankorotuksesta 1.3.2021 alkaen. Toisaalta sama muutos on vähentänyt henkilöstökuluja ja vuokratuloja. Henkilöstökulut olivat n. 1,3 milj. € ja vuokratulot n. 0,4 milj. € pienemmät kuin viime vuonna. Hoitopäivähinnan nostaminen kaikille yhdenmukaiseksi sekä tiettyjen maksutuottoerien ohjaaminen vastaavasti suoraan asiakkailta Soitelle lisäsi maksutuottoja, joka kompensoi hintojen "tasapäistämistä". Maksutuotot kasvoivat 1,8 milj. € lähinnä juuri em. johtuen. 1.7.2021 alkaen asiakasmaksulain uudistuksen myötä erillisiä maksuja asiakkailta ei saanut enää periä, vaan kaikki tuli sisältyä yhteen hoivamaksuun, joka vähensi mm. Ateriamaksu-tuottoja 1.7.2021 alkaen.

Ritva Jämsä, hoidon ja hoivan palvelujen toimialuejohtaja

Tuloslaskelma	Tot 1-12/2020	% lv	Tot 1-12/2021	% lv	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot yhteensä	95 304 267,86		96 578 673,63		1 274 405,77	101,3%
Palkat ja palkkiot	-39 996 797,61	-42,0%	-38 784 528,94	-40,2%	1 212 268,67	97,0%
Henkilöstösivukulut	-8 719 096,45	-9,1%	-8 629 981,88	-8,9%	89 114,57	99,0%
Asiakaspalvelujen ostot	-10 999 435,10	-11,5%	-15 533 806,26	-16,1%	-4 534 371,16	141,2%
Muiden palvelut	-8 889 954,52	-9,3%	-8 735 324,69	-9,0%	154 629,83	98,3%
Aineet, tarv ja tavarat	-2 512 589,96	-2,6%	-2 221 908,29	-2,3%	290 681,67	88,4%
Avustukset	-3 506 603,03	-3,7%	-3 497 970,46	-3,6%	8 632,57	99,8%
Muut toimintakulut	-6 497 426,59	-6,8%	-5 792 542,33	-6,0%	704 884,26	89,2%
Ulkoiset kulut	-81 121 903,26	-85,1%	-83 196 062,85	-86,1%	-2 074 159,59	102,6%
Sisäiset kulut	-14 128 258,66	-14,8%	-13 365 247,79	-13,8%	763 010,87	94,6%
Toimintakulut yhteensä	-95 250 161,92	-99,9%	-96 561 310,64	-100,0%	-1 311 148,72	101,4%
Toimintakate	54 105,94	0,1%	17 362,99	0,0%	-36 742,95	32,1%
Rahoitustuotot ja -kulut yht	-1 699,77	0,0%	11 522,04	0,0%	13 221,81	-677,9%
Poistot ja arvonalentumiset	54 859,15	0,1%	-28 885,03	0,0%	-83 744,18	-52,7%
Yli/-Alijäämä	0,00		0,00		0,00	

12.2.1 Toiminnanmuutokset, hoito ja hoiva

Tehostettu palveluasuminen

Toiminnanmuutos		2021		Toteutuminen
Uudet suunnitellut ostopalvelukohteet				
1. Kotiranta /Kannus ostopalveluksi Kitinkannus tuottaa palvelun 1.2.2021 alkaen		Säästö/ kustannuskasvun hiliintä -85 000 (kp:lla oletettu muutos oli jo huomioitu TA 2020 pohjassa ¾ vuotta) (Säästö vrt. tp 2019 - 340 000 M€)		Toteutui 1.2.2021 alkaen. Säästö -40 000 €, jäi n. 45 000€ arvioitua pienemmäksi: paikat eivät täysimääräisessä käytössä v. 2020 lopussa ja htpv-hinnan korotus 1.3.alkaen lisäksi kuluja n. 20 000 € (Säästö -270 000 €)
2. Emeliehemmet/ Kokkola ostopalveluksi Folkhälsanin tuottaa palvelun (jo 1.10.2020 alk.)		Säästö/ kustannuskasvun hiliintä 0,07 (kp:lla oletettu muutos oli jo huomioitu TA pohjassa ¾ vuotta) (Säästö vrt. tp 2019 0, 2 M€)		Säästö n. -55 000 € Säästö jäi n. 15 000 € arvioitua pienemmäksi; hoitopäivähinnankorotus 1.3.2021 pienensi säästöä Vrt. TP 2019 säästöä 120 000 €
3. Harjukodin/Veteli ulkoistus ei toteudu. Jatkaa omana toimintana		+0		Jatkanut omana toimintana.
4. Sandbackan (Sandbo+ Sandhem)/Kruunupyö ulkoistus ei toteudu. Jatkaa omana toimintana Sandhem muutos vanhusten tepa v. 2020 aikana. Tähän yhdistetään Sandbon vastuualue eli jää 1 vastuualue Sandbo, jolloin 1 vastuualue vähenee.		+ 0		Jatkanut omana toimintana. Sandhem (18 paikkaa) ja Sandbo (15 paikkaa) yhdistyneet yhdeksi Sandbon tehostetun palveluasumisen vastuualueeksi
" Vanhojen" osto palvelukohteiden uusi hankintakausi				
5. Kaikki "vanhat" tehostetun palveluasumisen ostopalveluyksiyöt: Palvelun tuottamisen kustannusnousu vuosittain n. n. 1-2%?	Hankintasopimuksen piiriin 261 paikkaa 1.1.2021 alkaen Htpv hinta: 126,50 e = N. 12 M€ - 5% alv = n. 11,4 M€	Kulukasvu 0,48 M€ (vrt. TA 2020)		Vanhat ostopalvelukohteet ovat siirtyneet 1.1.2021 uuden hankintasopimuksen piiriin. Nettokulukasvu tilinpäätökseen 2020 vrt. n. 0,4 M€
6. Pettersborgin toiminta lakkautettu (14 paikkaa)	Kustannuspaikka poistettu	- 700 000		Toiminta loppui asteittain v. 2020 aikana päättyen kokonaan 6/2020, jolloin oletettuja kuluja v. 2020 (n. 0,7 M€) ei syntynyt. Säästö vrt. TP 2020 oli -285 000 €

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustolle

65/116

Tehostettu palveluasuminen

Toiminnanmuutos	2021	Tavoitteen toteutuminen
Oman toiminnan muutokset		
7. Hopijakumpuun lisätään 6 paikkaa Pettersborgin (14 paikkaa) lakkauttamisen myötä Soiten omien paikkojen lisäystarve 6 paikkaa.	300 000	6 paikkaa lisätty Soitelle. Paikat tällä hetkellä Hopijakumussa. Kulukasvu 120 000 €; paikkoja lisättiin jo asteittain v. 2020 aikana. 1.1.2021 alkaen paikkoja 24 (18/2019).
8. Jalminakoti/ Perho: lisätään asteittain 4 paikkaa v.2021: 2 paikkaa ja v. 2022 2 paikkaa	80 000	Paikkojen lisääminen ei toteutunut. Kulukasvua syntynyt muista syistä (mm. siivous ja ruokahuoltopalvelut)
9. Jaksohoitoyksiköiden muutos laitoshuollon yksiköiksi: toimintakustannusten kasvu (pesula, lääkkeet, hoitotarvikkeet) ja Honkaharjun toimintakeskuksen siivouksen tason nosto	100 000	Muutos toteutunut Kuntola (15 paikkaa) ja Valkama (14 paikkaa) muutettu laitoshuollon yksiköiksi. Kulukasvua ei ulkoisissa kuluissa: Henkilöstökulut arvioitua pienemmät (odottajia yksiköissä) Honkaharjussa siivouksen taso nostettu
10. Teerijärven lyhytaikaisen laitoshoidon osaston peruskorjaus v. 2020 aikana. Koko kiinteistön kaikki paikat remontin valmistuttua tehostetuksi palveluasumiseksi. Jää 1 vastualue, Heimbo, paikkoja lisätään 3 paikkaa (27 → 30)	+- 0 (ei kustannuskasvua koska mitoitus pienempi lyhytaik. hoitossa kuin tepea)	Remontti valmistunut 12/2021. Teerijärven lyhytaikais-hoito ja Heimbon tehostetun palveluasumisen yksikköyhdistyneet yhdeksi vastualueeksi. Paikkoja käytössä vuoden lopussa 17/30

Toiminnanmuutos	2021	Toteutuminen
<p>11. Palliatiivisen ja saattohoitopotilaan hoitoketjutyön ja lokaution Soiten tasoisesti Koko Soiten alueelle ja lokaution ERVA- hankkeessa luotu hoitoketju → hoitolinjat tehdään oikea-aikaisesti ja niistä pidetään kiinni → tarpeen mukainen, inhimillinen hoito välttämättä liian raskaita hoitoja, jotka lisäävät kärsimystä Videovisit-palvelua otetaan käyttöön soveltuville palliatiivisille ja saattohoitoasiakkaille. 10 laitetta</p>	<p>Ei vielä säästöjä. Pitkällä aikavälillä liian raskaista tutkimuksista ja hoidoista luopuminen tuottaa myös kustannussäästöä. + 6 000</p>	<p>Ei toteutunut resurssipulan vuoksi. Teams-etyhteydet otettu käyttöön. Ei kuluksaa</p>
<p>12. Kannus-Tunkkari-Kotsa pilotin toiminnan vakiinnuttaminen Laaditaan menneillä olevan EVA-prosessin lopputuloksen perusteella useamman vuoden kehittämissuunnitelma Lesti- ja Perhojokilaakson palvelurakenteen muotoilusta vastaamaan tulevaisuuden palvelutarpeeseen (kuntoutumisen ideologian ja avopalvelun vahvistaminen koko hoitoketjussa). Myös jatkossa hyödynnetään EVA menetelmää. Alueen asukkailla yhä paremmat mahdollisuudet saada sairaalatasoista hoitoa ja kuntoutumista tukevaa palvelua kotiin</p>	<p>- 40 000 Vähennetään kalliimpaa laitoshoidon siirtämällä resursseja avohoitoon. Viivästetään tai estetään ajautumista tehostettuun palvelualueeseen</p>	<p>Kuntoutuspotilaat ovat osa kotisairaalan potilasryhmiä. Toiminta vakiintunut Kannuksessa. Tunkkarilla henkilöstöpuolesta johtuen toiminnan muutos kesken. Resursseja on siirretty avohoitoon, mutta kulut eivät vähentyneet, koska toteutuneita hoitopäiviä osastoilla 1560 enemmän kuin v. 2020.</p>
<p>13. Yöpartion laajentaminen koko Soiten alueelle, toiminnan laajentaminen Perhon- ja Lestinjokilaaksoon a) Erillinen yöpartio Lestinjokilaakossa ja Perhojokilaakossa (yksi yöhoitaja) 0,4 M€ b) Yöpartion operointi tehostetun palvelualueen yksiköistä 0,4 M€ c) Ensihoidon käyttö d) Monitoimisuus, tiivis yhteistyö, joustavat käytännöt asiakasvirran mukainen sääntely: oman toiminnan uudelleen tarkastelu: mm. kotihoito ja kotisairaalan työvuorojen joustavuus, kiviä ja kiviä hyödyn- tämisen mahdollisuus, Kakkolan yöpartio – etäyhteys, vartijajapaalvelu, syöpäyhdistyksen hoitaja tietty asiakasryhmä jne. 0,2 M€</p>	<p>Ei säästöjä. Pilotti meneillään. Kulukasvun taittaminen (kts. Ed.) Jos 5 asiakkaan ajautumista tehostettuun palvelualueeseen voidaan viivästyä 6 kk / asiakas, säästö n. 100 000 / vuosi</p>	<p>Toimintamalli hyväksytty, mutta jalkauttamisvaihe viivästynyt.</p>
<p>14. Kotisairaalan resurssin optimointi suhteessa potilasvirtaan</p>	<p>+0 Tuottavuus paranee- enemmän käyntejä (väli- töntä työaikaa) samalla työpanoksella</p>	<p>Käynnit lisääntyneet Baxter pumppujen käyttö vakiintunut ja palvelua voitu tarjota useammalle potilaalle (kasvua 28 %) pumppujen vapauttaessa käyntiaikoja Videovisit ei käytössä</p>

Toiminnanmuutos	2021	Tavoitteen toteutuminen
15. Kotihoidon välittömän asiakastyön lisääminen Tuottavuuden parantaminen: Vuoden 2023 loppuun mennessä välitön työaika % = 55% (nyt 41%) Kulukasvun taittaminen €	Ei absoluuttisia säästöjä, mutta muutoksella hillittää kulukasvua - 100 000	Välitön työaika: nousua 3% -> kulukasvun hillintä - 100 000 € toteutunut. Palvelutunteja tuotettu 5520 t enemmän kuin 2020=päivittäin 4 työntekijän välittömän työajan työpanos= vuosikustannus n. 220 000€
16. Omaishoidontuen asiakasmäärän ja/tai hoidettavuuden kasvu ja palkkioiden indeksikorotus - Estetään ajautumista raskaampaan palveluun- taittaa kulukasvua kotihoitossa ja tehostetussa palveluasumisessa (Km. 15 900 e/ v. omaishoito Km. tehostettu palveluasuminen 36000- 40 000 e/ vuosi)	225 000	Asiakasmäärä hieman kasvanut. Arvioitu kulukasvu toteutunut vain n. 30 000 €
17. Omaishoidontuen palvelusetelin käytön kasvattaminen Mahdollistetaan omaishoitoperheen valinnanvapaus määrittää palvelua oman perheilanteen mukaan - Estetään ajautumista raskaampaan palveluun, kts. Eci.	60 000	Palveluseteliä ei otettu käyttöön. Omaishoidon vapaat järjestyneet omassa jaksahoitoyksiköissä.
18. Kotiaterioiden määrärahan vähennys Tuettu omaehtoisin ratkaisuihin, joita jatketaan	- 45 000	Toteutunut
19. Turvapuhelimen määrärahan vähennys Ohjattu yksityisten puhelinsovellusten piiriin	- 20 000	Toteutunut
20. Veteraanien kotiin järjestettävien palveluiden ja tehostetun palveluasumisen kustannusten valtiokonttorin määrärahan väheneminen pienentää tuottoja. Korvaus 2020: 2.300.000€ Veteraanien määrän vähentyminen → heille järjestettävien palveluiden määrää vähenee	Arvio +400.000 (korvaus 1.900.000)	Tulot vähentyneet n. 0,8 M€ (korvaus n. 1,6 M€)
Senioriasumisen uudiskohde Kokkola ja Kaustinen Suunnittelutyöhön osallistuminen	+-0	Suunnittelu aloitettu. ARAn rahoituspäätökset puuttuvat.

Teknologia

Toiminnanmuutos

	2021	Toteutuminen
Määrärahan siirto palvelusetelistä muiden palveluiden ostoon 330 000 € (= kohtien 21-27 kustannus yht.)	- 330 000	Määrärahan siirto toteutunut
21. Tekoäly (asiakkaiden toimintakyvyn ennakointi kirjausten perusteella) Hoidon tarpeen ennakovaa arviointia tehostetaan	13 000	Ei kuluja Valmisteluyötä 2021 aikana, toteutus siirtyy 2022
22. Video Visit – käytön laajentaminen Yhä useampi käynti voidaan korvata Video- Visit yhteydellä	54 000	Käyttö laajentunut Kulukasvu n. 31 000 €
23. Lääkkeiden koneellisen annosjakelun lisääminen Yhä useammalla asiakkaalla lääkkeiden jako annosjakelun kautta	30 000	Annosjakelu laajentunut Kulukasvu 32 000 €
24. Lääkeautomaattien käytön laajennus Yhä useampi asiakas ottaa käyttöön lääkeautomaatin	191 000	Käyttö laajentunut Kulukasvu n. 100 000 €
25. Sähköinen oven avaus , työajan kohdentuminen asiakastyöhön paranee	42 000	Asennukset 2021 lopulla, käyttöön-otto siirtyy 2022
26. Robo Sote-hanke Sensoriteknologian pilotin jatko?	Selvitys v.2021 aikana	TEHO hanke (sensoriteknologia) korvannut tämän
27. E-raati toiminta Sähköinen asiakasraatointi	Selvitys v. 2021 aikana	Selvitystyö vielä kesken koronasta johtuen.

Muut toiminnanmuutokset

Toiminnanmuutos

	2021	Tavoitteen toteutuminen
<p>29. Toimistotilojen vähentäminen, toimistohuoneiden yhteiskäyttö vuorotteluperiaatteella Toimistotyön ja etätöiden tarkoituksenmukainen käyttö Hoidon ja hoivan hallintotyössä</p> <ul style="list-style-type: none"> - joko muutto pois nykyisestä tai Soiten muuta toimintaa muuttaa samaan nykyiseen tilaan - Ulkoisia vuokrakohteita voidaan vähentää 	<p>Soite tasoinen arvio (Kaarielankatu 27 vapautuneisiin tiloihin 5-6 työhuonetta: voidaanko vapauttaa ulkoisia vuokratiloja)</p>	<p>Työhuoneiden käyttö joustavaa, mutta vuokratiloja ei ole voitu vapauttaa.</p>
<p>30. Hoidon ja hoivan organisaation sisäiset muutokset – vastuualueita poistuu ja yhdistyy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esimiehiä / vastuualuejohtajia vähenee - Synergia- osaamisen optimaalisempi hyödyntäminen, henkilöstön liikkuvuuden parantaminen. Voidaan vähentää tarvetta ulkopuolisten sijaisten palkkaamiselle 	<p>-50 000</p>	<p>3 vastuualuetta integroitui muihin vastuualueisiin. 3 esimiestä väheni. Säästö n. -100 000€</p>
<p>31. Hoidon ja hoivan organisaation sisäiset muutokset Asiakasohjaus ja avopalvelut palvelualueelta siirtyy SAS-toiminta Erityisalojen avopalveluiden palvelualueelle</p>	<p>+0</p>	<p>Toteutunut</p>

12.3 Perheiden palvelut

Toiminta-ajatus: Edistämme lasten, nuorten, aikuisten ja perheiden terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta laadukkailla, joustavilla ja moniammatillisilla palveluilla yhteistyössä yksilöiden, perheiden ja heidän läheistensä kanssa.

Perheiden palveluissa näkyi toimintavuoden aikana edelleen koronapandemia, vaikka toiminnan rajoituksia oli vähemmän verrattuna kevääseen 2020. Perheiden palvelut on joutunut tekemään monia koronan aiheuttamia lisätehtäviä ja korona on jouduttu huomioimaan monella tavalla palveluiden järjestämisessä.

Vuonna 2020 lisääntynyt siirtyminen etätöihin jatkui samalla, kun lähityön laajuus alkoi lähentyä samaa tasoa kuin ennen koronaa. Vastaanottoja, asiakaskäyntejä, työnohjauksia, konsultaatioita, asiakasraateja, kokouksia jne. järjestettiin edelleen pääosin etänä. Myös etäkoulutuksiin ja -seminaareihin osallistuminen selvästi lisääntyi ja vakiintui.

Pula erityisesti psykiatreista, perhekeskuslääkäreistä, psykologeista ja sosiaalityöntekijöistä jatkui ja vaikeutti monilla tapaa erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden, lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen palvelutuotantoa. Myös muissa toiminnoissa oli vaikeuksia erityisesti sijaisuuksien täyttämässä. Lyhytaikaisia sijaisia oli myös aikaisempaa huonommin saatavissa ja usein oma vakituinen henkilöstö jousti, jotta työvuorot saatiin hoidettua. Myös eläköityminen aiheutti rekrytointitarpeita. Henkilöstöhaasteisiin pyrittiin vastaamaan ostopalveluilla ja henkilöstön rekrytointiin panostamalla. Henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseen kiinnitettiin paljon huomiota. Perehdytys, mentoointi, kehityskeskustelut ja työnohjaus ovat olleet tärkeitä toimia hyvinvoinnin tukemisessa. Kehityskeskustelujen käymisessä oli resurssivajeen takia jonkin verran ongelmia erityisesti perhekeskuspalveluissa.

Perheiden palvelujen palvelualueet osallistuivat Soiten muutosvalmennukseen aktiivisesti. Kaikilla palvelualueilla oli omat pilottiryhmät. Perheiden palvelujen työntekijöitä myös koulutettiin muutosvalmentajiksi koko Soiten käyttöön.

Lasten ja nuorten erityispalveluissa koronaepidemia on vaikuttanut koko palvelualueeseen. Lasten ja nuorten somatiikalla hoitopäivien määrä oli vielä alkuvuodesta 2021 laskussa, mutta syksyn aikana hoitopäivät lisääntyivät ja palattiin lähelle normaaleja hoitopäivä- ja käyntimääriä. Lastenpäivystyksen käyntimäärät nousivat koronaa edeltävälle tasolle ja puhelumäärät nousivat peräti n. 45 % edellisvuosiin verrattuna. Epidemia näkyi nuorisopsykiatrialla lisääntyneinä käynteinä ja lastenpsykiatrialla haasteellisina käynteinä. Lähetemäärät kasvoivat molemmilla em. erikoisaloilla. Palvelualueen prosessien digitalisointia vietiin eteenpäin, erityisesti Terveyskylähankkeen kautta terveydenhuollon palveluissa. Nuorisopsykiatria on tukenut kouluterveydenhuollon sairaanhoitajien koulutusta ja työnohjausta. IPT-N menetelmän toteutus aloitettiin. Sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi. Työntekijät olivat motivoituneita ja sitoutuneita työhönsä. Hoitajia on saatu rekrytoitua. Lasten ja nuorten somatiikalla tehtiin pieniä muutoksia eläköitymisten ja irtisanoutumisen vuoksi. Erityisesti sairaiden lasten rinkihoito oli

haasteellista toteuttaa ja jouduttiin turvautumaan ostopalveluihin aikaisempia vuosia enemmän. Lasten- ja nuorisopsykiatrialla hoitohenkilöstön suhteen asiat olivat aika hyvin, ala kiinnostaa ja rekrytointi onnistui hyvin. Psykiatrien osalta tilanne oli edelleen haasteellinen ja jouduttiin turvautumaan ostopalveluihin. Lasten ja nuorten somatiikalla alkuvuoden vähentyneet käynnit näkyivät edelleen myös taloudessa. Ulkokuntamyynä vähentyi jonkin verran. Toimintakulut kasvoivat johtuen pääosin koronan aiheuttamasta hoitajien sijaistarpeen kasvusta, suojarusteiden, näytteenoton ja laboratoriotutkimusten vuoksi. Lapset myös tarvitsivat erittäin poikkeuksellisen paljon valtakunnallisesti keskitettyä yliopistosairaalatasoista erittäin vaativaa erikoissairaanhoidoa. Lasten- ja nuorisopsykiatrialla erikoissairaanhoidoa on omaan toimintaan panostamisella kyetty toteuttamaan enemmän ja Soiten ulkopuolisten hyvin kalliiden ns. EVA-yksiköiden käyttö on vähentynyt.

Aikuispsykiatrian avohoidon keväällä 2020 aloitettu sisäinen muutosprojekti jatkui. Toimet ovat parantaneet hoidon arvioita, tasavertaisuutta ja laadukkuutta. Asiakkaan aktiivisen ja tiiviimmän hoidon painopistettä on siirretty hoidon alkuun. Läheteet lisääntyivät n. 20 % ja käynnit n. 7 % edellisvuodesta. Kokonaisasiakasmäärä ei ole noussut. Koronatilanne vaikutti aikuispsykiatrian avohoidossa palvelujen järjestämiseen mm. niin, että ryhmätoimintojen toteuttaminen oli haasteellista. Avohoidon käynneistä n. 40 % toteutettiin etäkontakteina. Kehittämistyötä avokuntoutuksessa jatkettiin vastaten myös ajankohtaisiin haasteisiin. Selviämisen- ja vieroitusyksikön sääntöjä päivitettiin ja tehtiin myös lääkehoito-ohjeistukset. Päihde- ja riippuvuuspalveluissa HaVa-ilmoituksia oli 64 kpl. Aikuispsykiatrian osastohoidon kuormitus on vähentynyt jonkin verran. Koronaepidemian aikana on ollut tilanteita, ettei potilaita aina voitu ottaa normaalisti, mikä vaikutti toimintaan ja taloudelliseen tulokseen. Loka- ja marraskuussa ei voitu ottaa normaalisti vastaan potilaita Pohjois-Pohjanmaan eikä Pietarsaaren alueelta. Aikuispsykiatrian osastohoidossa ei juuri ollut kuormitushuippuja vuoden 2021 aikana, vain lyhyt jakso oli 30.4.-10.5.2021, jolloin Pietarsaaren seutukunnasta ei otettu vastaan potilaita. Pakon käyttämiseen ja työturvallisuuden parantamiseen liittyvät kehittämistoimet etenivät suunnitelmien mukaan. Aikuispsykiatrian osasto 15 henkilökuntaan kohdistui vakavia väkivaltatilanteita ja lisääntyntä väkivaltaisuuksia. Väkivallan esiintymistä seurattiin Hava-järjestelmästä. Pakonkäyttö osastolla lisääntyi merkittävästi 2021:160 kertaa (2020:116, 2019: 59). Osasto 15 turvasolun suunnittelu jatkui ja rakennustyöryhmä hyväksyi alustavan rakentamishankkeen vuodelle 2022.

Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden Puolivälinkodin toimintaa kehitettiin enemmän sosiaalisen kuntoutuksen suuntaan. Elokuussa viimeiset tuetun vuokra-asumisen asukkaat muuttivat Puolivälillä kodiltaan pois ja tukiasuminen ko. tiloissa loppui. Kokkotyösäätiön konkurssin jälkeen jouduttiin noin 50:lle Kokkotyösäätiön asiakkaalle etsimään vaihtoehtoisia sosiaalisen kuntoutuksen muotoja. Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa tehtiin sisäinen auditointi kesäkuussa. Asumis- ja tukipalveluita tuottaviin ostopalveluyksikköihin tehtiin valvontakäyntejä aiempaa vähemmän koronatilanteen takia.

Perhekeskuspalveluissa on rakennettu keväästä 2021 alkaen sivistys- ja sote-palveluiden palveluintegraatiota systeemiteoreettisen yhteisövaikuttavuus (collective impact) viitekehyksen mukaisesti, IT-LAn alueellisen oppimisverkoston (AO) taustatuella. Kokkolan kaupungin ja Vetelin kunnan sivistystoimen kanssa tehtävän yhteistyön tavoite on käsitellä kasvuympäristöistä tai palveluista nousevia ilmiöitä, ja etsiä niihin tutkittuun tietoon perustuvia, kestäviä ja monistettavia sekä palveluiden integraatiota edistäviä ratkaisuja. Lähtökohtana yhteiskehittämisessä on, että lasten, nuorten ja perheiden hyvä arki muodostaa systemisen kokonaisuuden, jonka vahvistamiseen tarvitaan sektorirajat ylittäviä toimenpiteitä. Yhteisövaikuttavuuteen perustuvan ilmiölähtöisen ja eri sektorirajat ylittävän (AO) kehittämisen mahdollisuuksista ja konkretiasta on esimerkki TCM-pilotti, jossa implementointiin vahvaan tutkimusnäyttöön perustuva, opettajien ryhmähallintataitoja vahvistava "Ihmeelliset vuodet TCM" -ryhmänhallintamenetelmä kahteen Kokkolan peruskouluun. Yhteisen ilmiön, käytöksellään reagoiva oppilas ja aggressiivisuus, äärellä on tehty yhteisiä palvelukokonaisuuteen tähtääviä ratkaisuja, jotka ovat samalla tuoneet nopeasti konkreettista tukea ympäristöön, jossa ilmiö voimakkaimmin esiintyy. Yhteistyö ja kasvanut ymmärrys perustason ennaltaehkäisevien toimintamallien ja palveluiden merkityksestä korostuvat. Toteutettu pilotti ja sen tutkimus on vahvistanut yhteistyötä ja herättänyt valtakunnallista kiinnostusta, mikä osaltaan luo tuleville yhteistyöhankkeille vakaan perustan.

Työhyvinvointikyselyiden perusteella tehtiin kehittämissuunnitelmat eri yksikköihin. Palvelualueella on joissain yksiköissä toteutettu tyhy- ja kehittämispäiviä, osa kokonaan tai osittain etänä. Kehityskeskusteluja on järjestetty mahdollisuuksien mukaan, mutta osa on jäänyt käymättä resurssivajeen takia. Lapsiperheiden palveluohjauksessa yhteydenotot lisääntyivät puheluiden ja Apu-napin kautta. Perheet ottivat itse yhteyttä, kun kokivat tarvitsevansa apua, neuvoa ja ohjausta. Suurin osa yhteydenotoista johti ohjaukseen perheneuvolaan. Soite 2.0 hankkeen kautta on voitu toteuttaa yhden perheohjaajan työpanosta varhaiseen perheohjaukseen. Perheohjauksessa on 11 kuukauden aikana ollut 65 perhettä. Perheiltä on tullut positiivista palautetta toiminnasta. Perhevalmennusta ensisynnyttäjille suunniteltiin yhdessä asiakkaiden ja eri toimijoiden kanssa. Vanhempana vahvemmaksi-ryhmä järjestettiin syksyllä. Polku-verkkokurssi lapsiperheille otettiin käyttöön. Verkkokurssi sisältää eri ikäryhmille materiaalia, jota vanhemmat tai työntekijät voivat hyödyntää. Käytössä on myös "Huomaa hyvä lapsessasi" ja alakoululaisten pelkojen sekä ahdistuneisuuden hoitoon suunniteltu "Huolet Hallintaan"-ohjelma. Lastensuojelussa näkyi edelleen nuorten päihteiden käyttö, mielenterveyden haasteet sekä perheiden haasteet vanhempien väkivaltaisessa käyttäytymisessä, päihteiden käytössä, mielenterveyden haasteina sekä puutteellisessa vanhemmuudessa. Lastensuojeluhankkeen kautta pilotoitiin työparityöskentelyä lastensuojelun ja päihdepalveluiden kanssa. Lastensuojeluilmoitusten määrä lisääntyi Keski-Pohjanmaalla ja varsinkin Kokkolassa. Lastensuojeluilmoituksia tuli yhteensä 3005 kpl (2019: 2277 kpl, 2020: 2345 kpl). Koronan myötä perheiden lasten ja nuorten huonovointisuus lisääntyi. Koulunkäynnin haasteet, perheenjäsenten kanssakäyminen, lasten neuropsykiatriset haasteet,

vanhempien päihteiden käyttö ja mielenterveysongelmat haastavat perheitä. Perhesosiaalityössä pyrittiin yhä enemmän ottamaan työpari toisesta yksiköstä tai palvelusta toiminnan tehostamiseksi ja asiantuntemuksen laajentamiseksi sekä kehittämään uusia toimintatapoja. Tukihenkilö- ja tukiperhe-toimintaan haetaan koko ajan uusia toimijoita. Vuoden lopussa tukiperhettä jonotti 45 lasta. Lapsiperheiden kotipalvelussa korostui avun tarpeen syinä monikkoperheet sekä äitien väsyminen. Myös isojen perheiden vanhempien väsyminen ja pitkät sairauslomamat olivat viime vuonna yleisiä. Haastavat erotilanteet sekä vakavat sairastumiset perheissä työllistivät myös kotipalvelua. Koronatilanne huoletti perheitä ja he peruivat herkästi käyntejä, koska olivat itse sairastuneet tai eivät pahentuneen koronatilanteen vuoksi uskaltaneet ottaa apua vastaan.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon saatiin vahvistusta ns. psyykkaritoimintaan. Syksyllä palkattiin neljä uutta sairaanhoitajaa kouluille tekemään matalan kynnyksen mielenterveystyötä. Toimintaa on kehitetty Espoon "Elämä edessä" -mallin mukaisesti. IPC-koulutukseen osallistuttiin ja otettiin menetelmä käyttöön. Myös Cool-Kids menetelmä koulutukseen osallistuttiin. Neuvolapalvelujen ja -verkon lapsivaikutusten arviointi (LAVA) toteutettiin syksyllä. Arvioinnissa järjestettiin kyselyt asukkaille, neuvolan terveydenhoitajille ja yhteistyötahoille. Prosessia varten nimettiin monialainen työryhmä, jossa oli edustus lasten ja perheiden palvelujen asiakasraadeista, henkilöstöjärjestöistä, Soiten hallituksesta ja valtuustosta, järjestösektorilta, Soiten alueen kuntien sivistystoimista, perhekeskustiimeistä, henkilöstöstä ja perhekeskuspalvelujen johdosta. Prosessin aikana vahvistui ajatus siitä, että neuvolapalvelujen kehittämistä on toteutettava perhelähtöisistä tarpeista käsin niin, että asiakaslähtöisyys, monialainen yhteistyö, järjestöyhteistyö, joustavuus, osaaminen ja palvelujen vaikuttavuus vahvistuvat. Digi- ja etäpalveluja kehitetään neuvolatoiminnan perustehtävää tukeväksi osana sähköisen perhekeskuksen kehittämistä. Syyskuussa aloitettiin lastensuojeluilmoitusten käsittelyyn moniammatillisen tiimin kokoontumiset kaksi kertaa viikossa. Moniammatillisiin palavereihin osallistuivat edustajat mm. lasten ja nuorten erityispalveluista, perhesosiaalityöstä, aikuissosiaalityöstä, sosiaalipäivystyksestä, perheneuvolasta ja vammaispalveluista. Palaverissa käydään läpi uuden lastensuojeluilmoitukset nimettömänä ja jokainen ammattilainen tuo reflektointiin oman ammattitaitonsa ja näkemyksensä. Soite avasi loppuvuodesta oman lastensuojeluyksikön Sarasteen ja toiminta alkoi vilkkaana. Saraste toimii kiireellisen sijoituksen tai avohuollon sijoituspaikkana, jonka aikana arvioidaan riittäviä lastensuojelun tukipalveluja. Saraste on 7-paikkainen ja se sijaitsee keskussairaalan asuinalueella. Lastensuojelun sijaishuollossa perhehoidon osuus oli suurempi kuin laitoshoidon. Perhehoidossa oli vuoden aikana 98 lasta (103 vuonna 2020), ammatillisessa perhekodissa viisi lasta ja laitoshoidossa 56 (59) lasta. Sarasteessa ehti loppuvuoden aikana olla hoidossa viisi lasta.

Neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon lukuja

Jäsenkuntien synnytysten määrät 714 synnytyistä. (2020 vuonna 694)

Lapset puheeksi -keskusteluja 512 (709)

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto käynnit 24 779 (22 976)

Lastenneuvolakäynnit 24 843 (27 326)

Ilmaisen ehkäisyn käynnit 1923 (1971)

Aikuissosiaalityö ja kotoutumispalvelut on tehnyt monialaista yhteistyötä työttömien palveluissa uuden toimijan Työllisyyden kuntakokeilun kanssa. Aikuissosiaalityössä on yhteistyössä Työkykyhankkeen ja vastaanottojen kanssa edelleen kehitetty työttömien työ- ja toimintakyvyn tuen mallia. Kotoutumispalveluissa aloitettiin sosiaaliohjaajan vastaanotto Kpedulla, lähinnä Valman opiskelijoille. Pakolaistaustaisten itsenäistyvien nuorten tuen tarpeeseen on kiinnitetty huomioita ja lisätty ohjausta itsenäistyville nuorille. Yhteistyötä on tehty mm. Centria Luontovoimahankkeen kanssa, Kokkolan kaupungin Welcome officen ja Kpedun maahanmuuttajille kohdistettujen hankkeiden kanssa. Yhteistyössä Ehjä ry:n ja TE-palveluiden kanssa on tehty video nuorten kesätyöhausta. Aikuissosiaalityössä sosiaalisen kuntoutuksen ja sosiaaliohjauksen asiakasmäärät ovat kasvaneet edelleen edellisvuoteen verrattuna. Sosiaalihuollon Kantaan liittymisen valmistelutyötä tehtiin tiiviisti vuoden aikana ja Kanta-arkistoinnin käyttöönotto tapahtui marraskuussa. Kokkotyösäätiön toiminta päättyi helmikuussa 2021 säätiön tehtyä konkurssin. Kuntouttavan työtoiminnan palvelut järjestettiin sen jälkeen muiden kilpailutukseen osallistuneiden palveluntuottajien kanssa. Uutena palveluntuottajana aloitti Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys, josta tuli vuoden aikana suurin asiakasmäärältään. Sosiaalipsykiatrinen yhdistys käynnisti pajatoiminnan Kokkolassa, Vetelissä ja Kannuksessa. Muut palveluntuottajat toimivat vain Kokkolassa. Kaikille palveluntuottajille ohjautui asiakkaita ja kaikille asiakkaille löytyi työtoimintapaikka. Soite 2.0 hankkeessa Sosiaalityön kehittämisen alihankkeessa kehitettiin matalan kynnyksen sosiaaliohjausta ja neuvontaa sote-keskuksessa sekä ryhmätoimintoja. Koivutuvalla järjestettiin eri asiakasryhmille ja eri ikäisille suunnattua monenlaista toimintaa, esim. maahanmuuttajanaisille kevätkerho, naisille painonhallintaryhmä, taaperoryhmä, seniorikahvila. Aikuissosiaalityö oli mukana kahdessa THL:n pilotissa; Työikäisten asiakassuunnitelma (AVAIN-mittari) ja Osallistavan sosiaalityön menetelmät. Aikuissosiaalityö vastuualuejohtaja alkoi loppuvuodesta koordinoimaan yhteistyössä terveydenhuollon toimijan kanssa Monipalveluprosessin kehittämistä ja käyttöönottoa Soitessa. Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijä on toiminut kuluneen vuoden aikana kehittäjäsosiaalityöntekijänä 30 %:n työajalla TASOS taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus hankkeessa, jossa kehitetään voimavaralähtöistä ja vaikuttavaa asiakastyötä. Hanketta koordinoi Kokkolan yliopistokeskus Chydenius ja siihen osallistuu Keski-Pohjanmaan lisäksi kuntia Keski-Suomesta ja Saarikasta. Yhteistä vastaanottomallia on pilotoitu vuoden aikana yhteistyössä vastaanottopalveluiden kanssa. Sosiaalipäivystyksestä oli edustus STM:n sosiaalihuollon jaoksen asiantuntijaryhmässä ja yhteistyö jatkuu valtakunnallisena yhteistyöryhmänä 1 krt/kk.

Andreas Blanco Sequeiros, perheiden palvelujen toimialuejohtaja

Tuloslaskelma	Tot 1-12/2020	%lv	Tot 1-12/2021	%lv	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot yhteensä	73 235 221,43		74 013 862,81		778 641,38	101,1 %
Palkat ja palkkiot	-24 582 641,24	-33,6 %	-25 830 794,42	-34,9%	-1 248 153,18	105,1 %
Henkilöstösivukulut	-5 415 722,40	-7,4 %	-5 787 321,72	-7,8%	-371 599,32	106,9 %
Asiakaspalvelujen ostot	-19 384 799,61	-26,5 %	-19 845 575,61	-26,8%	-460 776,00	102,4 %
Muiden palv ostot	-5 801 340,56	-7,9 %	-6 483 916,47	-8,8%	-682 575,91	111,8 %
Aineet, tarv ja tavarat	-1 405 657,20	-1,9 %	-1 385 782,97	-1,9%	19 874,23	98,6 %
Avustukset	-806 220,70	-1,1 %	-728 212,41	-1,0%	78 008,29	90,3 %
Muut toimintakulut	-1 515 084,70	-2,1 %	-1 552 930,74	-2,1%	-37 846,04	102,5 %
Ulkoiset kulut	-58 911 466,41	-80,4 %	-61 614 534,34	-83,2%	-2 703 067,93	104,6 %
Sisäiset kulut	-10 596 429,69	-14,5 %	-11 502 379,90	-15,5%	-905 950,21	108,5 %
Toimintakulut yhteensä	-69 507 896,10	-94,9 %	-73 116 914,24	-98,8%	-3 609 018,14	105,2 %
Toimintakate	3 727 325,33	5,1 %	896 948,57	1,2%	-2 830 376,76	24,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut yht	-335,05	0,0 %	-1 369,71	0,0%	-1 034,66	408,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-44 599,48	-0,1 %	-41 847,43	-0,1%	2 752,05	93,8 %
Yli-/Alijäämä	3 682 390,80	5,0 %	853 731,43	1,2%	-2 828 659,37	23,2 %

Perheiden palvelujen toimialue

12.3.1 Toiminnanmuutokset

Toiminnanmuutos	2021	Tavoitteen toteutuminen
<p>Asiantuntijoiden ostopalveluiden tuottaminen omana tuotantona</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenneurologia (0,25 htv) Nuorisopsykiatria (1 htv) Aikuispsykiatria (1 htv) 	-450.000	Ei toteutunut asiantuntijoiden heikon saatavuuden vuoksi. Ostopalvelua erityisesti psykiatriassa aloilla tarvittiin jopa aiempaa enemmän. Toiminnanmuutoksen säästöpotentiaali siirtyy kasvaneena tuleville vuosille.
<p>Ulkokuntien palvelukysyntään vastaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastentaudit ja lastenneurologia (+1 hoitopäivä/pvä) Nuorisopsykiatria (+ 1 hoitopäivä/pvä) Aikuispsykiatria (+ 1 hoitopäivä/pvä) 	-400.000	Euromääräinen tavoite toteutunut. Hoitopäivät ulkokunnille lisääntyneet lastentaukeilla, lasten neurologialla ja nuorisopsykiatrialla suhteessa vuoteen 2020. Aikuispsykiatrialla hoitopäivät vähentyneet.
<p>Sijaisten tarpeen väheneminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastentaudit ja lastenneurologia (-1 htv) Nuorisopsykiatria (-1 htv) Aikuispsykiatria (-1 htv) 	-150.000	Ei ole toteutunut. Korona kasvattanut sijaistarvetta kaikessa Perheiden palveluihin sisältyvässä osastohoidossa. Toiminnanmuutoksen säästöpotentiaali siirtyy tuleville vuosille.
<p>Lastensuojeluyksikön perustaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> 9 uutta vakanssia kustannusneutraalisti 	0	Toteutui, aloitti toiminnan marraskuussa.
<p>Perhekeskuspalveluiden muutokset (tarkemmin erillinen dia)</p> <ul style="list-style-type: none"> Neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon yhdistäminen Neuvolan palveluverkon tarkastelu kokolassa Sähköisen perhekeskuksen käyttöönotto Matalan kynnyksen mielenterveytyön vahvistaminen 	-200.000	- Neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon yhdistäminen toteutunut - Palveluverkon tarkastelutoteutunut (tehty lapsivaikutusten arviointi I. LAVA) - Sähköisen perhekeskuksen käyttöönottoa valmisteltiin (toteutuu 2022) - Matalan kynnyksen mielenterveytyön vahvistaminen toteutunut (neljä uutta "psykykkaria" lisää kouluihin).
<p>Henkilökohtaisten tulostavoitteiden määrittely (tuottavuuden ja vaikuttavuuden tehostaminen)</p> <ul style="list-style-type: none"> Palveluihin pääsyn nopeutuminen ja tila-/henkilöstöresurssien tehokas käyttö Perhekeskuspalveluiden tehostaminen Perhekeskuspalveluiden lääkäripalvelujen tehostaminen Lasten ja nuorten erikoissairaanhoidon avohoidon tehostaminen 	-100.000	Ei ole toteutunut koronan aiheuttamien lisätehtävien vuoksi. Toiminnanmuutoksen säästöpotentiaali siirtyy tuleville vuosille.
<p>Yhteensovitettu palvelutarpeen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> Vähentää päällekkäistä työtä (-1 htv) Nopeuttaa palvelutarpeen arviointia 	-50.000	Integraatiotyötä tehtiin ja moniammatillista toimintaa lisättiin.

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustolle

12.4 Vammaispalvelut

Toiminta-ajatus: Kehitysvammahuolto ja vammaispalvelut tuottavat asiakkaidensa palvelut tasavertaisesti, laadukkaasti ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Palvelut tukevat itsenäistä selviytymistä ja toimintakykyä sekä vähentävät esteitä normaaliin elämään. Tavoitteena on mahdollisuus toimia itsenäisinä, omasta elämästään päättävinä kansalaisina. Kehitysvammahuoltoa ja vammaispalvelua toteutetaan ensisijaisesti peruspalveluina. Peruspalveluja täydennetään tarvittaessa erityispalveluilla.

Korona on väärittänyt muun yhteiskunnan tapaan Vammaispalvelujenkin toimialueen vuotta. Koronatilanteesta johtuen palveluja on käytetty normaalitilannetta vähemmän ja toiminnassa on jouduttu tekemään erilaisia erikoisjärjestelyjä. Toiminta on kuitenkin jatkunut toiminta-ajatuksen mukaisena koko vuoden asiakkaiden hyvinvointia turvaten ja palveluja kehittäen. Erilaisia digivälineitä on otettu aktiivisesti käyttöön etäkäyntien ja yhteydenpidon mahdollistamiseksi.

Toimintaa on tehostettu sujuvoittamalla toimintamalleja ja tarkentamalla työnjakoa muiden palvelu- ja toimialueiden kanssa yhteistyössä. Kehityspoliklinikan asiakkaista noin 20 % tulee Soite alueen ulkopuolelta. Kehityspoliklinikassa on tehty itsemääräämisarviot 120 asiakkaalle. Asiantuntijaryhmä on kokoontunut 16 kertaa vuoden aikana. Kehityspoliklinikassa on pidetty 230 kuntoutussuunnittelupalaveria ja 87 kpl hoitoneuvottelua.

Vammaispalveluiden sosiaalityössä oli asiakkaita vuonna 2021 yhteensä 1826 asiakasta (2020/1547 asiakasta, 2019/1834 asiakasta). Korona vaikutti edelleen asiakkaiden palvelujen käyttömääriin, esim. kuljetuspalveluiden käyttömäärät olivat jopa 26,5 % pienemmät kuin normaalisti (verrattuna vuoteen 2019). Henkilökohtaisen avun käyttö on noussut vuodesta 2020, mutta on edelleen noin 6 % pienempää kuin aikana ennen koronapandemiaa.

Vammaispalveluissa oli asiakkaita vuonna 2021 seuraavasti (suluissa vuoden 2020 luvut):

Kuljetuspalvelut (Sosiaalihuoltolain mukaiset) 50 (47) +6,4 %

Kuljetuspalvelut (Vammaispalvelulain mukaiset) 1303 (1387) -6,1%

Henkilökohtainen apu 525 (552) -4,9%

Omaishoidon tuki 303 (298) +1,7 %

Asunnon muutostyöt 381 (397) -4,0 %

Palveluasuminen omaan kotiin 33 (36) -8,3 %

Määrärahasidonnaiset palvelut 94 (96) -2,1 %

Muu tuki ja tilapäishoito 111 (119) -6,7 %

Vammaispalveluista tehtiin viranhaltijoiden tekemiin päätöksiin vuoden aikana yhteensä 15 oikaisuvaatimusta (vuonna 2019 21 kpl ja vuonna 2020 34 kpl). Muistutuksia tuli 1 kpl, Korkeimman Hal-

linto-oikeuden päätökset 1 kpl, Vaasan Hallinto-oikeuden päätökset 10 kpl. Asiakaspalautteiden keskiarvo koko toimialueella nousi hieman edellisistä vuosista, keskiarvo oli nyt 4,7 (2020 ja 2019/4,5).

Henkilöstötilanteessa oli monia haasteita. Vammaispalvelujen sosiaalityö ja kehityspoliklinikka ovat kokeneet merkittävää resurssipulaa viime vuosien aikana. Erityisen vaikea tilanne oli alkuvuodesta sosiaalityössä. Vammaispalveluihin muodostui tästä johtuen taas hakemusjonoja eivätkä lainmukaiset käsittelyajat kaikilta osin toteutuneet. Tilanne parani loppuvuotta kohden. Kehityspoliklinikalle on kyetty järjestämään riittävä lääkäriresurssi ja puheterapia järjestettiin ostopalveluna. Henkilöstötilanne vaikeutui asumis- ja päiväaikaisten toimintojen palveluissa. Entistä useammin resurssipula johti vuoden aikana siihen, että vakituiset työntekijät joutuivat joustamaan työaikajärjestelyissä. Päiväaikaisen toiminnan työntekijöitä jouduttiin pandemiasta johtuen siirtämään erityisesti asumispalvelujen erilaisiin työtehtäviin toimialueen sisällä ja myös muille toimialueille.

Täydennyskoulutusta pyrittiin kaikista koronasta johtuneista rajoituksista ja lisätehtävistä huolimatta järjestämään. Koulutuksia järjestettiin etänä ja henkilökunta osallistui joko oman koneen ääressä tai yhdessä omalla työpaikalla. Korona haattasi edelleen myös kehittämispäivien ja työnohjauksen järjestelyjä. Sairauspoissaolojen määrä on laskenut edellisestä vuodesta. Sairauspoissaolopäiviä oli 17,7/htv (vuonna 2020 22,1/htv, vuonna 2019 20,4/htv ja 16,8/2018).

Asumispalveluissa tapahtui vuoden aikana paljon muutoksia. Uusia palveluyksikköjä suunniteltiin ja vanhojen osalta tuli esiin muutostarpeita. Kaustisen uuden yksikön (Einontien tehostetun palveluasumisen yksikkö) suunnittelu jatkui ja eteni yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Lumikonkorttelia koskeva toiminnallisten muutosten selvittely ja suunnittelu alkoi kesällä nopeasti, kun paloviranomaisten asettamat ehdot tehostetun palveluasumisen jatkamiselle ko. tiloissa tulivat esille. Vuoden 2020 lopulla avatun Mäntyvintin (Kokkolassa) asumisyksikön toiminta vakiintui vuoden aikana. Asumispalveluissa laajennettiin vuoden aikana etälääkäripalvelujen käyttöä ja otettiin käyttöön sensoriteknologian ratkaisuja osana asumisturvallisuutta ja asumiseen liittyvää palvelutarpeen arviointia. Vaativa palvelutarve painottui asumispalveluissa vuoden 2021 aikana. Tästä aiheutui uusia palvelujen ostoja oman alueen ulkopuolelta. Erityisen vaativan palvelutarpeen jatkuva kasvu aiheuttaa myös taloudellista painetta. Vammaispalveluissa nähtiin pandemian aiheuttamaa viivettä palveluihin siirtymisessä. Tästä voi olla seurauksena suuri palvelutarpeiden kasvu, kun asioita ei ole selvitetty ajoissa eikä palveluita ei ole voitu tarjota oikeaan aikaan.

Vaikka asumispalveluihin on avattu uusia yksiköitä, oli vammaispalveluissa edelleen tilapäishoidon osalta palvelupainetta sekä aikuisten, että lapsiasiakkaiden osalta, jotta lakisääteiset vapaat voidaan toteuttaa. Tehtyjen asumistarveselvitysten perusteella on myös edelleen painetta lisätä pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen paikkoja.

Haittavaikutusten (HaVa) ilmoitusten määrä laski. Ilmoituksia tehtiin toimialueella 1149 kpl. (2019/1329 kpl, 2020/1320). Toimialueen esimiehille tehdyn vuosikyselyn tulosten mukaan toimialueen turvallisuuskokonaisuus on ajan tasalla ja osa-alueita on päivitetty koronatilanteesta huolimatta. Kaikilla yksiköillä on hyväksytty lääkehoidon suunnitelma ja lääkehoidon lupa on voimassa 92 % henkilöstöstä. Omalvontasuunnitelmat julkaistaan yksiköitten nettisivuille. Kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuden toteutumiseen liittyvää seurantaa suoritettiin.

Toimialueen valvontasuunnitelma toimi lähtökohtana valvonnan toteuttamisessa. Vuoden 2021 aikana tehtiin yhteensä 16 valvontakäyntiä (21 kpl 2020). Valvontaa suoritettiin valvontakäynnein paikan päällä sekä etäyhteyksin. Valvonnassa esiin nousseet huomiot kohdistuivat pääsääntöisesti oman toiminnan osalta omavalvontasuunnitelmien tarkennustarpeisiin, yksityisten palveluntuottajien osalta toimintaa määrittelevien sääntökirjojen heikkoon perehtyneisyyteen ja toteuttamissuunnitelmien puutteelliseen laadintaan. Riskien hallintaan liittyvät asiat ovat pääsääntöisesti olleet hyvällä tasolla sekä omassa että ostopalvelutoiminnassa.

Kehittämistyössä alkoi kaksi erillistä hanketta. Päiväaikaisessa toiminnassa jatkettiin yhteistyötä, suunnittelua ja toimintojen jalkauttamista käytäntöön Työkykyhankkeen toimijoiden kanssa. Hankkeen tavoitteena on edistää vaikeasti työllistyvien asiakkaiden palkkatyöhön työllistymistä, kehittämällä tuetun työllistymisen (IPS) laatuksiteereihin perustuvaa työhönvalmennusta Soiten alueella. Toimintaa jalkautetaan työhönvalmennuksen pilotoinnilla - tukemalla työvalmentajien ja muiden työllistymistä edistävien ammattilaisten menetelmäosaamista. Tuetun työllistymisen menetelmät-toimenpidekokonaisuudessa mahdollistetaan ja lisätään kehitysvammaisille henkilöille palkkatyötä eri menetelmin.

Vallaton Vammaistyö –hanke aloitti loppuvuonna 2021. Hanke toimii Soiten vammaispalvelujen asumis- ja päiväaikaisten toimintojen palvelualueella työhyvinvoinnin edistämiseksi. Centrian ja Soiten yhteishanke on ESR-rahoitteinen. Tavoitteena on yhteiskehittämisen avulla löytää uusia keinoja väkivaltatilanteiden ennakointiin ja vähentämiseen, työhyvinvoinnin parantamiseen ja sitä kautta alan vetovoimaisuuden lisääntymiseen. Hankkeen toiminta-aika on 1.9.2021 – 31.8.2023.

Yhteistyö Kärkullan kuntayhtymän kanssa tiivistyi ja sote-uudistukseen liittyvä muutos käynnistyi vuoden aikana. Erityisesti syyskaudella lähdettiin selvittämään Kärkullan toimintayksiköiden siirtymistä osaksi Keski-Pohjanmaan hyvinvointialuetta vuonna 2023. Selvittäminen käynnistyi ripeästi ja jatkuu vuonna 2022.

Poikkeuksellisesta vuodesta johtuen toimialueen kulut ovat alittaneet talousarvion budjetin n.4 M€. Tämä johtuu pääosin erilaisista koronarajoituksista, joiden takia asiakkaat eivät ole voineet käyttää kaikkia palveluja tai he jättivät omana varotoimenaan käyttämättä esim. kuljetuspalveluja ja henkilökohtaista apua. Koronasta johtuvia suoria lisäkustannuksia toimialueelle kertyi vuoden aikana noin 270 000 € (240 000 € vuonna 2020).

Tarja Oikarinen-Nybacka, vs. toimialuejohtaja, sosiaalijohtaja

Tuloslaskelma	Tot 1-12/2020	% lv	Tot 1-12/2021	% lv	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot yhteensä	34 244 419,51		36 626 291,84		2 381 872,33	107,0 %
Palkat ja palkkiot	-7 761 035,94	-22,7 %	-8 562 354,74	-23,4%	-801 318,80	110,3 %
Henkilöstösivukulut	-1 924 743,66	-5,6 %	-2 095 310,01	-5,7%	-170 566,35	108,9 %
Asiakaspalvelujen ostot	-13 191 081,42	-38,5 %	-13 834 266,92	-37,8%	-643 185,50	104,9 %
Muiden palv ostot	-2 559 455,27	-7,5 %	-2 645 816,32	-7,2%	-86 361,05	103,4 %
Aineet, tarv ja tavarat	-475 443,72	-1,4 %	-432 707,19	-1,2%	42 736,53	91,0 %
Avustukset	-2 991 206,52	-8,7 %	-3 321 208,87	-9,1%	-330 002,35	111,0 %
Muut toimintakulut	-1 609 607,04	-4,7 %	-1 678 167,70	-4,6%	-68 560,66	104,3 %
Ulkoiset kulut	-30 512 573,57	-89,1 %	-32 569 831,75	-88,9%	-2 057 258,18	106,7 %
Sisäiset kulut	-3 700 239,09	-10,8 %	-4 261 276,67	-11,6%	-561 037,58	115,2 %
Toimintakulut yhteensä	-34 212 812,66	-99,9 %	-36 831 108,42	-100,6%	-2 618 295,76	107,7 %
Toimintakate	31 606,85	0,1 %	-204 816,58	-0,6%	-236 423,43	-648,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut yht	18,19	0,0 %	853,71	0,0%	835,52	4693,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-12 268,51	0,0 %	-2 886,50	0,0%	9 382,01	23,5 %
Yli-/Alijäämä	19 356,53	0,1 %	-206 849,37	-0,6%	-226 205,90	

Varmmaispalveluiden toimialue

12.4.1 Toiminnanmuutokset

Toiminnanmuutokset, toteutuminen vuonna 2021	2021 €	Toteutuminen
Lakisääteisten asumispalveluiden lisääminen asumistarveselvityksen mukaisesti. Uusi Mäntyyrintti yksikkö Vapautetaan 2-3 paikkaa arviointi-, tutkimus- ja kriisijaksoihin vähentäen ostoparvetta ulkoa. Perustetaan uusi yksikkö Kaustiselle 2022. Tarkennettu suunnittelu ja valmistelut 2021 ja toiminnan aloitus siirtyy vuodelle 2022.	+ 1.000.000 € -160 000 (vähentynyt ostopalvelu) -420.000 (lisätulo)	Toteutunut, Yksikön suunnittelu on käynnissä, arvioitu yksikön käyttöönotto vuoden 2024 alusta.
Vammaispalveluiden asumispalveluissa otetaan käyttöön ns. etälääkäripalvelu. Kustannus 63 000 €/vuosi, joka kohdistuu perusterveydenhuoltoon ja vähentää perusterveydenhuollon palvelujen käyttöä.		Otettu käyttöön, toimii hyvin.
Asumispalveluiden vuokria korotetaan 5 % hallituksen hyväksymän toimintamallin mukaisesti. (tuottoa Soitelle)	-15.000	Toteutunut
Työönvalmennus: Avotyön resursseja hyödynnetään työönvalmennuksen kehittämiseksi ja toimintamallien luomiseksi ja käyttöönottamiseksi -> vähentää asiakaspainetta ja mitoituksen nostopaineita Työ- ja päivätoiminnassa Asumisvalmennus: Asumisvalmennuksen ja kotiin annettavan tuen laajentaminen koko Soite alueella vähentää raskaampien asumispalveluiden tarvetta ja mahdollistaa asiakkaalle mahdollisimman itsenäisen asumisen sekä hillitsee kustannuskasvua. Tehostetaan teknologian käyttöä asumisen turvallisuuden lisäämiseksi ja mahdollistamiseksi	- 100 000 € + 25 000 €	Toteutunut Toteutunut Toteutunut
Varaudutaan asumispalveluiden ostopalveluiden kasvuun n 15 henkilölle sekä tilapäishoidon kasvuun n 10 hlöä	+ 500 000 €	Osittain toteutunut. Kymmenen (10) jonottanut vuodenvaihteessa asumispalveluihin.
Työ- ja päivätoiminnan asiakastarpeiden kasvuun vastataan palvelusetelillä (kustannuskasvu kohdistuu palveluseteliin toimintakeskusten toiminnan laajentamisen sijaan). -> Kulttuurisetelin käyttöönottoa selvitetään ja toteutetaan mahdollinen käyttöönotto. Tavoitteena kustannuskasvun hillitseminen	+ 200 000 €	Taide- ja kulttuurisetelin käyttöönotto on valmisteltu, otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana.
Kuljetuspalveluiden kustannukset ja toteuttamistavat: Työ- ja päivätoiminnan asiakaskuljetuksien siirtämistä omaksi toiminnaksi jatketaan. Leasing autojen käytöllä saadaan kustannussäästö asiakaskuljetuspalveluissa, joihin on kohdistunut merkittävä kustannusnousua.	- 20 000 €	Toteutunut, käytössä on neljä leasing-autoa.

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustoille

Toiminnanmuutokset 2021	2021 €	Toteutuminen
<p>Lasten omaishoidon tuen asiakasmäärä on kasvanut. Lakisääteisiä omaishoidontuen vapaita aikaisille asiakkaille ei pystytty tuottamaan omalla toimintana, Omaishoidon tuen lakisääteisten vapaaapäivien käytön mahdollistamiseksi otetaan käyttöön omaishoidontuen palveluseteli</p> <p>- Alle 18 vuotiaita on OHT-piirissä 145, joista 24 on valinnut sijaishoidon OHT-vapaaapäivien tavaksi ja näin ollen omaishoidontuen vapaaapäiviä tulisi pystyä tuottamaan 4356 päivää/vuosi. Maria-Katariinan max kapasiteetti 3650 hoitovuorokautta/vuosi.</p> <p>Tavoitteena laajentaa omaishoitajien palveluvaihtoehtoja tilapäishoidon vaihtoehtona.</p>	+ 400 000 €	Ei ole toteutunut, valmistelu jatkuu ja käyttöönotto tapahtunee viimeistään syksyllä 2022.
<p>Henkilökohtaisen avun kustannuskasvun hillintä: Henkilökohtainen apu asumispalveluissa otetaan osittain omaksi toiminnaksi. Leasing-autojen hankinta mahdollistaa lisäksi kuljetusten toteuttamista joustavasti omalla toimintana.</p>	- 400 000 € - 15 000 €	Ei ole toteutunut, koronarajoitusten takia ei ole voitu käynnistää. Tavoitteena on saada käynnistettyä vuoden 2022 aikana.
Vastuualueiden yhdistämisen mahdollistama henkilöstön yhteiskäyttö vähentää henkilöstökuluja	- 60 000 €	Toteutunut
Toimitilojen käytön tehostaminen, etätyön mahdollistaminen säästövuokrakuluissa 16.500 €	-16.500	Toteutunut

12.5 Johtamisen ja tuotannon tukipalvelut

Toiminta-ajatus: Tukipalvelut tukee ja mahdollistaa kuntayhtymän muita tulosalueita ja toimintayksiköitä tuottamaan korkealaatuisia ja vaikuttavia sosiaali- ja terveystaloudellisesti ja vaikuttavasti asiakkaille sekä potilaille. Toimialue koostui vuonna 2021 Henkilöstöpalveluiden, Talous- ja hallintopalveluiden, Tietohallinnon sekä Tilat ja tekniset palvelut -palvelualueista.

Vuoden 2021 aikana koronaepidemian jatkuminen on vakiinnuttanut etätyöskentelyn osana normaalia työskentelyä. Etätyöskentely on ollut varsin tehokasta ja tuottanut myös paljon hyviä ja toimivia toimintamalleja tukitehtävien hoitamiseen. Hyvinvointialueen valmistelutyöt alkoivat kesällä 2021 ja jatkuvat koko vuoden 2022 ajan. Valmistelutöihin ja niihin liittyviin hankkeisiin kohdistuu merkittävästi Soiten tukipalveluiden työpanosta, mikä hidastaa tukipalveluiden kehittämistyötä.

Henkilöstöpalveluissa aktiivisen tuen-malli saatiin valmiiksi 2021, mikä tukee hyvin työhyvinvoinnin kehittämistä. Korona on aiheuttanut paljon lisätöitä kaikissa henkilöstöhallinnon osa-alueilla. Resurssikeskus on pystynyt hyvin vastaamaan Koronasta ja Covid-rokotuksista aiheutuviin henkilöstötarpeisiin ja on ollut aktiivisesti mukana rekrytoinnissa, erityisenä tavoitteena on ollut löytää erikoisosaajia esim. lääkäreitä, psykologeja ja sosiaalityöntekijöitä. Työsuojelun toimintaohjelma toteutui hyvin. Työn vaarojen selvittäminen/arviointi on vakiintunut vastuualueetasolla. Turvallisuusasiat on keskitetty turvallisuuspäällikön vastuulle. Kulun-, ja kameravalvontaa on kehitetty suunnitelmallisesti. Turvallisuussuunnittelijan määräaikainen toimi saatiin käyttöön syksystä 2020. Lisäresurssin avulla pystyttiin suunnittelemaan vuoden vaihteessa toteutunut ohjelmistojen vaihto.

Talous- ja tilastointipalveluissa on valmistauduttu valtionkonttorin automaattisen talousraportoinnin käyttöönottoon ja kolme osavuosikatsauksen raportointia on laadittu XBRL-talouden mukaisena. Alkuvuonna on panostettu voimakkaasti talousviestinnän lisäämiseen. Soiten ja jäsenkuntien väliseen talousraportointiin tarkoitettu Numerus-dash-board on päivitetty uuteen ulkoasuun ja samalla tietosisältöjä on uusittu. Jäsenkuntien talousjohdon kanssa on aloitettu säännölliset kokoontumiset, joiden tarkoituksena on edelleen lisätä tiedonvälitystä Soiten talousraportoinnin osalta. Tiedolla johtamiseen kehitetään uusia työkaluja ja toimintatapoja osana Rakenneuudistus –hanketta.

Viestinnän ja markkinoinnin vastuualueella työt ovat keskittyneet vahvasti koronaviestintään sekä soite.fi-verkkosivustouudistuksen läpiviemiseen. Yksikköön saatiin lisäresurssia keväällä 2021, kun tiimiin rekrytoitiin määräaikainen viestintäkoordinaattori, joka keskittyy erityisesti hankeviestintään sekä hyvinvointialueen valmisteluun liittyvään viestintään. Laadittiin
Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustolle

viestintäsuunnitelma Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen viestintään sekä aloitettiin rekrytoinnin markkinointiviestintäsuunnitelman laatiminen.

Soitessa otettiin käyttöön 1.4.2021 uusi versio hallinnollisten asioiden asiarekisteristä (Dynasty10), jonka myötä kirjaamisprosessia uudistettiin ja nykyaikaistettiin sekä tiedonohjaussuunnitelmaa päivitettiin. Myös viranhaltijapäätökset julkaistaan Soiten verkkosivuilla kyseisen asiarekisterin kautta. Vanhojen potilas- ja asiakastietojen Kanta-arkistointi eteni Soite 2.0 rakenneuudistus -hankkeen puitteissa testausvaiheeseen.

Tietohallinto on pystynyt reagoimaan hyvin eri toimialoilla syntyneisiin koronan tuomiin lisätarpeisiin ja varmistanut että Soitessa on pystytty tehokkaasti tekemään etätöitä. Lisäksi erilaiset järjestelmäpäivitykset on pystytty toteuttamaan suunnitelman mukaisesti. Tietohallinnossa on käynnistynyt Lifecare MR2020 version käyttöönottoprojekti ja tarvittavat palvelinpäivitykset versiopäivitystä varten on tehty. Lifecare kehittämiskumppanuuden muutossopimus on hyväksytty ja työ käynnistynyt yhdessä 7 muun kumppaniorganisaation kanssa. Kuvantamisen (neaLink) palvelinpäivitykset käynnissä alkuvuoden aikana. Lisäksi tietohallinnon työpanosta käytetty on runsaasti rakenneuudistuksen eri hankkeissa.

Tilat ja tekniset palveluissa ALMA tuotannonohjausjärjestelmä kiinteistötekniikan osalta otettu käyttöön 2021 keväällä. ALMAN käyttöä laajennetaan kiinteistöpuolelta myös muualle Soiten toimintoihin, esimerkiksi lääkintätekniikkaan, tietohallintoon, Soiten irtaimistorekisteriin ja projektinhallintaan, sekä tulevan hyvinvointialueen muihin kalustorekistereihin. Käynnissä on hankkeita liittyen mm. mobiiliin käyttöympäristöön ja integraatiot mm. U4-järjestelmään. Kulunvalvontajärjestelmän uusi EBO-valvomoympäristö käyttöön otettu syksyllä 2021. EBO-valvomossa yhdistyy samaan valvomoympäristöön tällä hetkellä kulunvalvonnan hallinta sekä kiinteistöautomaatio. Paloilmoitinjärjestelmä integraatio toteutetaan vuoden 2022 aikana. Selvittelyssä päällekkäushälytysten integraation toteutustapa. Tavoitteena on tulevaisuudessa ohjata mm. hissihälytykset, palohälytykset päällekkäushälytykset ym. turvallisuustekniset hälytykset samaan valvomoon.

Rakentamisen osalta keskussairaalan alueella merkittävimpiä hankkeita ovat H2 saneeraus, joka valmistui kesällä 2021, F-siiven saneeraus, joka valmistui loppukesällä 2021. Patologian laboratorion rakentaminen alkoi loppuvuonna 2021 ja valmistuu vuonna 2022. Leikkausosaston heräämön sekä osasto 10 suunnittelu C-siipeen on aloitettu 2021, rakentaminen on tarkoitus aloittaa 2022 ja saneeraus on valmis 2023. Tilastrategiakonsulttien kilpailutus saatiin

valmiiksi ja tilastrategian työstäminen alkoi loppuvuonna 2021. Terveydenhoito-oppilaitos siirtyi Soiten omistukseen maaliskuussa 2021 ja suurimpana vuokralaisena siellä on Kokkolan kaupunki.

Koronaan liittyvien suojainten ja rokotusten materiaalivirtojen hallinta työllistävät varastojen ja logistiikan henkilökuntaa. Jätehuollon uuden palvelusopimuksen mukainen toiminta on käynnistynyt hyvin. Siivouksen kilpailutus Kokkolan kaupungilta vuokrattuihin kohteisiin on tehty ja uudet toimijat ovat aloittaneet työt. Koronatilanne on vaikuttanut lisääntyneinä siivoustarpeina kaikissa Soiten toimipaikossa. Puhtaanapitopalveluissa on vuoden 2021 aikana laadittu ympäristöohjelma, joka on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 aikana. Ruokahuollon osalta on ollut rajoituksia tai muutoksia ruoanjakelussa sekä esimerkiksi istumapaikkojen rajoittamisessa kulloisenkin koronatilanteen mukaisesti. Tämä on vähentänyt myyntiä ja heikentänyt tulosta.

Osallisuus ja kehittämisen tuki on osallistunut ja koordinoitunut 2021 suurta määrää hankkeita ja erilaisia osallistamisen foorumeita, mm koordinoitunut Sote-uudistukseen liittyvien Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankevalmistelun ja tukenut Soite 2.0 rakenneuudistus-hankkeen sekä erillisrahoitusten hakemusvalmisteluja. Vastuualue on koordinoitunut Soiten TKIO -ohjelman laadintaa.

Osallisuuden kautta on kehitetty Soiten palveluja ja palveluprosesseja asiakaskeskeisesti neuvostojen, asiakasraatien ja palautejärjestelmän ja kokemusasiantuntijuuden vahvistamisen kautta. ENTER -hankkeessa luotiin Soitelle kokemusosaamisen malli, jonka käyttöönottoa on käynnistetty. Ennakkovaikutusten arvioinnit (EVA) tehtiin Moniammatillisten vastaanottopalvelujen tuottamisesta, Kotiin järjestettävien palvelujen EVA-seurannasta sekä Neuvola-verkon lapsivaikutusten arvioinnista. Sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnasta raportoidaan erikseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä on tehty poikkileikkaavasti kuntien, järjestöjen ja muiden HYTE-yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisesti sovitulla toimintamallilla. Alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman ja sen kärkien päivittäminen on valmis teillä. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta on edennyt toimintasuunnitelman mukaisesti Soiten sisällä ja alueellisessa yhteistyöverkostossa.

Johtamisen ja tuotannon tukipalveluiden osalta ulkoiset tuotot kasvoivat 0,7 milj. € samalla kun kustannukset kasvoivat 0,8 milj. € verrattuna vuoteen 2020. Henkilöstökulut kasvoivat 0,4 milj. €, muiden palveluiden ostot kasvoivat 1,0 milj. € ja muut toimintatuotot pienenevät 1,0

milj. € vuoteen 2020 verrattuna. Suurin kulujen kasvu tuli työterveyspalveluista 0,5 milj. €. Suurin säästö vuokrissa ja yhtiövastikkeissa 0,5 milj. €. Tukipalveluiden kustannukset kohdennetaan sisäisesti muille toimialueille.

Pasi Hämäläinen, Johtamisen ja tuotannon tukipalvelut toimialuejohtaja, talousjohtaja

Tuloslaskelma	Tot 1-12/2020	% lv	Tot 1-12/2021	% lv	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot yhteensä	51 121 015,49		52 746 165,76		1 625 150,27	103,2 %
Palkat ja palkkiot	-19 860 783,29	-38,9 %	-20 139 661,11	-38,2%	-278 877,82	101,4 %
Henkilöstösivukulut	-4 260 816,35	-8,3 %	-4 383 411,08	-8,3%	-122 594,73	102,9 %
Muiden palv ostot	-9 979 270,67	-19,5 %	-10 987 153,01	-20,8%	-1 007 882,34	110,1 %
Aineet, tarv ja tavarat	-4 647 176,75	-9,1 %	-4 975 219,79	-9,4%	-328 043,04	107,1 %
Muut toimintakulut	-3 352 291,33	-6,6 %	-2 374 134,66	-4,5%	978 156,67	70,8 %
Ulkoiset kulut	-42 100 338,39	-82,4 %	-42 859 579,65	-81,3%	-759 241,26	101,8 %
Sisäiset kulut	-4 025 871,52	-7,9 %	-4 411 371,50	-8,4%	-385 499,98	109,6 %
Toimintakulut yhteensä	-46 126 209,91	-90,2 %	-47 270 951,15	-89,6%	-1 144 741,24	102,5 %
Toimintakate	4 994 805,58	9,8 %	5 475 214,61	10,4%	480 409,03	109,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut yht	-144,82	0,0 %	19 805,89	0,0%	19 950,71	-13676,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-4 994 661,09	-9,8 %	-5 495 020,50	-10,4%	-500 359,41	110,0 %
Yli-/Alijäämä	-0,33	0,0 %	0,00	0,0%	0,33	0,0 %

Johtamisen ja tuotannon tukipalvelut

12.5.1 Toiminnanmuutokset

Toiminnanmuutos 2021	2021	Toteutuminen
<p>HR-palvelut: (Mukaan luettuna sihteeripalvelut, tekstinkäsittely ja kääntäminen) Työterveyspalveluiden ostojen vähentäminen henkilöstömäärän vähennys ja uudella tth-toimintasuunnitelma) Resurssikeskuksen hoitajaresurssin vähennys (tuotantotavan muutos tehostetussa palveluasuomisessa – 10 hoitajaa 5/2020 alkaen) – jos tuotannon muutoksia enemmän niin vähennys suurempi (lisäksi siirrytään entistä enemmän varahenkilöstön hoitamiin sijaistamisiin), Resurssihohtajan valtuuksien lisääminen itseilmoittautuminen (mobiili-ilmoittautuminen, sähköiset palvelut, – vaikutus henkilötöyön käyttöön) Tekstinkäsittelyn ulkoistaminen (potilasasiakirjojen sanelujen purkamisesta), puheentunnistuksen käyttö, käännös-palveluiden kilpailuttaminen (potilasasiakirjojen sanelujen purkamisesta), puheentunnistuksen käyttö, käännös-palveluiden kilpailuttaminen (yiviuto) Laatuapäällikön virka ja kustannukset siirtyvät kehittämisyksiköltä HR-palveluihin, koulutus- ja turvallisuus Turvallisuusuunnittelija; vuoden määräaikainen vakanssi kustannuksineen Jukka Aro</p>	-20.000 -255.000 -45.000 -100.000 +50.000	Ei toteutunut / Korona Ei toteutunut / Korona Toteutunut Ei toteutunut / kilpailutus ei onnistunut Toteutunut
<p>Hallinto-, talous- ja tilastopalvelut Suomi.fi - , epikriisit Kantaan, muut sähköiset väylät, tästä työn säästön lisäksi postimaksusäästöä (alkanut 2020) Siirrot hankkeisiin tilapäisesti (1,5-2 henkilöä)/Soite 2.0 ja rakenneuudistus Verkkosivujen uudistus, tekninen ja sisällöllinen parantaminen, saavutettavuus ja tiedon läpinäkyvyys, tiedonhallinta. Siirtyminen kvartaali-osavuositarkastuksiin (osana AURA-hanketta)</p>	- 50.000 -50.000 +-0	Säästöt ei toteutuneet Toteutunut Toteutunut Toteutunut
<p>Hankinta- ja logistiikkapalvelut: Vakuutusten kilpailuttaminen mukaan luettuna meklarin vaihto (omaisuus-, vastuu-, tapaturmavakuutukset + muut). Kuljetuskeskusratkaisun kilpailutus (markkinaoikeudessa)</p>	-60.000 toimialueilla	-144.000 Toteutunut

Tulostettu 5.5.2022 klo 16:00 hallituksen hyväksymä+muutokset valtuustolle

88/116

Toiminnanmuutos 2021	Tavoite 2021	Toteutuminen
<p>Tietohallinto: Vuokratilojen väheneminen (Innogate) Tietohallintostrategian päivittäminen Puhelinlaitteiden ohjeistus, määrittely selvitys esim. leasing-laitteisiin siirtymisestä Turhien ohjelmistojen lakkauttaminen ja lisenssihallinnan tehostaminen toimialueilla</p>	<p>-10.000 +-0 +-0</p>	<p>Toteutunut Osittain Ei Toteutunut</p>
<p>Tekniset palvelut: Kiinteistöjen ylläpidosta, energian säästö (lämmitys ja jäähdytys), vedenkulutus ja jätehuolto</p> <ul style="list-style-type: none"> • vuonna 2021 Sähköenergian kilpailutus (3 vuotta+optio) + jätehuollon kilpailutus <p>Ruokahuollon tehostaminen ja prosessien tehostaminen Modulo tilatietopalvelutietojen käyttöönotto, tilajärjestelyt, tilojen käytön tehostaminen (kohdistuu toimialueille) Ympäristösuunnitelman/ohjelman laadinta</p>	<p>- 100.000 -20.000 +-0</p>	<p>Ei /energiarahinnan nousu Toteutunut käynnissä 2022 toteutunut Luonnokset vastuullisuus ja ympäristöpolitiikasta valmiit, käsitteily 2022 aikana</p>
<p>Kehittämispalvelut Erilaiset järjestelyt (henkilöjärjestelyt mm. projekteissa) Soite 2.0 Sote-keskus ja Rakenneuudistus –hankkeet</p>	<p>-60.000 -65.000</p>	<p>toteutunut toteutunut</p>
<p>Yhteiset Investointi, projekti ja tilahallinnan päätöksentekoprosessien selkiyttäminen Johdon tuen ja tukitoimintojen johtamisjärjestelmän kehittäminen ja kirkastaminen Talousraportoinnin roolin kasvattaminen johtamisen tueksi ja kulujen karsimiseksi Energiasäästötavoitteiden asettaminen ja seurantajärjestelmän luominen Vastuullisuuden lisääminen HR-järjestelmien läpikäynti ja kehittämisprojektin käynnistäminen Sairaalanmäen rakentamisen strategisen suunnittelun aloittaminen</p>		<p>Toteutunut Osittain Toteutunut Osittain Vastuullisuus Siirretty 2022 Toteutunut</p>

13 Tilastokatsaus

13.1 Suoritetavoitteiden toteutuminen 2021

VASTAANOTTOPALVELUT, perusterveydenhuolto	2017	2018	2019	2020	2021	Tavoite 2021
Hoitoon pääsy, viikon sisällä ajanvarauksesta vastaanotolle päässeiden potilaiden osuus	74 %	71 %	64 %	77 %	72 %	80 %
PÄIVYSTYS						
Uudestaan päivystykseen 72 tunnin kuluessa palaavien tai yhteyttä ottavien potilaiden kontaktien osuus	8 %	9 %	9 %	10 %	10 %	<9 %
ERIKOISSAIRAANHOITO						
Hoitoon pääsy, mediaanivrk (hoitotakuun piirissä) (31.8.)	43	45	54	55	62	<50
Hoitojakson pituus (keskimääräinen hoitoaika TESA, nettohoitopäivät)	2,9	2,7	2,5	2,6	2,7	2,5
Aika lähetteen käsittelystä leikkaukseen (pv)	110	65	66	82	80	65
Leikkausten määrä	4795	4738	4798	4672	4762	4800
Synnytysten määrä	1479	1394	1650	1740	1641	1750
HOITO JA HOIVA						
Omaishoidon peittävyys (%-osuus yli 75-vuotiaista)	6 %	8 %	8 %	7 %	7 %	7 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä syyskuussa olleet yli 75-vuotiaat	790	795	781	811	855	820
Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista (%)	91,7 %	92,0 %	92,1 %	93,0 %	92,1 %*	93,0 %
LAPSET, NUORET JA PERHEET						
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten lukumäärä		171	170	173	174	170
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT						
Mielenterveys ja päihdepalvelujen peittävyys 15-74-vuotiaasta väestöstä (%)	8,2 %	8,1 %	8,1 %	7,5 %	7,8 %	8,5 %
Uusien asiakkaiden osuus kaikista mielenterveys- ja päihdetyön asiakkaista (%)	38 %	30 %	29 %	29 %	29 %	32 %
VAMMAISPALVELUT						
Tuetusti itsenäisesti asuvien asiakkaiden määrä (keskimäärin kuukaudessa)		34	39	50	62	60
AIKUISSOSIAALITYÖ						
Harkinnanvaraisen toimeentulotuen keskimääräinen käsittelyaika (pv)	2,7	1,9	1,7	1,2	1,3	<2
Aktivointiaste (%)	44 %	48 %	45 %	35 %	31 %	40 %
KUNTOUTUS						
Aivoinfarkti potilaiden sairaalajakson jälkeinen kotiutuminen (kotiutuneiden %-osuus kaikista aivoinfarktipotilaiden hoitojaksoista, I60-I68)	58 %	41 %	46 %	59 %	59 %	61 %
Kotoa saapuvien lonkkamurtumapotilaiden sairaalajakson jälkeinen kotiutuminen (kotiutuneiden %-osuus kaikista lonkkamurtumapotilaiden hoitojaksoista)	22 %	25 %	29 %	28 %	39 %	45 %
SUUN TERVEYDENHUOLTO						
Hoitoon pääsy, 3 kuukauden sisällä ajanvarauksesta vastaanotolle päässeiden osuus	87 %	85 %	81 %	83 %	84 %	90 %
Tervehampaisten potilaiden osuus alle 18-vuotiaista suun terveydenhuollon käynnillä olleista	65 %	66 %	68 %	69 %	69 %	70 %
Yli 18-vuotiaat asiakkaat, joilla tutkittaessa vähintään yksi karieksen vaurioittama hammas (%-osuus kaikista tutkituista)	52 %	51 %	48 %	52 %	48 %	<50 %
*laskentaa muutettu vuoden 2021 luvun kohdalla						
** korona-pandemia on vaikuttanut sekä 2020 että 2021 toteutuneisiin lukuihin						

14 Tilinpäätös

14.1 Käyttötalouden ja investointiosan toteutuminen

KÄYTTÖTALOUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutunut 2021	Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	327 006 945	0	327 006 945	323 646 455,93	-3 360 489	99,0
Maksutuotot	19 295 083	0	19 295 083	20 405 362,40	1 110 279	105,8
Tuet ja avustukset	2 747 042	0	2 747 042	16 665 068,84	13 918 027	606,7
Muut tuotot	5 574 506	0	5 574 506	5 715 630,21	141 124	102,5
Yhteensä	354 623 576	0	354 623 576	366 432 517,38	11 808 941	103,3
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	146 826 029	0	146 826 029	151 144 176,11	4 318 147	102,9
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	26 279 037	0	26 279 037	27 404 454,18	1 125 417	104,3
Muut henkilöstösivukulut	5 044 110	0	5 044 110	5 913 873,42	869 763	117,2
Palvelujen ostot piirin ulkop.	18 629 430	0	18 629 430	22 894 758,79	4 265 329	122,9
Palvelujen ostot	97 954 430	0	97 954 430	101 226 970,68	3 272 541	103,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	28 212 135	0	28 212 135	29 471 721,76	1 259 587	104,5
Avustukset	7 956 178	0	7 956 178	7 553 443,65	-402 734	94,9
Muut toimintakulut	16 741 956	0	16 741 956	14 440 279,26	-2 301 677	86,3
Yhteensä	347 643 305	0	347 643 305	360 049 677,85	12 406 373	103,6
TOIMINTAKATE	6 980 270	0	6 980 270	6 382 840	-597 431	91,4
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
Korkotuotot	0		0	39 004,73	39 005	
Muut rahoitustuotot	0		0	755 314,97	755 315	
Korkokulut	-82 000		-82 000	-79 523,88	2 476	97,0
Muut rahoituskulut	-60 000		-60 000	-79 363,06	-19 363	132,3
Yhteensä	-142 000		-142 000	635 432,76	777 432,76	-447,5
VUOSIKATE	6 838 271	0	6 838 271	7 018 272	180 001	102,6
POISTOT	-6 838 271		-6 838 271	-7 378 026,98	-539 756	107,9
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	-359 755	-359 755	
Varausten ja rahastojen muutokset				228 632,73	228 633	
Poistoeron muutos				0,00	0	
Rahastojen muutos	0		0	131 121,96	131 122	
yhteensä	0		0	359 754,69	131 122	
TILIKAUDEN ylijäämä/alijäämä	0	0	0	0	0,00	
INVESTOINNIT						
Investointimenot						
Tietokoneohjelmistot yhteensä	2 916 110	0	2 916 110	1 680 052,10	-1 236 058	57,6
Kiinteän omaisuuden osto yhteensä	210 000	0	210 000	79 750,83	-130 249	38,0
Rakennukset yhteensä	6 570 000	0	6 570 000	2 445 676,47	-4 124 324	37,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	367 000	0	367 000	207 151,14	-159 849	56,4
Kuljetusvälineet yhteensä	0	0	0	0,00	0	
Muu kalusto yhteensä	3 782 430	0	3 782 430	2 500 077,07	-1 282 353	66,1
Käyttöomaisuusarvopaperit yhteensä	1 279 523	0	1 279 523	3 100,00	-1 276 423	0,2
Liittymismaksut	0	0	0	0,00	0	
Yhteensä	15 125 063	0	15 125 063	6 915 807,61	-8 209 255	45,7
Tulot investointeihin						
Käyttöomaisuuden myyntituotot	409 926			0,00		

Valtionosuudet investointeihin	0	0	0,00	0	
INVESTOINNIT NETTO	15 125 063	0	15 125 063	6 915 807,61	-8 209 255 45,7

**ENNAKKOMAKSUT JA
KESKENERÄISET HANKINNAT**

Keskeneräiset hankinnat	1.1.	Valmistunut	Toteutunut	Kesken 31.12.
F-siipi	0,00	1 374 993,62	1 374 993,62	0,00
ESH. tilojen remontti/lasten ja nuorten	0,00	13 888,50	0,00	-13 888,50
Välipohja lämpökeskukseen	0,00	62 268,99	62 268,99	0,00
Uuden tehon rakentaminen, leikkaussali	0,00	9 270,50		-9 270,50
A,B siivet	0,00	104 399,47	0,00	-104 399,47
Yhteispäivystyksen tilamuutokset	0,00	47 970,02	0,00	-47 970,02
Kantasairaalan erit. saneeraukset	0,00	113 364,87	113 364,87	0,00
Koivuhaan hammashoitola	0,00	55 308,75	55 308,75	0,00
Patologian laboratorio	0,00	69 658,09	0,00	-69 658,09
Yhteensä	0,00	1 851 122,81	1 605 936,23	-245 186,58
Valtionos keskener. hankkeisiin				

14.2 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	6 980 271	7 018 272,29	-38 001
Tulorahoituksen korjaukset		1 392 023,00	-1 392 023
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-15 149 106	-6 915 807,61	-8 233 298
Rahoitusosuudet investointimenoihin	409 926	0,00	409 926
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0,00	
Toiminnan ja investointien rahavirtavirta	-7 758 909	1 494 487,68	-9 253 397
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset		0,00	0
Antolainasaamisten vähennykset		260 000,00	-260 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	11 400 000	11 400 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-3 565 157	-5 557 433,09	1 992 276
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		570 000,00	-570 000
Oman pääoman muutokset		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-200 000	1 227 917,76	-1 427 918
Vaihto-omaisuuden muutokset	0	644 775,66	-644 776
Saamisten muutokset	0	896 742,36	-896 742
Korottomien velkojen muutokset		7 583 208,35	-7 583 208
Rahoituksen rahavirta	7 634 843	17 025 211,04	-9 390 368
Rahavarojen muutos	-124 066	18 519 698,72	
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 1.1.		14 394 352,02	
Rahavarat 31.12.		32 914 050,74	
		-18 519 698,72	

14.3 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	323 646 455,93	317 967 415,21
Maksutuotot	20 405 362,40	18 089 836,48
Tuet ja avustukset	16 665 068,84	2 879 951,10
Muut toimintatuotot	5 715 630,21	5 391 806,64
	366 432 517,38	344 329 009,43
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	151 144 176,11	145 297 456,85
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	27 404 454,18	26 575 077,16
Muut henkilöstösivukulut	5 913 873,42	4 928 773,26
Palvelujen ostot	124 121 729,47	109 412 483,79
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	29 471 721,76	28 232 427,33
Avustukset	7 553 443,65	7 306 423,75
Muut toimintakulut	14 440 279,26	15 492 089,29
	360 049 677,85	337 244 731,43
TOIMINTAKATE	6 382 839,53	7 084 278,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	39 004,73	43 947,81
Muut rahoitustulot	755 314,97	157 502,14
Korkokulut	-79 523,88	-82 617,51
Muut rahoituskulut	-79 363,06	-37 236,70
Yhteensä	635 432,76	81 595,74
VUOSIKATE	7 018 272,29	7 165 873,74
POISTOT	-7 378 026,98	-6 728 892,54
TILIKAUDEN TULOS	-359 754,69	436 981,20
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	0,00	0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	228 632,73	65 458,70
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	131 121,96	-4 963,26
	359 754,69	60 495,44
TILIKAUDEN ylijäämä/alijäämä	0,00	497 476,64
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatulot/Toimintakulut %	101,8	102,1
Vuosikate/Poistot%	95,1	106,5

14.4 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 018 272,29		7 165 873,74	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>1 392 023,00</u>	8 410 295,29	<u>-1 597 380,74</u>	5 568 493,00
Investointien rahavirta				
Investointimenot		-6 915 807,61		-11 576 868,86
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>151 806,65</u>	151 806,65
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 494 487,68		-5 856 569,21
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset		0,00		0,00
Antolainasaamisten vähennykset		260 000,00		26 000,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset		11 400 000,00		10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset		-5 557 433,09		-2 065 156,50
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		570 000,00		-1 000 000,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 227 917,76		1 019 385,17	
Vaihto-omaisuuden muutokset	644 775,66		-2 832 102,66	
Saamisten muutokset	896 742,36		2 358 723,67	
Korottomien velkojen muutokset	<u>7 583 208,35</u>	<u>10 352 644,13</u>	<u>411 152,89</u>	957 159,07
Rahoituksen rahavirta		<u>17 025 211,04</u>		<u>7 918 002,57</u>
Rahavarojen muutos		<u>18 519 698,72</u>		<u>2 061 433,36</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 1.1.	14 394 352,02		12 332 918,66	
Rahavarat 31.12.	<u>32 914 050,74</u>	<u>18 519 698,72</u>	<u>14 394 352,02</u>	<u>2 061 433,36</u>
		0,00		0,00
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus, %	101,48		61,90	
Lainanhoitokate	1,26		3,37	
Laskennallinen lainanhoitokate	1,39		1,68	
Kassan riittävyys, pv	32		15	
Kassasta maksut	372 602 442		350 969 374	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-26 359 423		-29 190 075	
Investointien tulorahoitus% =	100*Vuosikate/investointien omahankintameno			
Lainanhoitokate=	(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)			
Kassan riittävyys (pv)	365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella			

14.5 Tase

Vastaavaa	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	2 248 272,01	1 614 169,13
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 285 714,87	2 285 714,87
Rakennukset	41 440 473,84	42 526 549,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 194 269,55	3 678 885,40
Koneet ja kalusto	5 774 786,69	5 539 984,79
Muut aineelliset hyödykkeet	61 883,69	70 602,57
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	245 186,58	0,00
	53 002 315,22	54 101 737,47
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	9 707 593,26	9 704 493,26
Muut lainasaamiset	200 000,00	460 000,00
Muut saamiset	101 794,16	101 794,16
	10 009 387,42	10 266 287,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 808 687,71	4 453 463,37
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	10 984 570,77	15 718 293,48
Muut saamiset	2 258 364,60	2 270 340,35
Siirtosaamiset	7 763 693,18	3 914 737,08
	21 006 628,55	21 903 370,91
Rahat ja pankkisaamiset	32 914 050,74	14 394 352,02
VASTAAVAA YHTEENSÄ	122 989 341,65	106 733 380,32

Vastattavaa
OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	5 972 818,34	5 972 818,34
Muut omat rahastot	572 214,36	703 336,32
Edellisen tilik. ylijäämä	4 288 131,34	3 790 654,70
Tilikauden ylijäämä	0,00	497 476,64
	10 833 164,04	10 964 286,00

POISTOEROT JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Kertynyt poistoero	0,00	0,00
Investointivaraukset	0,00	228 632,73
Muut vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	5 014 091,00	3 622 068,00
---------------------------	--------------	--------------

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT
VIERAS PÄÄOMA
Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta	36 026 095,50	28 761 252,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	1 422 276,59
	36 026 095,50	30 183 528,59

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta	4 135 156,50	3 565 156,50
Ostovelat	17 650 894,28	16 344 761,90
Muut velat	7 423 947,39	6 869 077,64
Siirtovelat	38 665 217,64	32 943 011,42
	67 875 215,81	59 722 007,46

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

	122 989 341,65	106 733 380,32
--	-----------------------	-----------------------

Taseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste%	8,81 %	10,49 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	28,35 %	26,11 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista %	33,96 %	32,46 %
Lainakanta 31.12.,	40 161 252 €	33 748 685 €
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	60 704 186 €	55 605 290 €
Lainasaamiset	200 000 €	460 000 €

Omavaraisuusaste, % = 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /

(Koko pääoma - Saadut ennakot

Velat ja vastuut % käyttötuloista % = 100 * (Vieras pääoma - saadut ennakot + vuokravastuut) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

14.6 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	375 405 163,12	353 099 362,02
Toimintakulut	-367 270 967,82	-343 653 457,71
Osuus osakkuusyhteisön voitosta	21 693,89	78 409,64
TOIMINTAKATE	8 155 889,19	9 524 313,95
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	37 758,87	42 708,43
Muut rahoitustulot	705 331,00	157 803,44
Korkokulut	-162 289,52	-208 966,53
Muut rahoituskulut	-94 911,97	-13 216,01
	485 888,39	-21 670,67
VUOSIKATE	8 641 777,58	9 502 643,28
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 024 851,98	-7 774 110,29
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	616 925,60	1 728 532,99
Tilinpäätössiirrot	131 121,96	-502 439,91
Laskennalliset verot	0,00	9 091,80
TILIKAUDEN ylijäämä/alijäämä	748 047,56	1 235 184,88
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	102,2	102,7
Vuosikate/Poistot %	107,7	122,2

14.7 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	v. 2021		v. 2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	8 641 777,58		9 502 643,28	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	1 370 329,11	10 012 106,69	-1 524 084,64	7 978 558,64
Investointien rahavirta	0,00		0,00	
Investointimenot		-7 876 278,74		-11 719 859,60
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vast. hyödykkeiden luov.tulot	103,63	103,63	100,91	100,91
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 135 931,58		-3 741 200,05
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset		0,00		0,00
Antolainasaamisten vähennykset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset		11 400 000,00		10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset		-2 675 799,59		-3 318 679,50
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		-3 565 156,50		-1 108 066,00
Oman pääoman muutokset				
Oman pääoman muutokset		-626 305,93		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 227 917,76		1 946 702,79	
Vaihto-omaisuuden muutokset	644 775,66		-2 832 102,66	
Saamisten muutokset	-750 344,51		2 436 920,41	
Korottomien velkojen muutokset	7 491 083,63	8 613 432,54	-219 386,04	1 332 134,50
Rahoituksen rahavirta		13 146 170,52		6 905 389,00
Rahavarojen muutos		15 282 102,11		3 164 188,95
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 1.1.	21 207 721,38		18 043 532,43	
Rahavarat 31.12	36 489 823,49	-15 282 102,11	21 207 721,38	-3 164 188,95
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus, %	109,72		81,08	
Pääomamenojen tulorahoitus %	81,90		63,19	
Lainanhoitokate	3,27		2,75	
Laskennallinen lainanhoitokate	1,28		1,54	
Kassan riittävyys, pv	37		23	
Kassasta maksut	362 327 690		335 474 460	

14.8 Konsernitase

Vastaavaa	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	2 530 489,94	1 939 742,90
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 285 714,87	2 285 714,87
Rakennukset	62 376 950,63	63 170 657,17
Kiinteät kojeet ja laitteet	3 194 269,55	3 678 885,40
Koneet ja kalusto	5 993 401,57	5 696 049,61
Muut aineelliset hyödykkeet	61 883,69	70 602,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	246 990,78	0,00
	74 159 211,09	74 901 909,62
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	672 617,89	647 649,38
Muut lainasaamiset	200 000,00	200 000,00
Muut saamiset	170 727,46	170 727,46
	1 043 345,35	1 018 376,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 808 687,71	4 453 463,37
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	11 764 225,12	16 614 141,41
Muut saamiset	2 401 113,56	2 378 328,19
Siirtosaamiset	8 316 078,29	2 738 602,86
	22 481 416,97	21 731 072,46
Rahoitusarvopaperit	1 328 751,04	
Raha ja pankkisaamiset	35 161 072,45	21 207 721,38
	140 512 974,54	125 252 286,58
VASTAAVAA YHTEENSÄ		
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 972 818,34	5 972 818,34
Muut omat rahastot	1 200 524,30	1 331 646,26
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	5 955 813,25	4 720 628,37
ylijäämän palautus omistajajäsenille, Nordlab	-626 305,93	
Tilikauden ylijäämä	748 047,56	1 235 184,88
	13 250 897,51	13 260 277,85
POISTOERO JA PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	5 014 091,00	3 622 068,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 240 775,30	2 012 857,54
VIERAS PÄÄOMA		

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	48 460 553,50	42 449 233,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	1 422 276,59
	48 460 553,50	43 871 509,59

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 388 679,50	4 818 679,50
Saadut ennakot	275,83	252,14
Ostovelat	18 222 227,19	16 807 973,37
Muut velat	7 491 204,81	7 118 551,92
Siirtovelat	39 444 269,90	33 740 116,67
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
	70 546 657,23	62 485 573,60

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

140 512 974,54	125 252 286,58
0,00	

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuus %	9,4 %	10,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	31,7 %	30,1 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista %	37,2 %	36,4 %
Konsernin lainakanta 31.12., €	53 849 233	48 690 189
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	74 599 125	70 752 629

14.9 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat tiedot

1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoön.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno ja todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

2) Perustelut tuloslaskelman esittämistavan muutos

Tuloslaskelman esittämistavan muutos; palveluseteli tili on siirretty avustukset-tiliryhmästä asiakaspalveluiden ostot-tiliryhmään

Vastaavat muutokset on tehty edellisen tilikauden vertailutietoihin.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisö sekä liikelaitoskuntayhtymä, joissa Soite on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen on lisäksi yhdistelty omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisön voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja konsernitasetta laadittaessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kuntayhtymän ja sen tytäryhteisön sekä liikelaitoskuntayhtymän keskinäinen omistus on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Toimintatuotot (eliminoimattomat)	v. 2021
Soite, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvvelukuntayhtymä toimintatuotot	366 432 517,38
NordLab liikelaitoskuntayhtymä	
liikevaihto	10 109 399,12
muut toimintatuotot	58 625,45
	10 168 024,57
Kiinteistö Oy H-seitsikko	
liikevaihto	167 520,74
rahoitustuotot	561 921,11
	729 441,85
Toimintatuotot yhteensä	377 329 983,80

14.10 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot

	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Myyntituotot jäsenkunnilta	280 104 128	272 749 674	280 104 127,70	272 749 673,51
Myyntituotot ulkokunnilta	30 573 934	29 622 889	30 573 933,51	29 622 888,57
Myyntituotot valtiolta	5 960 738	8 114 202	5 960 737,83	8 114 202,36
Muut myyntituotot	15 921 677	16 199 978	7 007 656,89	7 480 650,77
Maksutuotot	20 405 362	18 089 836	20 405 362,40	18 089 836,48
Tuet ja avustukset	16 665 069	2 879 951	16 665 068,84	2 879 951,10
Muut toimintatuotot	5 774 256	5 442 832	5 715 630,21	5 391 806,64
Yhteensä	375 405 163	353 099 362	366 432 517,38	344 329 009,43

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	30-40 vuotta	Tasapoisto
Perusparannukset	15 vuotta	Tasapoisto
Suurehkot tilasaneeraukset	10 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet	10-25 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto

Pienet käyttöomaisuuden hankinnat alle 10000 euroa on kirjattu vuosikuluiksi.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

Vuonna 2021: (tot. mukaan)	Kuntayhtymä
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	7 378 027
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	6 912 708
Ero €	465 319
Ero %	6,7

12) Pakollisten varausten muutokset

Pakollisena varauksen on tilinpäätökseen kirjattu potilasvakuutuksen vastuuvaraus.

Potilasvahinkovastuun muutos sisältyy tuloslaskelmassa kohtaan palvelujen ostot

	2021	2020
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	3 622 068,00	5 067 743,00
Lisäykset/vähennykset tilikaudella	1 392 023,00	-1 445 675,00
Pakolliset varaukset 31.12	5 014 091,00	3 622 068,00

16) Erittely poistoeron muutoksista

	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos		
(vähennys+/lisäys-)	0,00	0,00
Poistoero 31.12	0,00	0,00

14.11 Tasetta koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat

	Konserni	Kuntayhtymä
Aineettomat hyödykkeet	Atk-ohjelm. ja oikeudet	Atk-ohjelm. ja oikeudet
Poistamaton hankintameno 1.1	1 939 742,90	1 614 169,13
Lisäykset tilikauden aikana	1 697 043,08	1 637 539,94
Tilikauden poisto	-1 181 278,20	-1 078 419,22
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 455 507,78	2 173 289,85

	Konserni	Kuntayhtymä
Aineettomat hyödykkeet	Vuokrahuon. peruspar. menot	Vuokrahuon. peruspar. menot
Poistamaton hankintameno 1.1		0,00
Lisäykset tilikauden aikana	79 750,83	79 750,83
Tilikauden poisto	-4 768,67	-4 768,67
Kirjanpitoarvo 31.12.	74 982,16	74 982,16

Aineelliset hyödykkeet Konserni	Poistamaton hank meno 1.1.	Lisäykset tilik aikana	Vähennykset	Tilikauden poisto	Kirjanpitoarvo 31.12.
Maa- ja vesialueet	2 285 714,87	0,00			2 285 714,87
Rakennukset	63 170 657,17	2 977 998,02		-3 771 704,56	62 376 950,63
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 678 885,40	207 151,14	0,00	-691 766,99	3 194 269,55
Koneet ja kalusto	5 696 049,61	2 663 966,63		-2 366 614,68	5 993 401,57
Asfaltointi	70 602,57	0,00		-8 718,88	61 883,69
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00		0,00
Keskeneräiset hankinnat	0,00	1 852 927,01	-1 605 936,23		246 990,78
Yhteensä	74 901 909,62	7 702 042,80	-1 605 936,23	-6 838 805,11	74 159 211,09

Aineelliset hyödykkeet Kuntayhtymä	Poistamaton hank meno 1.1.	Lisäykset tilik aikana	Vähennykset	Tilikauden poisto	Kirjanpitoarvo 31.12.
Maa- ja vesialueet	2 285 714,87	0,00			2 285 714,87
Rakennukset	42 526 549,84	2 200 489,89	0,00	-3 286 565,89	41 440 473,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 678 885,40	207 151,14	0,00	-691 766,99	3 194 269,55
Koneet ja kalusto	5 539 984,79	2 542 589,23		-2 307 787,33	5 774 786,69
Asfaltointi	70 602,57	0,00		-8 718,88	61 883,69
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00		0,00
Keskeneräiset hankinnat	0,00	1 851 122,81	-1 605 936,23	0,00	245 186,58
Yhteensä	54 101 737,47	6 801 353,07	-1 605 936,23	-6 294 839,09	53 002 315,22

Sijoitukset Konserni	Poistamaton hank meno 1.1.	Lisäykset tilik aikana	Vähennykset	Tilikauden poisto	Kirjanpitoarvo 31.12.
Osakkeet ja osuudet	647 649,38	25 072,14	-103,63	0,00	672 617,89
Muut lainasaamiset	200 000,00				200 000,00
Muut saamiset	170 727,46	0,00	0,00	0,00	170 727,46
Yhteensä	1 018 376,84	25 072,14	-103,63	0,00	1 043 345,35

Sijoitukset Kuntayhtymä	Poistamaton hank meno 1.1.	Lisäykset tilik aikana	Vähennykset	Tilikauden poisto	Kirjanpitoarvo 31.12.
Osakkeet ja osuudet	9 704 493,26	3 100,00		0,00	9 707 593,26
Saamiset konserniyhteisöltä	460 000,00		-260 000,00	0,00	200 000,00
Muut saamiset	101 794,16	0,00	0,00	0,00	101 794,16
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 266 287,42	3 100,00	-260 000,00	0,00	10 009 387,42

Lainasaamiset Kokkopesu Oy:ltä 200 000 €

Osakkeet ja osuudet lisäykset:

20) Tytäryhteisöt, joissa kuntayhtymällä on määräysvalta

Kiinteistö Oy H-Seitsikko	Omistusosuus 100 %
Tilikauden 2021 voitto	0,00 €
Oma pääoma taseessa 31.12.2021	9 594 564,13 €

21) Kuntayhtymät

Nordlab Pohjois-Suomen laboratorionkeskuksen liikelaitoskuntayhtymä osuus 10,2 %

22) Osakkuusyhteisöt

KokkoPesu Oy	Omistusosuus 45 %
Tilikauden 2021 voitto	59.399,08
Oma pääoma taseessa 31.12.2021	96.720,46

23) Saamisten erittely	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä		
Myyntisaamiset	0,00 €	3 791,42
Lainasaamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	0,00	3 791,42
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset		81 720,15
Saamiset yhteensä		81 720,15
Saamiset osakkuusyhteisöltä		
Myyntisaamiset		0,00
Lainasaamiset	200 000,00	
Saamiset yhteensä	200 000,00	0,00

7.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

OMA PÄÄOMA	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2 020
Peruspääoma	5 972 818,34	5 972 818,34	5 972 818,34	5 972 818,34
Muut omat rahastot	628 309,94	628 309,94		
Käyttörahasto	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00
Opinto ja viihdytysrahasto 1.1.	503 336,32	498 373,06	503 336,32	498 373,06
Rahaston lisäys	46 741,30	4 963,26	46 741,30	4 963,26
Rahaston vähennys	-177 863,26	0,00	-177 863,26	0,00
Opinto ja viihdytysrahasto 31.12.	372 214,36	503 336,32	372 214,36	503 336,32
Edellisen tilikauden ylijäämä	5 329 507,32	4 720 628,37	4 288 131,34	3 790 654,70
Ylijäämän palautus omistajajäsenille, Nordlab	-626 305,93			
Tilikauden ylijäämä	748 047,56	1 235 184,88	0,00	497 476,64
OMA PÄÄOMA YHT	13 250 897,51	13 260 277,85	10 833 164,04	10 964 286,00

Osuedet peruspääomaan kunnittain		
	2021	2020
Halsua	105 035,33	105 035,33
Kannus	325 196,33	325 196,33
Kaustinen	245 053,24	245 053,24
Kokkola	4 183 235,59	4 183 235,59
Kruunupyö	231 078,41	231 078,41
Lestijärvi	95 059,56	95 059,56
Perho	194 798,43	194 798,43
Reisjärvi	165 734,16	165 734,16
Toholampi	243 331,48	243 331,48
Veteli	184 295,82	184 295,82
Yhteensä	5 972 818,34	5 972 818,34

27) Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaiset velat	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	48 460 553,50	42 449 233,00	36 026 095,50	28 761 252,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	1 422 276,59	0,00	1 422 276,59
Pitkäaikaiset velat yhteensä	48 460 553,50	43 871 509,59	36 026 095,50	30 183 528,59

joista eräännyy 1.1.2025 tai sen jälkeen

Pitkäaikaiset velat	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	26 905 835,50	23 304 515,00	19 485 469,50	14 500 626,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	26 905 835,50	23 304 515,00	19 485 469,50	14 500 626,00

29) Pakolliset varaukset

	2021	2020
Potilasvakuutusmaksuvastuu	5 014 091,00	3 622 068,00

30) Vieras pääoma

	2021	2020
Velat tytäryhteisölle		
Ostovelat	29 233,01	32 366,04
Muut velat	65 661,42	
Yhteensä	94 894,43	32 366,04
Velat jäsenkuntayhtymille		
Ostovelat	946 340,22	1 150 203,69
Velat osakkuusyhteisölle		
Ostovelat	135 771,56	134 218,19
Yhteensä	135 771,56	134 218,19

33) Siirtovelkoihin siirtyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtovelat	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Jaksotetut palkat ja sivukulut	33 261 514,66	30 543 436,64	32 677 083,33	31 173 253,75
Potilasvahinkovastuumaksut	883 320,00	970 160,00	883 320,00	970 160,00
Kuntien palvelumaksut hyv.	4 494 688,26	0,00	4 494 688,26	0,00
Korko ym.siirtovelat	804 746,97	2 226 520,02	610 126,05	799 597,67
Yhteensä	39 444 269,89	33 740 116,66	38 665 217,64	32 943 011,42

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot
Kiinnitykset

Kokkolan Osuuspankki

Panttivelkakirjat 1-13, 2,2 milj.€

Laina maksettu kokonaisuudessaan pois

38) Vuokravastuut				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä	18 575 278,46	19 633 454,00	18 368 320,46	19 427 618,27
*seuraavalla tk. maksettava osuus	5 355 064,72	5 252 617,26	5 148 106,72	5 047 597,26
Leasingvastuut yhteensä	2 174 613,10	2 428 986,15	2 174 613,10	2 428 986,15
*seuraavalla tk maksettava osuus	566 017,60	539 556,97	566 017,60	539 556,97
Yhteensä	20 749 891,56	22 062 440,15	20 542 933,56	21 856 604,42

Takausvastuut

Kuntayhtymä

	2021	2020
Kuntarahoitus Oyj Kiinteistö Oy H-Seitsikko	13 419 181,00	14 639 104,00
Nordea Bank Oyj Kiinteistö Oy H-Seitsikko	268 800,00	302 400,00

Kiinteistö Oy H-seitsikon omavelkainen takaus enintään 840.000 €. Lainaa jäljellä 268.800 €

Kiinteistö Oy H-seitsikon omavelkainen takaus enintään 3.5 milj. €. Lainaa jäljellä 2.026.320 €

Kiinteistö Oy H-seitsikon omavelkainen takaus enintään 14,5 m€. Lainaa jäljellä 4.714.287 € ja 6.678.574 €

39) Vastuusitoumukset

Potilasvakuutuspoolin ilmoittama vakuutusmaksuvastuu	5 897 411,00	
- josta velkakirjalla		5 897 411,00
Taseessa vakuutusmaksuvastuuta pakollisissa varauksissa	5 014 091,00	
Taseessa lyhytaikaisissa lainoissa potilasvakuutuslainaa	883 320,00	5 897 411,00
(väh. vamm palvelulain muk etuudet tuettu asum. 0 €)	<u>Ero</u>	<u>0,00</u>

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni	Kuntayhtymä
Arvonlisäveron palautusvastuu	10 469 890	7 796 476

Johdannaissopimukset

 Koronvaihtosopimukset yhteensä
 Markkina-arvo

	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Koronvaihtosopimukset yhteensä	4 800 000,00	4 800 000,00	4 800 000,00	4 800 000,00
Markkina-arvo	-25 322,00	-109 844,00	-25 322,00	-109 844,00

Koronvaihtosopimukset

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalukuntayhtymä käyttää johdannaisia ainoastaan suojaavassa tarkoituksessa. Korkoriskeiltä suojautumiseksi hallitus on hyväksynyt korkorisepolitiikan. Poliitiikan keskeinen ajatus on, että osa lainasalkusta suojataan kiinteällä korolla. Kiinteäksi koroksi katsotaan yli 12 kuukauden korkojakso.

Korkorisepolitiikan toteuttamiseksi voidaan käyttää kiinteäkorkoisia lainoja, koronvaihtosopimuksia sekä muita suojaavaksi katsottavia korkojohdannaissopimuksia tai niiden yhdistelmiä.

Johdannaissopimuksen myötä kuntayhtymän lainojen kokonaiskorkokustannusten vaihtelu on vähäisempää kuin ilman sopimusta.

Vähäisemmällä muutoksella tarkoitetaan tässä pienempää riskiä. Tämä on toteutettu siten, että korkojen noustessa koronvaihtosopimus tuottaa ja korkojen laskiessa se toimii päinvastoin. Korkojakso on 6 kuukautta.

Koronvaihtosopimuksessa mainittu laskennallinen pääoma lyhenee tasasuuruisin erin (300 000 euroa) kaksi kertaa vuodessa kahdeksan vuoden ajan.

Koronvaihtosopimuksen tekohetkellä suojattiin 50 % otetusta lainasta siten, että suojaus alkaa viivästetysti 2 vuoden kuluttua.

Koronvaihtosopimusta päivitetään tarvittaessa siten, että se suojaaa osan lainasalkusta myös tulevaisuudessa lainojen määrien muuttuessa.

7.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

	Konserni		Kuntayhtymä	
42) HENKILÖSTÖ	2021	2020	2021	2020
Henkilöstön määrä 31.12.	3989	4011	3917	3940

43) HENKILÖSTÖKULUT	2021	2020	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan				
Palkat ja palkkiot	156 991 929,80	151 263 729,02	154 147 200,49	148 258 066,42
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	27 880 835,75	27 076 506,60	27 404 454,18	26 575 077,16
Muut henkilöstösivukulut	5 959 243,32	4 981 341,31	5 913 873,42	4 928 773,26
Henkilöstökorvaukset	-3 003 024,38	-2 960 609,57	-3 003 024,38	-2 960 609,57
Luontaisedut	47 827,90	54 109,83	47 827,90	54 109,83
Käyttöomaisuuteen aktivoituid palkat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	187 876 812,39	180 415 077,19	184 510 331,61	176 855 417,10

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2021	2020
Kokkolanseudun perussuomalaiset	963,00	731,50
KD Kokkolan suomenkielinen puolue		56,00
Keskustan Kokkolan yhdistys	602,00	656,00
Keskustan K-P:n piiri	3 368,00	1 424,00
Perussuomalaiset Ry	184,00	48,00
Kristillisdemokraatit	800,00	88,00
Kokoomus K-P:n aluejärjestö		454,00
Pohjanmaan kokoomus	891,00	
Kannuksen kokoomus	176,00	
Vetelin perussuomalaiset	64,00	
Pohjanmaan sosiaalidemokraatit	7 449,00	5 712,00
	14 497,00	9 169,50

45) TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	Konserni		Kuntayhtymä	
	2021	2020	2021	2020
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy				
Tilintarkastuspalkkiot	32 330,45	18 467,99	30 437,74	15 232,62
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	608,00	0,00	608,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	7 383,13	8 535,36	7 010,83	8 088,60
Muut palkkiot	1 199,52	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	40 913,10	27 611,35	37 448,57	23 929,22

46) Tiedot kuntayhtymän ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Toimitusjohtajan kanssa on 1.2.2019 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus.

Kuntayhtymä on antanut tilikaudella Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalukuntayhtymä Soiten henkilökuntayhdistykselle 25.000 euron avustuksen opinto- ja viihdytysrahastosta.

14.12 Kuntayhtymän kokonaistulot ja –menot

TULOT	v. 2021	v. 2020
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	437 964 838,39	409 912 085,03
Korkotulot	39 004,73	41 860,00
Muut rahoitustuotot	755 314,97	159 589,95
Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0,00	151 806,65
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	260 000,00	26 000,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 400 000,00	10 000 000,00
Kokonaistulot yhteensä	450 419 158,09	420 291 341,63
MENOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	431 581 998,86	402 827 807,03
Korkokulut	79 523,88	82 617,51
Muut rahoituskulut	79 363,06	37 236,70
+/- pakollisten varausten muutos	-1 392 023,00	1 445 675,00
Tulorahoituksen korjauserä	0,00	151 705,74
Investoinnit		
Investointimenot	6 915 807,61	11 576 868,86
Investointimenot-käyttömenot		
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 987 433,09	3 065 156,50
Kokonaismenot yhteensä	442 252 103,50	419 187 067,34
Kokonaistulot	450 419 158,09	420 291 341,63
Kokonaismenot	442 252 103,50	419 187 067,34
	8 167 054,59	1 104 274,29
Muut maksuvalmiuden muutokset	10 352 644,13	957 159,07
Rahavarojen muutos	-18 519 698,72	-2 061 433,36
	-8 167 054,59	-1 104 274,29

0,00

14.13 Kuntien osuudet kuntayhtymän varoihin

KUNTA	Osuus peruspääomaan 31.12.2021	%
Jäsenkunta		
Halsua	105 035,33	1,76
Kannus	325 196,33	5,44
Kaustinen	245 053,24	4,10
Kokkola	4 183 235,59	70,04
Kruunupyö	231 078,41	3,87
Lestijärvi	95 059,56	1,59
Perho	194 798,43	3,26
Reisjärvi	165 734,16	2,77
Toholampi	243 331,48	4,07
Veteli	184 295,82	3,09
Yhteensä	5 972 818,34	100,00

14.14 Kuntien palvelumaksut 1.1.-31.12.2021

Kunta	Suoriteperusteinen laskutus Oma toiminta	Ostopalvelut	Kalliiden hoitojen taseaus hyvitys	Maksut	Maisema- laskutus	Tiilikauden palautus	Suurten kustannusten taseaus	Sotekust yht. tasattuna	Kuntien maksamat ennakot yhteensä	Tiilikauden sote-kust. ja maksujen erotus Palautetaan (+)/ peritään lisää (-)
Halsua	1 534 369,30	339 638,25	-9 453,85	72 332,13	3 450 436,71	320 744,96	-30 723,50	5 038 520,28	5 364 289	325 768,74
Kannus	5 940 414,46	1 255 682,87	-177 724,90	355 824,21	14 252 703,51	1 221 154,26	13 115,86	20 418 861,75	20 432 024	13 162,23
Kaustinen	4 967 563,41	1 255 798,96	-335 742,82	277 262,22	9 786 815,93	1 020 893,80	10 220,02	14 941 023,92	15 954 453	1 013 429,04
Lestijärvi	1 213 892,14	323 767,25	-30 379,06	47 347,05	2 321 148,15	257 443,62	1 745,24	3 470 949,50	3 660 133	189 183,12
Perho	3 233 271,87	597 787,39	-11 593,43	177 453,07	7 702 334,89	661 882,88	-149 127,65	11 043 911,92	11 906 286	862 373,65
Toholampi	3 245 738,94	859 240,88	-176 541,00	182 156,58	7 334 906,28	680 707,52	7 169,49	10 771 963,65	12 163 770	1 391 806,21
Veteli	3 595 506,56	1 068 698,48	-107 778,63	196 294,20	9 197 111,05	787 042,34	7 408,79	13 170 198,11	13 955 444	785 245,75
Kokkola	61 746 412,75	12 933 627,28	-2 395 863,18	3 132 964,43	114 027 302,59	12 488 948,66	115 475,63	177 070 970,85	176 221 968	-849 002,40
Kruunupyö	7 617 596,75	3 132 496,62	-1 811 876,43	420 746,07	16 135 262,99	1 549 828,15	15 508,91	23 959 906,76	24 722 629	762 721,92
Reisjärvi	1 532 440,54	1 436 195,79		194 573,34	217 820,59			3 381 030,26		
Jäsenkunnat yht.	94 627 206,72	23 202 933,77	-5 056 953,30	5 056 953,30	184 425 842,69	18 988 646,18	-179 851,15	283 267 337,00	284 380 995	4 494 688,26
Alavieska	387 251,93	395,20								
Haapajärvi	387 052,61	-192,00		-54 342,00						
Kalajoki	7 513 607,41	49 332,46		-541 286,70						
Nivala	2 244 449,93	7 857,12		-458 376,57						
Sievi	1 534 337,89	12 687,00		-95 030,66						
Ylivieska	2 908 881,28	18 027,90		-413 357,64						
Pietarsaari	3 528 715,92	27 759,19								
Kinnula	67 922,00	34,21								
Evijärvi	157 978,22	54,70								
Sopimuskun	18 730 197,19	115 955,78		-1 562 393,57						
Oyks kall.hoid				1 562 393,57						
Sop.kun yht	18 730 197,19	115 955,78		0,00						
Muut ulkok	8 564 570,87									
Ulkok yht	8 564 570,87									
YHTEENSÄ	121 921 974,78	23 318 889,55	-5 056 953,30	5 056 953,30	184 425 842,69	18 988 646,18	-179 851,15	283 267 337,00	284 380 995,00	4 494 688,26

14.15 Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kuntayhtymän taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Laskelmissa on huomioitu myyntiä vastaavat kustannukset.

	1.1.-31.12.2021
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	1 180 611,24
Maksutuotot	0,00
Tuet ja avustukset	0,00
Muut toimintatuotot	0,00
	1 180 611,24
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	200 694,83
Henkilöstösivukulut	14 657,28
Eläkekulut	0,00
Muut henkilöstösivukulut	0,00
Palvelujen ostot	86 278,42
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	645 999,25
Avustukset	0,00
Muut toimintakulut	214 827,31
	1 162 457,09
TOIMINTAKATE	18 154,15
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	
Korkotuotot	0,00
Muut rahoitustulot	0,00
Korkokulut	0,00
Muut rahoituskulut	0,00
Yhteensä	0,00
VUOSIKATE	18 154,15
POISTOT	0,00
TILIKAUDEN TULOS	18 154,15
Varausten ja rahastojen muutokset	0,00
Poistoeron muutos	0,00
Varausten lisäys(-) tai vähennys (+)	0,00
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)	0,00
	0,00
TILIKAUDEN ylijäämä/alijäämä	18 154,15

Sisältää kustannuspaikat: Ruokahuolto ulosmyynti, EKE-tuote, sairaala-apteekki, materiaali ja logistiikka, kanttiini

14.16 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja
Pääkirja
Tasekirja

TOSITELAJIT

Nro	Nimi		
TT	Kuvaus	KK	
13	Salaiset asiakaslaskut		KI Perinnän suoritukset
49	Erikoissairaanhoidon laskut		KO Viitesuoritukset
50	Ensihoidon laskut		KP Suoritukset
51	Täyskustannuskorvauksen laskut		KR Korkolaskunumero
52	Kruunupyyn laskut		L1 Saapuvien laskujen rekisteröinti
53	Vastaanottojen laskut		L2 Saapuvien laskujen kirjaus
54	Hoitopäivämaksut		LP Laskujen jaksotukset
55	Laitos- ja palveluasumisen laskut		LT Luottotappiot
56	Kotihoidon laskut		OF Myyntitilaus
57	Hammashuollon laskut		P03 Populus Matkalaskut
58	Kehvan laskut		P06 Basware maksuliikenne
59	Kuntalaskut		P07 Basware palvelukassa
930	30 Esh Marela		P08 Opiferus
960	60 Esh Intime yleislaskutus		P10 Abilita sosiaalihuolto
961	61 Jyta Intime yleislaskutus		P13 Prima palkat
962	62 Jyta Effica potilaslaskut		P14 WebMarela
963	63 Esh Effica kehva		P15 ProConsona
964	64 Jyta Effica kuntalaskut		P16 Codea
965	65 Esh Effica potilaslaskut		P17 T-Doc
966	64 Esh Effica kuntalaskut		P18 Sosiaali-effica
968	68 Esh Codea		P19 Effector
969	69 Esh Intime ensihoito kela		P20 Kuntarekry
AT	Käyttöomaisuuden kirjaus		P21 Speys
BI	Sisäänluku esijärjestelmistä		PR Jaksotuksen ohjaus
EK	Täsmäämättömien maksujen korjaus, Myre		RJ Jaksotustapahtumat
HA	Pääkirjatapahtumien rekisteröinti (hyväksyttäväksi)		RV Peruutus / vastakirjaus
HB	Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua)		UO Viitesuoritukset ulosotoista
HD	Hyväksytyjen pääkirjatapahtumien kirjaus		XL Kirjaus Excelistä (ei työnkulkua)
HL	Kassa		YE Alkutase YE
HV	Vähennyskelpoisen osuus		
HX	Kirjaus Excelistä (työnkulku)		
HY	ALV:n siirrot tilille 1812		
IA	Ostolaskun rekisteröinti		
ID	Ostolaskun kirjaus		
IK	Viitesuoritukset perinnästä		
IP	Maksut - konekielinen tiliote		
KA	Luottotappion automaattinen kirjaus		
KB	Muistutusvahvistus		

14.17 Allekirjoitukset

Pvm 14 / 3 2022

Tapio Pajunpää, pj

Tomi Kivelä, 1. vpj

Jukka Ylikarjula, 2. vpj

Kai-Eerik Käsälä

Tina Lindskog

Hanna-Lea Ahlskog

Marko Karjalainen

Riitta Rahkola

Hans Snellman

Kristiina Teerikangas

Raija Potila

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kokkola _____ / _____ 2022 _____

Allekirjoitus

BDO Audiator OY, tilintarkastusyhteisö

Tuula Ylikangas, HT, JHT

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 116 pages before this page

Dokumentet inneholder 116 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 116 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 116 sider før denne side

Detta dokument innehåller 116 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende